

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
DLA
Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu
Drawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą
do roku 2028**

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania	4
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania	4
3. Zakres prognozy	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	6
5. Opis projektu POŚ dla Powiatu Drawskiego oraz główne cele i kierunki działań	6
6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji.....	9
6.1. Demografia	9
6.2. Położenie	12
6.3. Warunki klimatyczne.....	14
6.4. Budowa geologiczna	14
6.5. Ochrona klimatu i jakości powietrza	15
6.5.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	15
6.5.2. System gazowy i ciepłowniczy	21
6.5.3. Jakość powietrza	22
6.6. Zagrożenia hałasem	30
6.7. Pola elektromagnetyczne	36
6.8. Gospodarowanie wodami	41
6.8.1. Stan wyjściowy - Wody powierzchniowe	41
6.8.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	45
6.8.3. Jakość wód - wody powierzchniowe	52
6.8.4. Jakość wód - wody podziemne.....	62
6.9. Gospodarka wodno-ściekowa	63
6.10. Gleby	66
6.12. Gospodarka odpadami	80
6.12.1. Stan wyjściowy	80
6.13. Zasoby przyrodnicze	91
6.13.1. Formy ochrony przyrody.....	91
6.13.2. Lasy	112
7. Główne problemy ochrony środowiska.....	117
8. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	118
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	119
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	130
10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	142
11. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Powiatu Drawskiego na wybrane elementy środowiska	202
11.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	202

11.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	202
11.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	210
11.4. Ludzie	211
11.5. Powietrze atmosferyczne	211
11.6. Klimat.....	212
11.7. Zabytki oraz dobra materialne	214
11.8. Zasoby naturalne	214
11.9. Wody.....	215
11.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi	217
11.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	218
12. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	219
13. Propozycja działań alternatywnych	222
14. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	222
15. Monitorowanie realizacji POŚ dla powiatu drawskiego	222
16. Podsumowanie i wnioski	225
17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	225
Spis tabel	232
Spis rysunków.....	233

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOŚ przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt POŚ dla powiatu drawskiego wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu POŚ dla powiatu drawskiego nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją

postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis projektu POŚ dla Powiatu Drawskiego oraz główne cele i kierunki działań

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie powiatu. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników,

ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

W projekcie POŚ dla powiatu drawskiego obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele programu, a także strategię ich realizacji na poziomie powiatowym. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Cele założone w ramach projektu POŚ dla Powiatu Drawskiego zostały przedstawione poniżej:

- 1) Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)
 - a) Cel: OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
 - b) Cel: OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
- 2) Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem (ZH)
 - a) Cel: ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim;
- 3) Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM);
 - a) Cel: PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- 4) Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami (GW)
 - a) Cel: GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych;
 - b) Cel: GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna;
 - c) Cel: GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą;
- 5) Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa (GWS)
 - a) Cel: GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- 6) Obszar interwencji: Zasoby geologiczne (ZG)
 - a) Cel: ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;

- 7) Obszar interwencji: Gleby (GL)
 - a) Cel: GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu;
 - b) Cel: GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele;
- 8) Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO);
 - a) Cel: GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego;
- 9) Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze (ZP)
 - a) Cel: ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;
 - b) Cel: ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
 - c) Cel: ZP.III. Zwiększanie lesistości;
- 10) Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)
 - a) Cel: PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku powiat drawski zamieszkiwało 56 482 mieszkańców, z czego 27 656 to mężczyźni a 28 826 kobiety. Informacje na temat demografii oraz bezrobocia na terenie powiatu zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2020 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość					
		Powiat drawski	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzychowo	Złocieniec
Ludność według miejsca zameldowania							
Liczba ludności (ogółem)	osoba	56 482	11 740	17 008	7 330	4 192	16 212
Liczba mężczyzn	osoba	27 656	5 737	8 288	3 590	2 121	7 920
Liczba kobiet	osoba	28 826	6 003	8 720	3 740	2 071	8 292
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
W wieku przedprodukcyjnym	%	17,4	17,8	16,9	20,7	16,7	16,5
W wieku produkcyjnym	%	60,4	60,4	60,2	60,1	61,3	60,7
W wieku poprodukcyjnym	%	22,1	21,9	23,0	19,2	22,0	22,8
Wskaźnik modułu powiatowego							
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	32	32	42	15	18	58
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	104	105	105	104	98	105
Przyrost naturalny na 1000 ludności*	-	-2,85	-2,88	-4,28	0,95	-5,14	-2,43

Źródło: GUS.

* - dane za rok 2019

Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2020r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość					
		Powiat drawski	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzchowo	Złocieniec
Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach							
Ogółem	osoba	2 715	614	628	342	219	912
Mężczyźni	osoba	1 264	288	309	122	85	460
Kobiety	osoba	1 451	326	319	220	134	452
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
Ogółem	%	8,0	8,7	6,1	7,8	8,5	9,3
Mężczyźni	%	6,8	7,6	5,6	5,1	5,9	8,6
Kobiety	%	9,3	9,8	6,8	10,8	11,9	10,0

Źródło: GUS.

6.2. Położenie

Powiat drawski jest zlokalizowany w południowo-wschodniej części województwa Zachodniopomorskiego. Powiat drawski od południa graniczy z powiatem choszczeńskim i wałeckim, od wschodu z powiatem szczecineckim oraz powiatem złotowskim, od północy z powiatem świdwińskim, natomiast od zachodu z powiatem łobeskim oraz stargardzkim.

Rysunek 1. Powiat drawski na tle województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

Powiat drawski ma powierzchnię 176 424 ha. Jego siedzibą jest Miasto Drawsko Pomorskie. W skład Powiatu Drawskiego wchodzi 5 gmin:

- **Gmina Czaplinek:**
Gmina Czaplinek jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną we wschodniej części powiatu drawskiego. Ma ona powierzchnię 36 484 ha, co daje 20,68% powierzchni całego powiatu.
- **Gmina Drawsko Pomorskie:**
Gmina Drawsko Pomorskie jest gminą miejsko-wiejską leżącą w zachodniej części powiatu drawskiego. Ma ona powierzchnię 40 949 ha, co stanowi 23,21% powierzchni powiatu. Znajduje się tu siedziba powiatu.
- **Gmina Kalisz Pomorski:**
Gmina Kalisz Pomorski jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w południowej części powiatu drawskiego. Ma ona powierzchnię 48 087 ha, co stanowi 27,26% powierzchni całkowitej powiatu.

- **Gmina Wierzchowo:**

Gmina Wierzchowo jest gminą wiejską zlokalizowaną w południowo-wschodniej części powiatu drawskiego. Ma ona powierzchnię 22 919 ha, co stanowi 12,99% powierzchni całkowitej powiatu.

- **Gmina Złocieniec:**

Gmina Złocieniec jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w środkowej części powiatu drawskiego. Ma ona powierzchnię 27 985 ha, co stanowi 15,86% powierzchni całkowitej powiatu.

Rysunek 2. Gminy powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski powiat drawski leży w obrębie następujących jednostek¹:

Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa:

- Prowincja Niż Środkowoeuropejski:
 - Podprowincja Pojezierza Południowobałtyckie:
 - Makroregion Pojezierze Zachodniopomorskie:
 - Mezoregion Pojezierze Drawskie;
 - Mezoregion Pojezierze Ińskie;
 - Mezoregion Wysoczyzna Łobeska;
 - Makroregion Pojezierze Południowopomorskie:
 - Mezoregion Równina Drawska;
 - Mezoregion Pojezierze Wałeckie;
 - Mezoregion Równina Wałecka.

¹ Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data.

Rysunek 3. Położenie powiatu drawskiego na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

6.3. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem kraju na regiony klimatyczne (wg W. Okołowicza i D. Martyn) powiat drawski leży w obrębie pomorskiego regionu klimatycznego. Klimat jest kształtowany przez średni wpływ Morza Bałtyckiego. Średnia roczna temperatura waha się tu od 7,5° do 8° C. Średnie opady wynoszą od 600 do 700 mm, natomiast okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni w roku. Na terenie powiatu drawskiego dominują wiatry wiejące z kierunków południowo-zachodniego i zachodniego.

6.4. Budowa geologiczna²

Obszar powiatu drawskiego zlokalizowany jest w północnej części antyklinorium kujawsko-pomorskiego, w środkowej, najbardziej wydźwigniętej części antykliny Świdwina. Strukturę przecinają liczne uskoki, prostopadłe do osi antyklinorium, tworząc zrębowy układ podłoża przedkenozoicznego. Osady paleozoiczne reprezentowane są przez łowce kwarcowe ordowiku, węglanowo-ilaste utwory dewonu, wapienne i ilastodolomityczne skały karbonu oraz solonośną formację permu (cechsztyn). Obecne są piaskowce, mułowce i łowce należące do retyku, które zalegają na piaskowcach kajpru. Utwory jury dolnej zajmują większość powierzchni podkenozoicznej. Są to piaskowce drobno- i średnioziarniste z przewarstwieniami łowców i mułowców. Bezpośrednio na utworach jury dolnej występuje kompleks paleogeńsko-neogeński reprezentowany przez oligoceńskie mułowce, łowce,

² Objasnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000. Arkusze nr: 157 – 159, 194-197 oraz 270-272

mułki piaszczyste i ły barwy zielonoszarej oraz miocieńskie piaski, mułki i ły z przewarstwieniami węgla brunatnego. Miększe, zróżnicowane litologicznie, utwory czwartorzędowe zakumulowane zostały podczas zlodowaceń: południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich oraz okresów interglacjalnych. Rozkład miąższości utworów czwartorzędowych jest uwarunkowany obecnością kopalnych rynien subglacjalnych oraz hipsometrią powierzchni współczesnej, której deniwelacje przekraczają lokalnie 120 m. Osady zlodowaceń południowopolskich reprezentowane są przez gliny zwałowe, które wypełniają zagłębienia powierzchni podczwartorzędowej. Podczas interglacjału wielkiego osadziły się piaszczysto-żwirowe serie rzeczne. Doliny tego wieku ulokowane są zazwyczaj w strefach rynien subglacjalnych lub obniżeniach egzaracyjnych. Zlodowacenia środkowopolskie związane są z kompleksem glin zwałowych oraz piaszczysto-żwirowymi osadami wodnolodowcowymi i ilastomułkowo-piaszczystymi utworami zastoiskowymi. Piaski i żwiry zlodowacenia odry osiągają maksymalnie miąższość kilku metrów. Gлина zwałowa z tego okresu osiąga miąższość od kilku do ponad 20 m. Miąższość piasków i żwirów zlodowacenia warty jest niewielka, natomiast gliny zwałowe z tego samego okresu występują w warstwach o miąższości od kilku do kilkunastu metrów. Osady interglacjału eemskiego reprezentowane są przez ły i piaski o genezie jeziornej oraz torfy. Osady zlodowaceń północnopolskich reprezentowane są przez osady fazy leszczyńskiej, poznańsko-dobrzyńskiej i pomorskiej stadiału głównego. ły, mułki i piaski zastoiskowe fazy leszczyńskiej podścielają grube serie utworów wodnolodowcowych. Największe miąższości tych serii stwierdzono w okolicach Drawska Pomorskiego. Z fazą pomorską związane są osady zastoiskowe, wypełniające obniżenia powierzchni morenowej. Dominującym osadem tej fazy jest gлина zwałowa. Budowę geologiczną tych form uzupełniają osady ilaste, mułkowe, piaszczyste i żwirowe. Holocen charakteryzuje się akumulacją dolinną, jeziorną i w zagłębieniach bezodpływowych gdzie akumulowane są piaski i żwiry rzeczne. W okolicach jezior występują osady mulasto-piaszczyste, gytie i kreda jeziorna. Zagłębienia bezodpływowe terenu wypełniają namuły. Torfy o niewielkiej miąższości, występują w dnach dolin rynnowych, w obniżeniach wokół jezior, w zagłębieniach bezodpływowych na wysoczyznach oraz w dnach dolin rzecznych.

6.5. Ochrona klimatu i jakości powietrza

6.5.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania,

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Dioksyny	Spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	Spalanie odpadów, niecałkowite spalanie paliw

Źródło: Opracowanie własne.

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów. Ich wpływ na organizmy żywe przedstawiono poniżej:

- **Pył zawieszony** - Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, której mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła.
- **Dwutlenek siarki** - Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie dróg oddechowych.
- **Tlenki azotu** - Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększa prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodza komórki układu immunologicznego w płucach.
- **Tlenek węgla** - Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.
- **Ozon** - Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyścielające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.
- **Dioksyny** - Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.
- **WWA** - Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszać odpowiedź immunologiczną organizmu.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów

o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego,
- Rozwój wykorzystania OZE,
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii,
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców,
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami,
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu,
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych,
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków,
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie,
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego,
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu,
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu,
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego,
- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji,
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych,
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza może być:

- spalanie paliw stałych tj. węgla złej jakości oraz drewna,
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie powiatu drawskiego głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 10;
 - Droga krajowa nr 20;
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 148;
 - Droga wojewódzka nr 162;

- Droga wojewódzka nr 163;
- Droga wojewódzka nr 171;
- Droga wojewódzka nr 173;
- Droga wojewódzka nr 175;
- Droga wojewódzka nr 177;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Emisja przemysłowa

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, na terenie powiatu drawskiego funkcjonuje 5 instalacji posiadających aktualne pozwolenia zintegrowane:

1. AGRI PLUS Sp. z o.o.:

- Ferma trzody chlewnej – Żeńsko, Żeńsko ul.78-540 Wierzchowo działk.16/10;
- Ferma trzody chlewnej – Żabin, Wierzchowo ul.78-540 Wierzchowo działk.226/6;
- Instalacja obróbki i przetwórstwa - Czarne Małe,
- Ferma trzody chlewnej – Byszkowo, 78-550 Byszkowo działk.121/23,121/24,121/5,121/28,121/29,121/20;

2. GOODVALLEY AGRO S.A.:

- Ferma trzody chlewnej - Ferma macior – Giżno, Giżno działk.180/24.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim, na terenie powiatu drawskiego funkcjonuje 12 podmiotów posiadających aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 4. Wykaz podmiotów, zlokalizowanych na obszarze powiatu drawskiego, które posiadają aktualne pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Lp.	Podmiot	Nr decyzji	Data wydania	Data ważności	Zakres
1.	Agri Plus Sp. z o.o. ul. Marcelińska 92/94, 60-324 Poznań	OS.6224.3.2011.AW	04.01.2016 r.	bezterminowo	pozwolenie zintegrowane obejmujące pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z terenu Wytwórni Pasz – Czarne Małe.
2.	Koszalińskie Przedsiębiorstwo	OS.6224.2.2012.AW	19.11.2012 r.	do 19.11.2022 r.	pozwolenie na wprowadzanie

Lp.	Podmiot	Nr decyzji	Data wydania	Data ważności	Zakres
	Przemysłu Drzewnego S.A. ul. Waryńskiego 2, 78-400 Szczecinek				gazów i pyłów do powietrza z terenu Zakładu Przemysłu Drzewnego w Czaplinku (ul. Wałęcka 91, 78-550 Czaplinek)
3.	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. ul. Waryńskiego 2, 78-400 Szczecinek	OS.6224.3.2012.AW	16.08.2013 r.	do 16.08.2023 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z terenu Zakładu Przemysłu Drzewnego w Wierzchowie (ul. Leśna 5, 78-530 Wierzchowo)
4.	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. ul. Waryńskiego 2, 78-400 Szczecinek	OS.6224.4.2013.AW	14.08.2013 r.	do 13.08.2023 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z terenu Zakładu Przemysłu Drzewnego w Kaliszu Pomorskim
5.	Zakład Produkcyjno-Usługowy „ROLAK” Robert Pietrzak ul. Poznańska 24-26, 78-550 Czaplinek	OS.6224.4.2013.AW	24.12.2013 r.	od 01.01.2014 do 31.12.2023 r.	pozwolenie na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza
6.	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. ul. Waryńskiego 2, 78-400 Szczecinek	OS.6224.3.2014.MW	02.10.2014 r.	do 02.10.2024 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z terenu Zakładu Przemysłu Drzewnego w Drawsku Pomorskim
7.	Przedsiębiorstwo Projektowo-Usługowe „Hydronika” ul. Kubusia Puchatka 16, 75-710 Koszalin	OS.6224.1.2016.JD	09.06.2017 r.	do 31.12.2025 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (kotłownia osiedlowa przy ul. Czwartaków 1 w Złocięcu-Budowie)
8.	POL-DRÓG Drawsko Pomorskie S.A. ul. Podmiejska 2, 78-500 Drawsko Pomorskie	OS.6224.5.2016.JD	25.01.2017 r.	do 25 stycznia 2027 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (Wytwórnia Mas Bitumicznych)

Lp.	Podmiot	Nr decyzji	Data wydania	Data ważności	Zakres
9.	Zakład Ciepłownictwa Sp. z o.o. w Złocińcu ul. Aleja Piastów 2, 78-520 Złocieniec	OS.6224.2.2017.JD	26.07.2017 r.	26.07.2027 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza ze źródeł emisji zlokalizowanych na terenie Kotłowni Osiedlowej, ul. Aleja Piastów 2, 78-520 Złocieniec
10.	Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy Zbigniew Stebnicki ul. Wolności 20, 78-523 Nowe Worowo	OS.6224.5.2017.KA	12.09.2017 r.	12.09.2027 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (Przetwórnia Ryb, ul. Wolności 20, 78-523 Nowe Worowo)
11.	ENERGO-BIOMASA Sp. z o.o. Suliszewo 97, 78-500 Drawsko Pomorskie	OS.6224.6.2017.MW	27.10.2017 r.	26.10.2027 r.	pozwolenie na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza
12.	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. ul. Waryńskiego 2, 78-400 Szczecinek	OS.6224.3.2018.KA	28.11.2018 r.	do 28.11.2028 r.	pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z terenu Zakładu Przemysłu Drzewnego w Świerczynie

Źródło: Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim

Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”;
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami

dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu);
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów znad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania;
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy;
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie;
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek;
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC);
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych.

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy);
- źródła liniowe (transportery taśmowe);
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstożniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe);
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

6.5.2. System gazowy i ciepłowniczy

System ciepłowniczy

Na obszarze powiatu drawskiego znajduje się sieć ciepłownicza o długości 13,2 km oraz 83 kotłownie produkujące energię ciepłą. Dane na temat tej sieci oraz sprzedaży energii ciepłej w ciągu roku, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Kotłownie, sieć ciepłownicza oraz sprzedaż energii ciepłej na terenie powiatu drawskiego.

Nazwa	Kotłownie i sieć ciepłownicza			Sprzedaż energii ciepłej w ciągu roku		
	Kotłownie ogółem	Długość sieci ciepłowniczej przesyłowej i rozdzielczej	Długość przyłączy do budynków	Ogółem	Budynki mieszkalne	Urzędy i instytucje
	2019	2019	2019	2019	2019	2019
	[ob.]	[km]	[km]	[GJ]	[GJ]	[GJ]
Powiat drawski	83	13,2	5,6	166 516,0	122 470,0	44 046,0

Źródło: GUS

System gazowniczy

Na obszarze powiatu drawskiego istnieje sieć gazowa o długości 240,784 km, do której podłączonych jest 10 370 gospodarstw. Dane na temat sieci gazowej na terenie powiatu drawskiego przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu drawskiego.

Nazwa	Długość czynnej sieci ogółem w m	Odbiorcy gazu	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	Zużycie gazu w MWh	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	Ludność korzystająca z sieci gazowej
	2019	2019	2019	2019	2019	2019
	[m]	[gosp.]	[gosp.]	[MWh]	[MWh]	[osoba]
Powiat drawski	240 784	10 370	3 380	68 885,0	39 981,7	30 457
Czaplinek	34 425	2 098	433	20 859,2	11 431,5	6 351
Drawsko Pomorskie	78 563	3 777	1 556	21 921,7	15 230,9	11 193
Kalisz Pomorski	32 980	607	406	7 568,9	3 706,7	1 858
Wierzchowo	23 773	103	90	1 211,4	872,4	311
Złocieniec	71 043	3 785	895	17 323,8	8 740,2	10 744

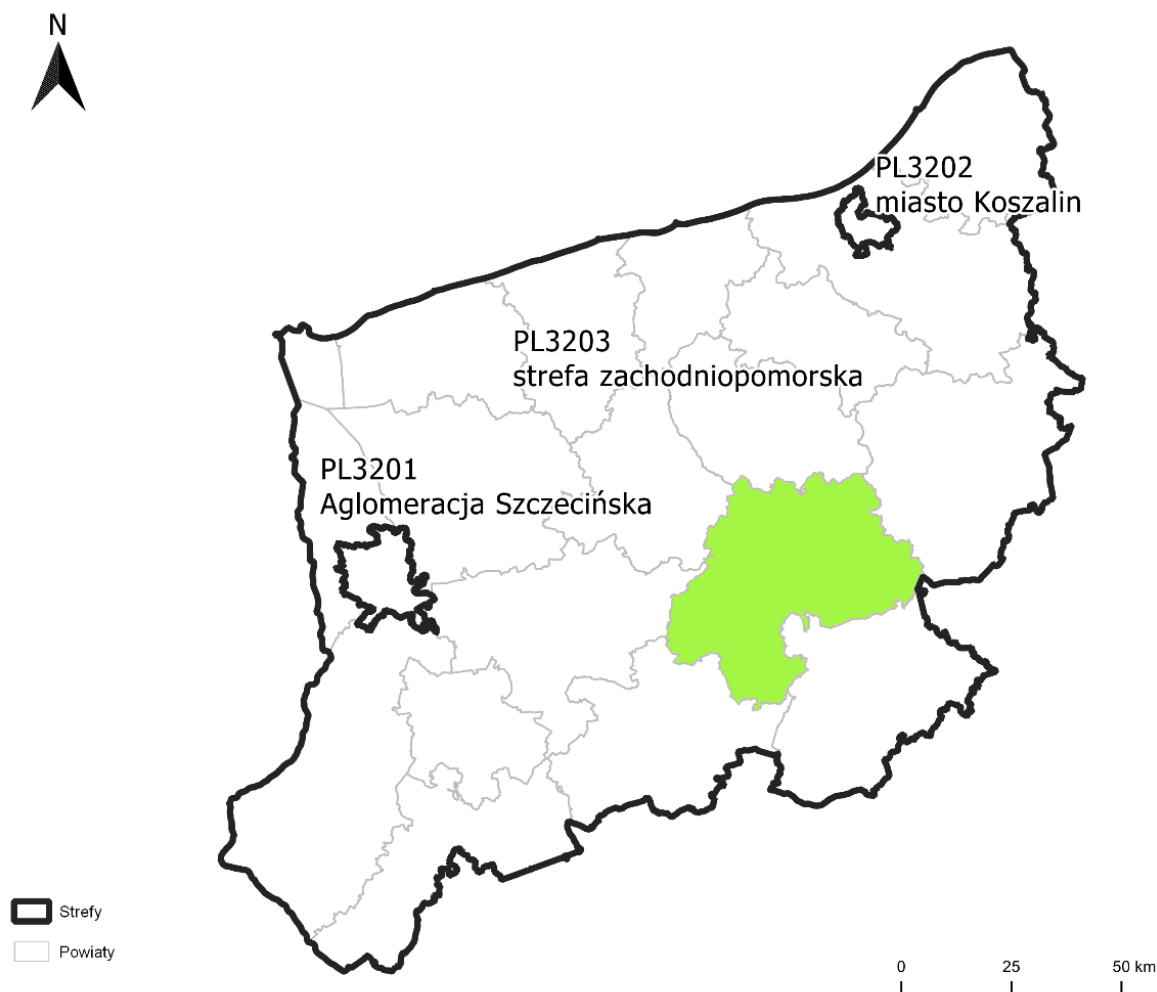
Źródło: GUS

6.5.3. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 t.j. z późn zm.), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego wyznaczono 3 strefy:

- Aglomerację Szczecińską (kod strefy: PL3201);
- miasto Koszalin (kod strefy: PL3202);
- strefę zachodniopomorską (kod strefy: PL3203).

Rysunek 4. Powiat drawski na tle podziału województwa zachodniopomorskiego na strefy ochrony powietrza.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie, w roku kalendarzowym 2020 na terenie powiatu drawskiego wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

1. NO₂ (nr CAS 10102-44-0): Sa= 5-6 µg/m ³	4. Pył zawieszony PM_{2,5} : Sa= 5-12 µg/m ³
2. SO₂ (nr CAS 7446-09-5): Sa= 1 µg/m ³	5. Benzen (nr CAS 71-43-2):Sa=0,6-1 µg/m ³
3. Pył zawieszony PM₁₀ : Sa= 8-16 µg/m ³	6. Ołów (nr CAS 7439-92-1):Sa=0,03 µg/m ³

*poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Wynik oceny strefy zachodniopomorskiej za rok 2020, w której położona jest powiat drawski, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu;

- dwutlenku siarki;
- ozonu (poziom docelowy);
- tlenku węgla;
- pyłu PM10;
- pyłu PM2,5;
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla benzo(a)pirenu oraz poziomy celu długoterminowego dla ozonu.

Tabela 7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom dopuszczalny			
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem 	<u>ochrona zdrowia</u> dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2,5 zawartości ołowiu Pb w pyłe PM10
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych 	<u>ochrona roślin</u> dwutlenek siarki SO ₂ tlenek azotu NO _x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Tabela 8. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom docelowy			
A	nie przekraczający poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego 	<u>ochrona zdrowia</u> arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, benzo(a)piren B(a)P w pyłe PM10 ozon O ₃
C	powyżej poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i 	

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
		technologicznych <ul style="list-style-type: none"> opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu 	<u>ochrona roślin</u> ozon O ₃

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Poziom stężenie ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego			
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego 	Ozon O ₃
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020 	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	C	C

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy zachodniopomorskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 11. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

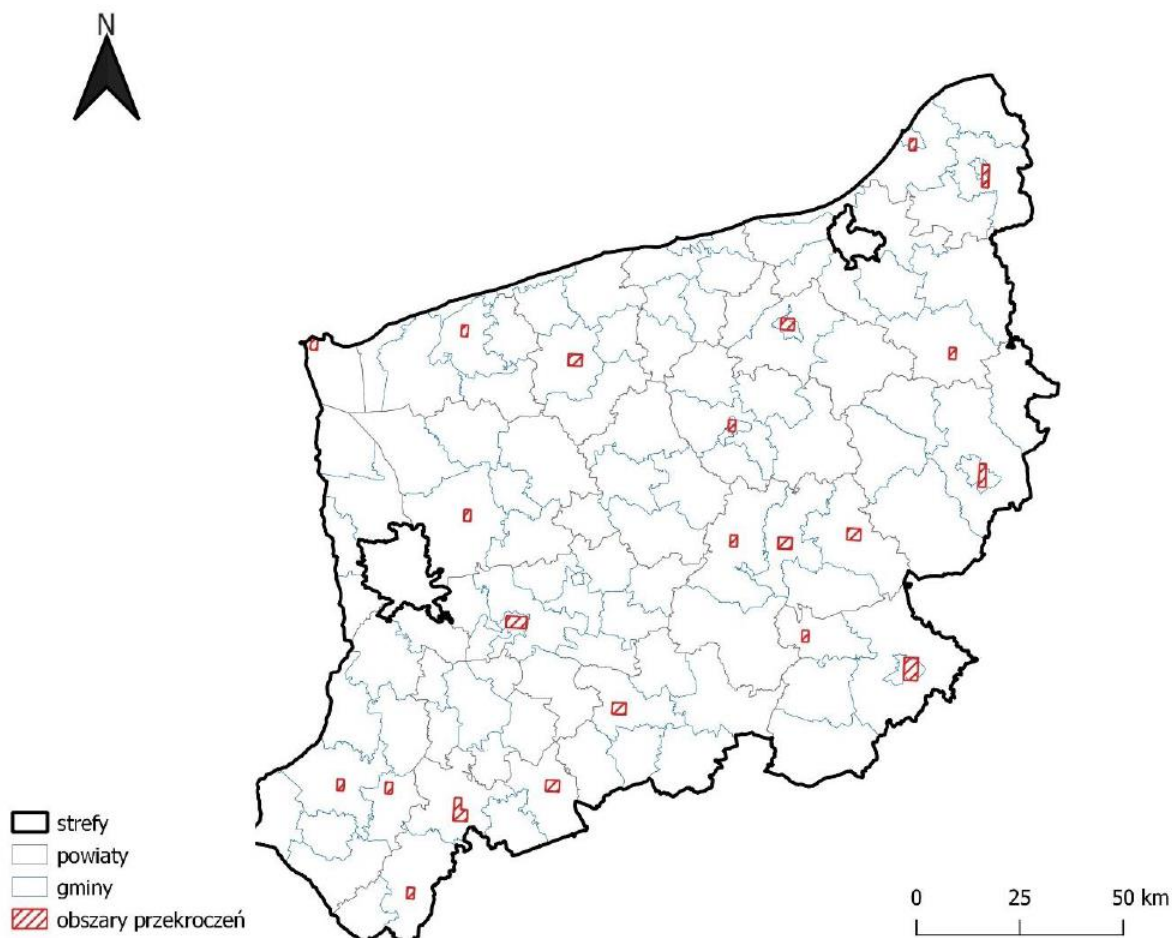
Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa zachodniopomorska	A	A	A

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020” na terenie strefy zachodniopomorskiej, stwierdzono przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz celu długoterminowego ozonu. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2020 r. na obszarze strefy zachodniopomorskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego. Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę zachodniopomorską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

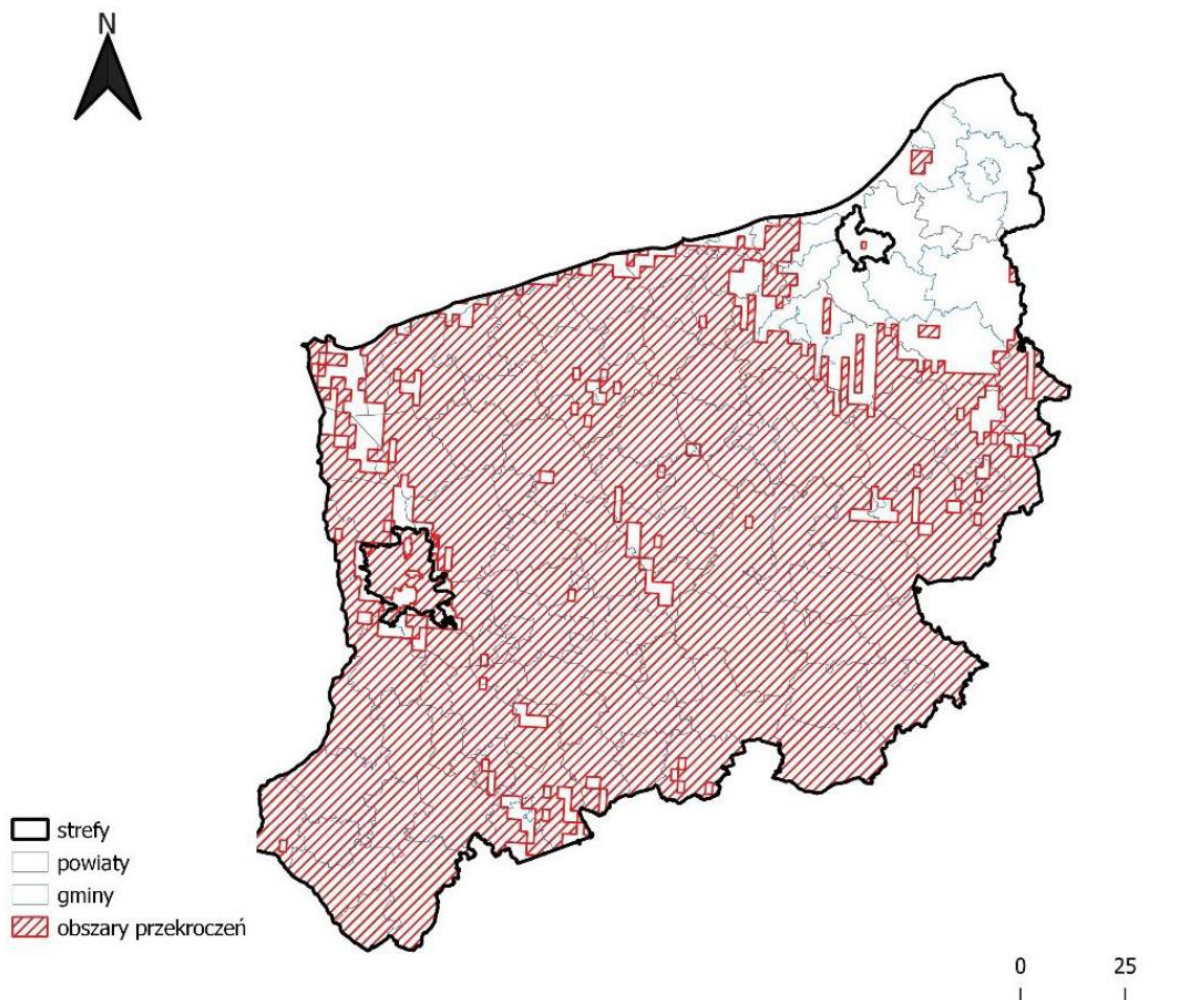
Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla benzo(a)pirenu oraz poziomów celu długoterminowego dla ozonu.

Rysunek 5. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀, określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie zachodniopomorskim w 2020 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Rysunek 6. Zasięg obszaru przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie zachodniopomorskim w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020.”

Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej

Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej został przyjęty uchwałą nr XVI/206/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z 4 czerwca 2020 r.

Celem opracowania Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Na terenie powiatu drawskiego, zgodnie z POP dla terenu strefy zachodniopomorskiej, zidentyfikowano obszary przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Obszary przekroczeń wraz z ich charakterystyką przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 12. Obszary przekroczeń B(a)P w pyłe zawieszonym na terenie powiatu drawskiego i ich charakterystyka.

Lp.	Kod obszaru przekroczeń	Lokalizacja (powiat, gmina)	Powierzchnia obszaru przekroczeń	Klasyfikacja obszaru	Maksymalne stężenie	Szacunkowa liczba osób narażonych na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza			Infrastruktura związana z osobami starszymi i dziećmi – liczba ośrodków		Szacunkowa długość drogi
			[km ²]		[ng/m ³]	ogółem	dzieci w wieku 0 - 4 lat	osoby starsze > 65 roku życia	gdzie przebywają dzieci	gdzie przebywają osoby starsze	[km]
1.	3240zpoBaPd31	gmina Drawsko Pomorskie	7,4881	miejski	2,61	360	15	68	1	0	36,84
2.	3247zpoBaPd38	Kalisz Pomorski	16,2321	miejski	1,72	260	17	49	1	0	26,4
3.	3238zpoBaPd29	gmina Złocieniec	11,4980	miejski	2,77	897	46	161	1	0	36,84
4.	3237zpoBaPd28	gmina Czaplinek	3,4756	miejski	2,01	115	7	21	1	0	26,94

Źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej

W ramach Programu wyznaczone zostały następujące działania naprawcze:

- Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW;
- Termomodernizacja obiektów budowlanych;
- Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych by zapewnić podłączenie nowym użytkownikom;
- Rozbudowa sieci gazowej;
- Budownictwo energooszczędne i pasywne;
- Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny zabudowane;
- Przebudowa i modernizacja dróg;
- Czyszczenie ulic i dróg na mokro;
- Tworzenie ścieżek rowerowych i ciągów ruchu pieszego;
- Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza;
- Prowadzenie edukacji ekologicznej;
- Prowadzenie działań kontrolnych.

Uchwała antysmogowa³

Uchwałą Nr XXXV/540/18 z dnia 26 września 2018 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął tzw. uchwałę antysmogową wprowadzającą na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Ograniczenia i zakazy wymienione w akcie prawa miejscowego obowiązują wszystkich użytkowników instalacji o mocy poniżej 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczeniami i zakazami objęto w szczególności następujące instalacje: kotły centralnego ogrzewania i ogrzewacze pomieszczeń tj. kominki, piece kaflowe, kozy, itp.

Wprowadzenie uchwały antysmogowej dla województwa zachodniopomorskiego powoduje, iż:

- na terenie województwa od 1 maja 2019 r. zakazane jest stosowanie paliw stałych tj.:
 - paliw niesortowanych w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. 2019 poz. 660 t. j. ze zm.);
 - mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
 - węgla brunatnego;
 - paliw niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r.

³ Uchwała nr XXX/540/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. 2019 poz. 660 t. j. ze zm.).

- na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone będzie eksploataowanie instalacji na paliwo stałe spełniające minimalny standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012. Terminy wymiany kotłów są następujące:
 - do 1 stycznia 2024 r. wymienić należy kotły niespełniające żadnych standardów emisyjnych (kotły bezklasowe tzw. kopciuchy)
 - do 1 stycznia 2028 r. wymienić należy kotły poniżej klasy 5.
- na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone będzie eksploataowanie ogrzewaczy pomieszczeń (kominki, kozy, piece kaflowe itp.) spełniających minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Wymiana lub dostosowanie ogrzewaczy niespełniających powyższych wymogów musi nastąpić do 1 stycznia 2028 r.

6.6. Zagrożenia hałasem

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB

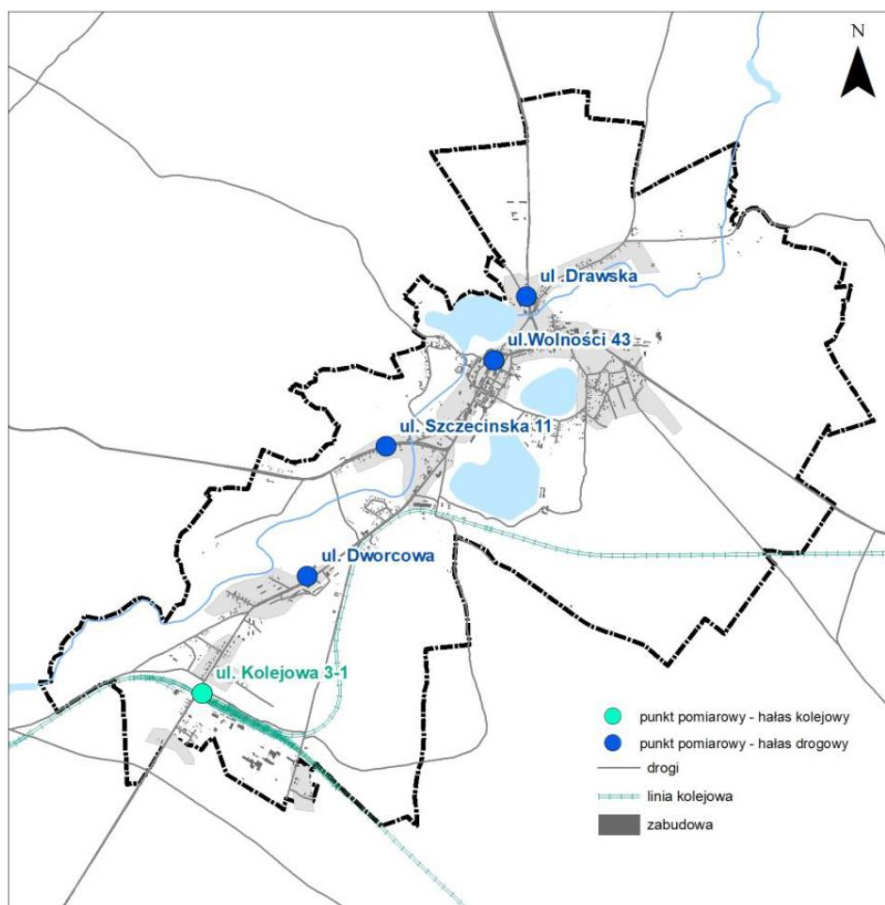
- bardzo duża uciążliwość LAeq> 70 dB

Na terenie Powiatu Drawskiego głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 10;
 - Droga krajowa nr 20;
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 148;
 - Droga wojewódzka nr 162;
 - Droga wojewódzka nr 163;
 - Droga wojewódzka nr 171;
 - Droga wojewódzka nr 173;
 - Droga wojewódzka nr 175;
 - Droga wojewódzka nr 177;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Ostatnie badania klimatu akustycznego w ramach PMŚ, na obszarze Powiatu Drawskiego, przeprowadzone były w roku 2018 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Obejmowały hałas drogowy oraz kolejowy. Punkty pomiarowe znajdowały się w Kaliszu Pomorskim przy ulicach: Drawskiej, Wolności, Szczecińskiej, Dworcowej (hałas drogowy) oraz Kolejowej (hałas kolejowy).

Rysunek 7. Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu na terenie Kalisza Pomorskiego w roku 2018.

Źródło: GIOŚ

Analiza wyników równoważnego poziomu hałasu dla pory dnia (przedział czasu od godz. 600 do godz. 1800) – L_{AeqD} wskazuje na przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku na:

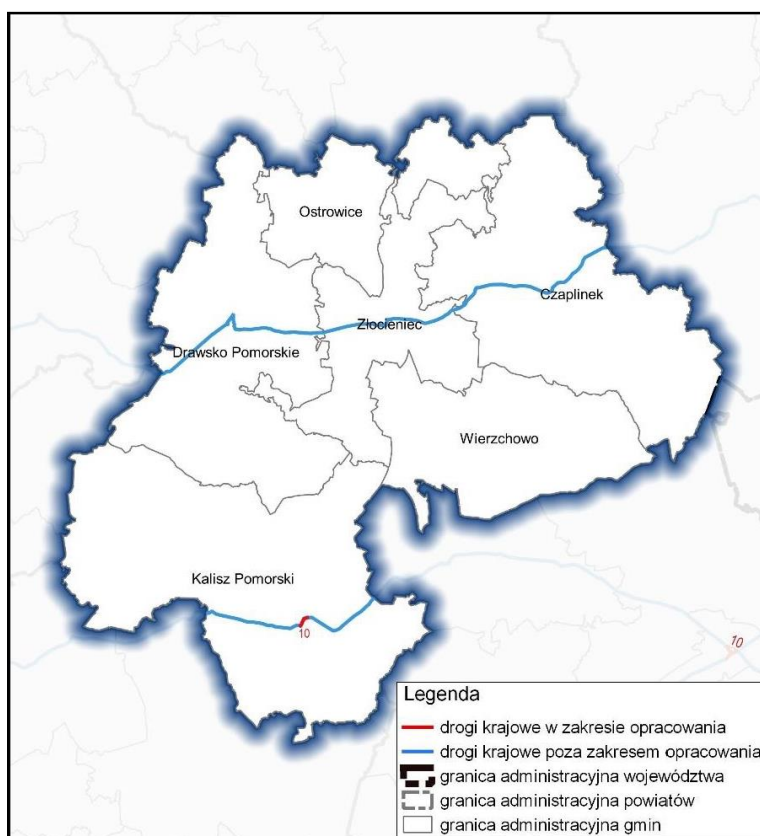
- ul. Szczecińskiej – od 0,6 do 3,7 dB;
- ul. Wolności – 1,2 do 4,5 dB;
- ul. Drawskiej – 0,4 dB;
- ul. Dworcowej – 0,7 dB.

Dla wskaźnika L_{AeqN} , rozmiennianego jako równoważny poziom hałasu dla pory nocy (przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00), przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku wynoszą:

- ul. Szczecińskiej – od 4,9 do 10,4 dB;
- ul. Wolności – 2,5 do 11,1 dB;
- ul. Drawskiej – 0,2 dB;
- ul. Dworcowej – 0,5 do 1,3 dB.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu drawskiego. Badaniami objęto odcinek drogi krajowej nr 10.

Rysunek 8. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu drawskiego.⁴

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.

Wyniki badań zawierały zestawienie wielkości obszaru oraz liczby budynków narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Zebrano je w dwóch tabelach opisujących wskaźnik L_N długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) oraz wskaźnik L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dob w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰)). Dane o przekroczeniach zostały zestawione w tabelach.

Tabela 13. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla powiatu drawskiego.

powiat drawski					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,006	0,004	0,000	0,000	0,000

⁴ Badania były prowadzone w roku 2018 – z tego powodu na mapie znajduje się gmina Ostrowice, zlikwidowana 1 stycznia 2019.

powiat drawski					Wskaźnik hałasu L _{DWN} [dB]
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,094	0,019	0,000	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,302	0,058	0,000	0,000	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.

Tabela 14. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla powiatu drawskiego.

powiat drawski					Wskaźnik hałasu L _N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,005	0,004	0,003	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,045	0,079	0,004	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,146	0,250	0,012	0,000	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.

Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez RWMS w Szczecinie oraz GDDKiA, na obszarze powiatu drawskiego mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie do 15 dB.

Hałas kolejowy

Przez Powiat Drawski przebiegają następujące linie kolejowe mogące być potencjalnymi źródłami hałasu:

- Linia kolejowa nr 210 relacji Chojnice – Runowo Pomorskie;
- Linia kolejowa nr 403 relacji Piła Północ – Ulikowo;
- Fragmenty dawnej linii kolejowej nr 410 relacji Grzmiąca – Kostrzyn.

W roku 2018, na terenie Kalisza Pomorskiego, przeprowadzone zostały badania hałasu kolejowego. Wyniki przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 15. Zestawienie wyników równoważnych poziomów dźwięku, w roku 2018, zanotowanych w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Kaliszu Pomorskim.

Lokalizacja punktu pomiarowego	Data pomiaru	Obliczony poziom równoważny dla normatywnego czasu odniesienia [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]	
		L _{AeqD}	L _{AeqN}	Dopuszczalny poziom dźwięku L _{AeqD}	Dopuszczalny poziom dźwięku L _{AeqN}
Kalisz Pomorski (linia nr 403 Piła Północ-Ulikowo)	13.10.2018	61,5	60,8	65	56
	14.10.2018	61,7	62,2	65	56

Źródło: GIOŚ

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego.⁵

Powiat Drawski został objęty Programem Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego, ze względu na przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w pobliżu drogi krajowej nr 10. Program ma na celu określenie strategii działań, których zadaniem jest ograniczenie nadmiernego hałasu od dróg oraz linii kolejowych na terenach wymagających ochrony akustycznej. Programem zostały objęte obszary przekroczeń wynikające z map akustycznych przekazanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie, Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Warszawie.

Do podstawowych kierunków i działań ograniczających emisję hałasu można zaliczyć:

1. W zakresie hałasu drogowego
 - modernizację i przebudowę dróg,
 - stosowanie ograniczeń prędkości,
 - ograniczenia ruchu tranzytowego w miejscach zamieszkania,
 - stosowanie ekranów akustycznych i wałów ziemnych,
 - wymiana i naprawa nawierzchni,
 - stosowanie cichych asfaltów,
 - stosowanie cichych opon i tłumików;
 - tunele,
 - zwarte bariery zielone,
 - wymiana stolarki okiennej,
 - prowadzenie rozsądnej polityki planowania przestrzennego dla terenów chronionych akustycznie.

Dla powiatu drawskiego zaproponowano następujące działanie:

- Budowa S10 w ciągu DK 10, w tym obwodnicy m. Kalisz Pomorski.

6.7. Pola elektromagnetyczne

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,

⁵ Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448). Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określony w załączniku do powyższego rozporządzenia przedstawiono poniżej.

Tabela 16. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1 50 Hz	1000	60	ND

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

- Oznaczenia:
 - ND – nie dotyczy.
- Objasnienia:
 - 50 Hz – częstotliwość sieci elektroenergetycznej;
 - parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3 w tabeli 1) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1 0 Hz	10000	2500	ND
2 od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3 od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4 od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5 od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6 od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

- Oznaczenia:
 - f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”.
 - ND – nie dotyczy.
- Objaśnienia:
 - Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Na terenie powiatu drawskiego źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie elektroenergetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Listę źródeł promieniowania elektromagnetycznego, zgłoszonych do Starosty Drawskiego, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 18. Wykaz bazowych stacji telefonii komórkowej, na terenie powiatu drawskiego.

Lp.	Lokalizacja	Oznaczenie prowadzącego instalację
Gmina Czaplinek		
1.	ul. Orła Białego, 78-552 Kluczewo	T- Mobile Polska S.A.
2.	ul. Orła Białego, 78-552 Kluczewo	Polkomtel Sp. z o.o.
3.	Kluczewo, gmina Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
4.	Siemczyno, gmina Czaplinek	T-Mobile Polska S.A.
5.	Siemczyno gmina Czaplinek	Polkomtel Sp. zo.o.
6.	Siemczyno 89, działka nr 208/2, obręb Siemczyno, gmina Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
7.	Byszkowo, wolnostojąca wieża, działka nr 121/20, obręb Trzciniec, gmina Czaplinek	Orange Polska S.A.
8.	Machliny, gmina Czaplinek	Polkomtel Sp. z o.o.

Lp.	Lokalizacja	Oznaczenie prowadzącego instalację
9.	Machliny, gmina Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
10.	Drahimek, wieża stalowa, gmina Czaplinek	Orange Polska S.A.
11.	Drahimek, gmina Czaplinek	Orange Polska S.A.
12.	Wrześnica, gmina Czaplinek	Orange Polska S.A.
13.	Broczyno, gmina Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
14.	Czarne Wielkie 57, gmina Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
15.	ul. Długa 11, 78-550 Czaplinek	T-Mobile Polska S.A.
16.	ul. Pławieńska 5, 78-550 Czaplinek	T-Mobile Polska S.A.
17.	ul. Ceglana, 78-550 Czaplinek	Orange Polska S.A.
18.	ul. Grunwaldzka, 78-550 Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
19.	przy ul. Poznańskiej 10, 78-550 Czaplinek, wieża stalowa	Polkomtel Sp. z o.o.
20.	działka nr 223, obręb 0002 Miasta Czaplinek, gmina Czaplinek	P4 Sp. z o.o.
21.	stacja bazowa internetu szerokopasmowego ESP496-04-00 ŁAZICE, działka nr 4/9, obręb Łazice, gmina Czaplinek	Espol Sp. z o.o.
Gmina Drawsko Pomorskie		
22.	Oleszno, wieża kratowa (stalowa), gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
23.	Oleszno, ul. Główna 1 gmina Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
24.	Oleszno, 78-500 Drawsko Pomorskie, gmina Drawsko Pomorskie	Orange Polska S.A.
25.	ul. Mickiewicza 1a, 78-500 Drawsko Pomorskie, teren Zakładu Energetyki Ciepłej	P4 Sp. z o.o.
26.	ul. Mickiewicza, 78-500 Drawsko Pomorskie, komin kotłowni	Polkomtel Sp. z o.o.
27.	Suliszewo, gmina Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
28.	Suliszewo, gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
29.	Łabędzie, gmina Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
30.	Łabędzie, wieża stalowa, gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
31.	Łabędzie, gmina Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
32.	Konotop, wolnostojąca wieża, gmina Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
33.	Konotop, wieża kratowa, gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
34.	Konotop, gmina Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
35.	Linowo, gmina Drawsko Pomorskie	Orange Polska S.A.
36.	Linowo, gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
37.	Linowo, gmina Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
38.	ul. Starogrodzka 34, 78-500 Drawsko Pomorskie	Orange Polska S.A.
39.	Ziemsko, gmina Drawsko Pomorskie	Orange Polska S.A.
40.	Ziemsko, gmina Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
41.	Ziemsko, gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
42.	ul. Piłsudskiego 21, 78-500 Drawsko Pomorskie	Orange Polska S.A.
43.	ul. Piłsudskiego 21, 78-500 Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
44.	ul. Sobieskiego 6, 78-500 Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
45.	ul. Grottgera, 78-500 Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.
46.	komin przy ulicy Starogrodzkiej 38, 78-500 Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
47.	komin przy ul. Chrobrego 4, 78-500 Drawsko Pomorskie komin stalowy znajdujący się na terenie Szpitala Powiatowego im. Matki Teresy z Kalkuty	Polkomtel Sp. z o.o.
48.	Żółte, gmina Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
49.	Mielenko Drawskie, gmina Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
50.	Ostrowice 57, gmina Drawsko Pomorskie	T-Mobile Polska S.A.

Lp.	Lokalizacja	Oznaczenie prowadzącego instalację
51.	Ostrowice, gmina Drawsko Pomorskie	Orange Polska S.A.
52.	Ostrowice, gmina Drawsko Pomorskie	Polkomtel Sp. z o.o.
53.	stacja bazowa internetu szerokopasmowego ESP497-04-00 JELENINO, działka nr 34, obręb Jelenino, gmina Drawsko Pomorskie	Espol Sp. z o.o.
54.	Jelenino, gmina Drawsko Pomorskie	P4 Sp. z o.o.
Gmina Kalisz Pomorski		
55.	Leśnictwo Pożrzadło, 78-540 Kalisz Pomorski	Polkomtel Sp. z o.o.
56.	ul. Lipinki 4, 78-540 Kalisz Pomorski, wieża kratowa	Polkomtel Sp. z o.o.
57.	ul. Lipinki 4, 78-540 Kalisz Pomorski	P4 Sp. z o.o.
58.	Śizno, 78-540 Kalisz Pomorski, wolnostojąca wieża	T-Mobile Polska S.A.
59.	Pożrzadło Wielkie, 78-540 Kalisz Pomorski, działka nr 910	T-Mobile Polska S.A.
60.	Pożrzadło Wielkie, 78-540 Kalisz Pomorski, Poligon- Rejon Głębokie	P4 Sp. z o.o.
61.	Pożrzadło Wielkie, gmina Kalisz Pomorski	P4 Sp. z o.o.
62.	Głębokie, 78-540 Kalisz Pomorski, anteny i radiolinia na wolnostojącej wieży	Orange Polska S.A.
63.	Głębokie, 78-540 Kalisz Pomorski, jednostka wojskowa 1276, działka nr 974/3, obręb Głębokie, gmina Kalisz Pomorski	Polkomtel Sp. z o.o.
64.	Pożrzadło Wielkie, 78-540 Kalisz Pomorski	Orange Polska S. A.
65.	Al. Wolności 38, 78-540 Kalisz Pomorski	T-Mobile Polska S.A.
66.	ul. Dworcowa 1, 78-540 Kalisz Pomorski	T-Mobile Polska S.A.
67.	Cybowo, Osiedle Wojskowe, budynek nr 41, 78-540 Kalisz Pomorski	T-Mobile Polska S.A.
68.	Suchowo, 78-540 Kalisz Pomorski	Polkomtel Sp. z o.o.
69.	Suchowo, 78-540 Kalisz Pomorski	T-Mobile Polska S.A.
70.	Żwirowisko, 78-540 Kalisz Pomorski, działka nr 14/1	Orange Polska S.A.
71.	Prostynia, gmina Kalisz Pomorski	P4 Sp. z o.o.
Gmina Wierzchowo		
72.	Sośnica, gmina Wierzchowo	T-Mobile Polska S.A.
73.	Sośnica, gmina Wierzchowo	Polkomtel Sp. z o. o.
74.	Sośnica 2, gmina Wierzchowo	Orange Polska S.A.
75.	Sośnica, gmina Wierzchowo	P4 Sp. z o.o.
76.	Świerczyna, gmina Wierzchowo	T-Mobile Polska S.A.
77.	Świerczyna ,gmina Wierzchowo	P4 Sp. z o.o.
78.	Świerczyna 1a, gmina Wierzchowo	Orange Polska S.A.
79.	ul. 3-go Marca 23/2, 78-530 Wierzchowo, wolnostojąca wieża	T-Mobile Polska S.A.
80.	ul. 3-go Marca 23/2, 78-530 Wierzchowo	Orange Polska S.A.
81.	ul. 3-go Marca 23/2, 78-530 Wierzchowo	Polkomtel Sp. z o.o.
82.	Wierzchowo	P4 Sp. z o.o.
83.	Nowe Laski, gmina Wierzchowo	P4 Sp. z o.o.
Gmina Złocieniec		
84.	Al. Piastów 2, 78-520 Złocieniec, wieża kratowa (stalowa)	Polkomtel Sp. zo.o.
85.	Al. Piastów 2, 78-520 Złocieniec, wolnostojąca wieża	T-Mobile Polska S.A.
86.	ul. Kościelna 1, 78-520 Złocieniec	T-Mobile Polska S.A.
87.	ul. Kościelna 1, 78-520 Złocieniec	Orange Polska S.A.
88.	ul. Kościelna 1, 78-520 Złocieniec wieża kościoła	Polkomtel Sp. z o.o.
89.	ul. Mirosławiecka 38, 78-520 Złocieniec	P4 Sp. z o.o.

Lp.	Lokalizacja	Oznaczenie prowadzącego instalację
90.	ul. Mirosławiecka 38, 78-520 Złocieniec	T-Mobile Polska S.A.
91.	Cieszyno, 78-520 Złocieniec wieża kratowa	Polkomtel Sp. z o.o.
92.	Cieszyno, gmina Złocieniec	P4 Sp. z o.o.
93.	Al. Stefana Myczkowskiego 2, 78-520 Złocieniec	Orange Polska S.A.
94.	Bobrowo 78-520 Złocieniec	Orange Polska S.A.
95.	Złocieniec, działka nr 37/9	P4 Sp. z o.o.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim

Badania poziomu pól elektromagnetycznych, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone były na terenie Powiatu Drawskiego w latach 2017 - 2020. Wyniki tych badań przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 19. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu drawskiego w latach 2017 - 2020.

Rok	Gmina	Adres	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]
2017	Czaplinek	Czaplinek, ul. Walecka	0,27	0,02
	Kalisz Pomorski	Suchowo	<0,19*	–
	Złocieniec	Cieszyno Drawskie	<0,19*	–
2018	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie, Marszałka J. Piłsudskiego	0,56	0,12
	Wierzchowo	Wierzchowo	0,35	0,09
2019	Ostrowice	Ostrowice	0,32	0,09
2020	Czaplinek	Czaplinek, ul. Walecka	0,53	0,14
	Kalisz Pomorski	Suchowo	0,28	0,1
	Złocieniec	Cieszyno Drawskie	<0,19*	–

Źródło: RWMS w Szczecinie

* Wartości zmierzone poniżej dolnego progu oznaczalności sondy

Dopuszczalna wartość poziomu pól elektromagnetycznych w powietrzu wynosi 7 V/m. Jak wynika z powyższej tabeli, w otoczeniu badanych źródeł pól elektromagnetycznych będących przedmiotem pomiarów nie stwierdzono miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych.

6.8. Gospodarowanie wodami

6.8.1. Stan wyjściowy - Wody powierzchniowe

Obszar powiatu drawskiego leży w zlewniach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

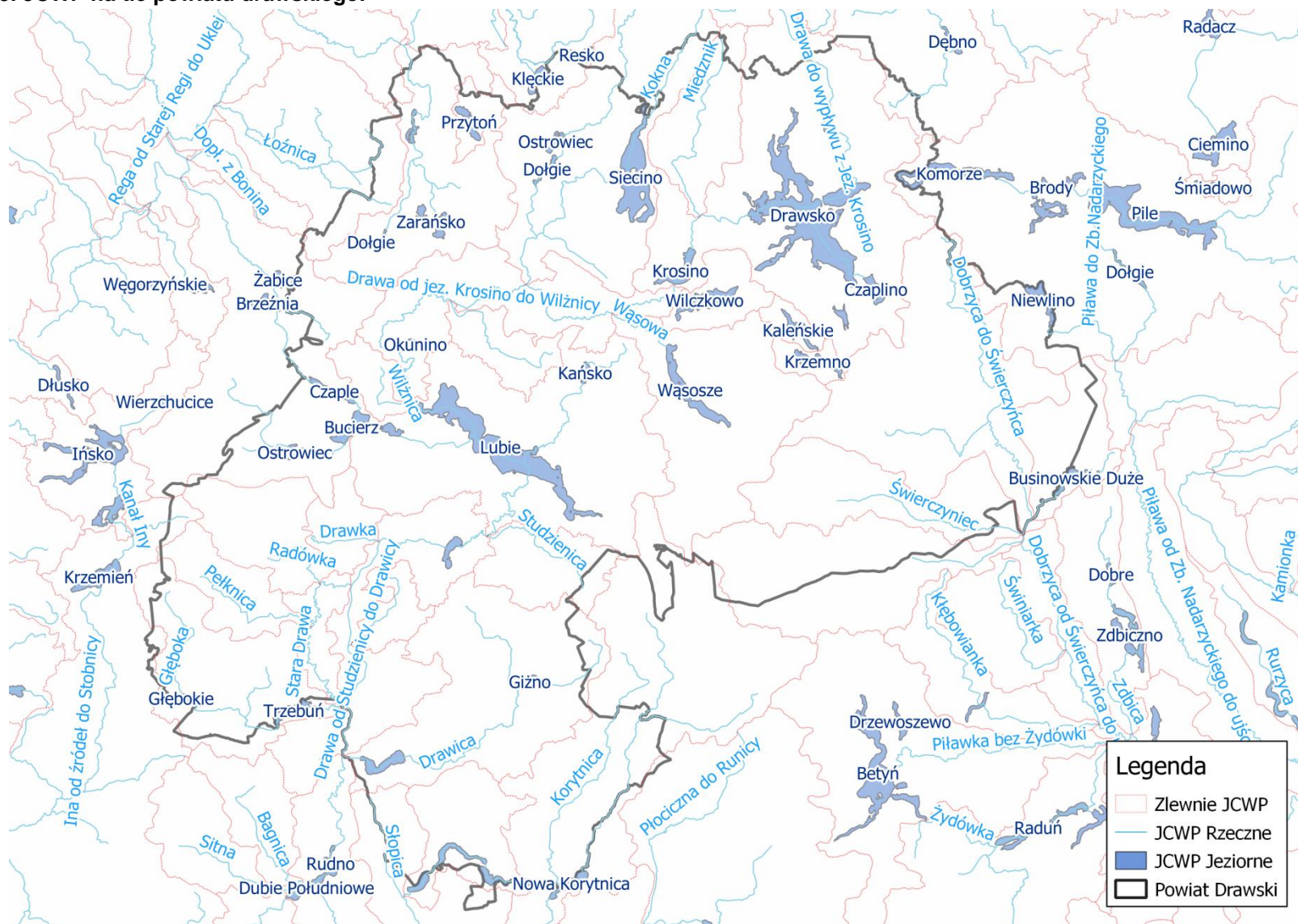
Tabela 20. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze powiatu drawskiego.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP
LW10597	Niewlino	jeziorna
LW10605	Kaleńskie	jeziorna
LW10606	Krzemno	jeziorna
LW10681	Prosino	jeziorna
LW10682	Żerdno	jeziorna
LW10684	Drawsko	jeziorna
LW10685	Pławno	jeziorna
LW10689	Czaplino	jeziorna
LW10694	Krosino	jeziorna
LW10695	Wilczkowo	jeziorna
LW10699	Wąsosze	jeziorna
LW10705	Ostrowiec	jeziorna
LW10706	Dołgie	jeziorna
LW10708	Siecino	jeziorna
LW10716	Okunino	jeziorna
LW10717	Lubie	jeziorna
LW10721	Jelenie	jeziorna
LW10723	Kańsko	jeziorna
LW10726	Wielkie Dąbie	jeziorna
LW10732	Głębokie	jeziorna
LW10738	Giżno	jeziorna
LW10743	Mąkowskie	jeziorna
LW10750	Szerokie	jeziorna
LW10751	Krzywe Dębsko	jeziorna
LW20818	Dołgie	jeziorna
LW20820	Zarańsko	jeziorna
LW20824	Gągnowo	jeziorna
LW20827	Przytoń	jeziorna
LW20843	Ostrowiec	jeziorna
LW20845	Bucierz	jeziorna
LW20846	Czaple	jeziorna
RW60001619849	Ina od źródeł do Stobnicy	rieczna
RW6000174229129	Grądek	rieczna
RW60001742349	Łoźnica	rieczna
RW6000174248	Dopł. z Bonina	rieczna
RW60001818866871	Dobrzyca do Świerczyńca	rieczna
RW60001818866872	Świerczyniec	rieczna
RW60001818866874	Dopływ spod Kłosowa	rieczna
RW60001818885112	Miedznik	rieczna
RW60001818885169	Dopływ z jez. Wilczkowo	rieczna
RW60001818885189	Wąsowa	rieczna
RW6000181888529	Kokna	rieczna
RW6000181888532	Dopływ z jez. Chociebądz Wielki	rieczna
RW60001818885352	Wilźnica	rieczna
RW6000181888538	Studzienica	rieczna
RW600018188854	Drawka	rieczna

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP
RW60001818885552	Borowiak	rieczna
RW6000181888562	Radówka	rieczna
RW6000181888564	Pełknica	rieczna
RW60001818885669	Głęboka	rieczna
RW6000181888589	Drawica	rieczna
RW600018188869	Słopica	rieczna
RW6000181888729	Korytnica	rieczna
RW60001844432	Dębnica do Brusnej z jez. Dębno	rieczna
RW60001942299	Stara Rega od Grądka do ujścia	rieczna
RW6000201888533	Drawa od jez. Krosino do Wilżnicy	rieczna
RW6000201888569	Stara Drawa	rieczna
RW600020188857	Drawa od Studzienicy do Drawicy	rieczna
RW600020188879	Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi	rieczna
RW600023421369	Rega do dopł. spod Bystrzyny	rieczna
RW6000251886669	Piława do Zb.Nadarzyckiego	rieczna
RW60002518866869	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego	rieczna
RW6000251888513	Drawa do wypływu z Jez. Krosino	rieczna
RW6000251888537	Drawa od Wilżnicy do Studzienicy	rieczna
RW6000251888629	Dopływ z jez. Dominikowskiego	rieczna
RW600025422919	Stara Rega do Grądka	rieczna
RW600025424699	Brzeźnicka Węgorza	rieczna

Źródło: Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, Warszawa 2016

Rysunek 9. JCWP na tle powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

6.8.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Powiat drawski znajduje się w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych JCWPd nr 7, JCWPd nr 8, JCWPd nr 9, JCWPd nr 25 oraz JCWPd nr 26. Informacje na ich temat znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 21. Charakterystyka JCWPd nr 7.

Powierzchnia	2329 km ²
Region	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
Województwo	Zachodniopomorskie, Lubuskie
Powiaty	<u>Zachodniopomorskie</u> : goleniowski, stargardzki, choszczeński, drawski, pyrzycki, łobeski, M. Szczecin <u>Lubuskie</u> : strzelecko-drezdenecki
Głębokość występowania wód słodkich	od 1 do 140 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 22. Charakterystyka JCWPd nr 8.

Powierzchnia	2839 km ²
Region	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
Województwo	Zachodniopomorskie
Powiaty	gryficki, goleniowski, stargardzki, świdwiński, drawski, kołobrzesci, łobeski, kamieński
Głębokość występowania wód słodkich	do 50 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 23. Charakterystyka JCWPd nr 9.

Powierzchnia	4072 km ²
Region	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
Województwo	Zachodniopomorskie
Powiaty	gryficki, kołobrzesci, białogardzki, koszaliński, świdwiński, szczecinecki, sławieński, M. Koszalin, drawski
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,3 do 134 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 24. Charakterystyka JCWPd nr 25.

Powierzchnia	3288,5 km ²
Region	Warty
Województwo	Zachodniopomorskie, Lubuskie, Wielkopolskie
Powiaty	<u>Zachodniopomorskie</u> : choszczeński, wałecki, drawski, stargardzki, świdwiński, szczecinecki

	<u>Lubuskie</u> : strzelecko-drezdenecki <u>Wielkopolskie</u> : czarnkowsko-trzcianecki
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,2 do 130 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

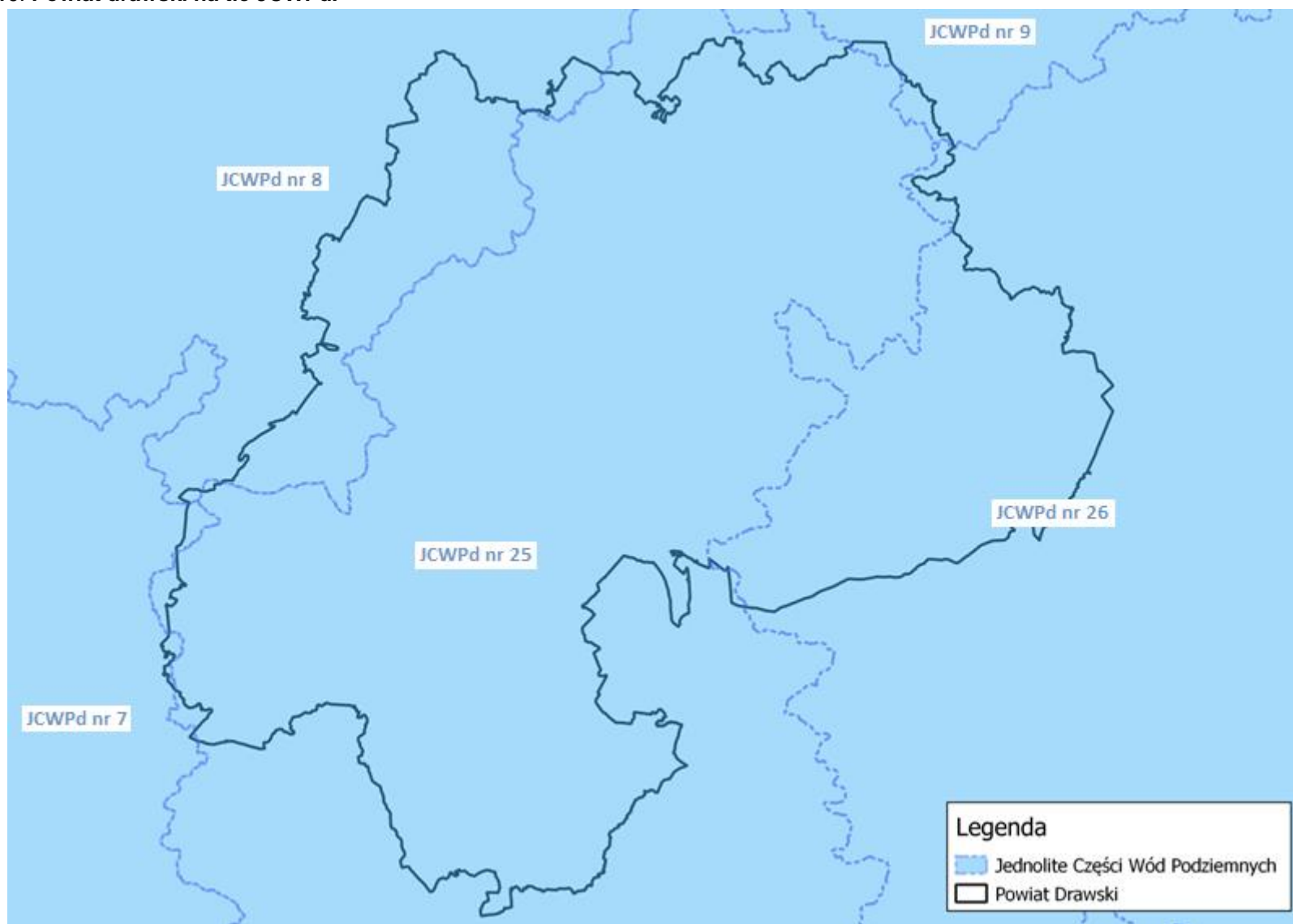
Tabela 25. Charakterystyka JCWPd nr 26.

Powierzchnia	4943,7 km ²
Region	Warty
Województwo	Zachodniopomorskie, Pomorskie, Wielkopolskie
Powiaty	<u>Zachodniopomorskie</u> : szczecinecki, drawski, wałecki, koszaliński <u>Pomorskie</u> : człuchowski, bytowski <u>Wielkopolskie</u> : złotowski, pilski, czarnkowsko-trzcianecki
Głębokość występowania wód słodkich	od 2 do 180 m

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Położenie powiatu drawskiego na tle JCWPd przedstawiono poniżej.

Rysunek 10. Powiat drawski na tle JCWPd.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Część powiatu drawskiego obejmuje swoim zasięgiem Główny Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) nr 125 „Zbiornik międzymorenowy Wałcz–Piła”.

GZWP nr 125 „Zbiornik międzymorenowy Wałcz–Piła”⁶

Zbiornik międzymorenowy Wałcz–Piła jest położony w południowej części Pojezierza Pomorskiego i częściowo wkracza w obręb Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. GZWP nr 125 jest zbudowany z szeregu warstw wodonośnych w obrębie utworów czwartorzędowych związanych z osadami fluwioglacjalnymi wysoczyzn morenowych, sandrowymi oraz aluwialnymi. W obrębie piętra czwartorzędowego występują trzy poziomy wodonośne: przypowierzchniowy (miąższość ok. 5-20 m), międzymorenowy górny i dolny oraz poziom podglinowy (o miąższości od kilku do 30 m; lokalnie pozostający w łączności z piętnem paleogeńsko-neogeńskim). Zwierciadło wody ma charakter napięty, a w miejscach kontaktu z poziomem przypowierzchniowym swobodny. Współczynnik filtracji waha się w granicach 2,4-146 m/d). Zasilanie GZWP nr 125 odbywa się bezpośrednio przez opady atmosferyczne oraz przez przepływy pomiędzy warstwami wodonośnymi w strefach kontaktów hydraulicznych. Górny poziom z uwagi na powiązania hydrostrukturalne i krążenie wód tworzy z poziomem przypowierzchniowym często wspólny kompleks wodonośny.

Zbiornik dysponuje obecnie rezerwami zasobowymi zarówno w odniesieniu do aktualnej wielkości poboru (zasoby są wykorzystane w 8,2%), jak i do sumy maksymalnych poborów zgodnych z pozwoleniami wodnoprawnymi (11,9%). Zapotrzebowanie na wodę nie wzrasta i w najbliższych latach żadna z gmin nie planuje budowy nowych ujęć wód podziemnych dla zbiorowego zaopatrzenia ludzi w wodę.

Położenie GZWP nr 125 na tle powiatu drawskiego zostało przedstawione poniżej.

⁶ Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Warszawa, 2017 r.

Rysunek 11. GZWP na tle powiatu drawskiego.

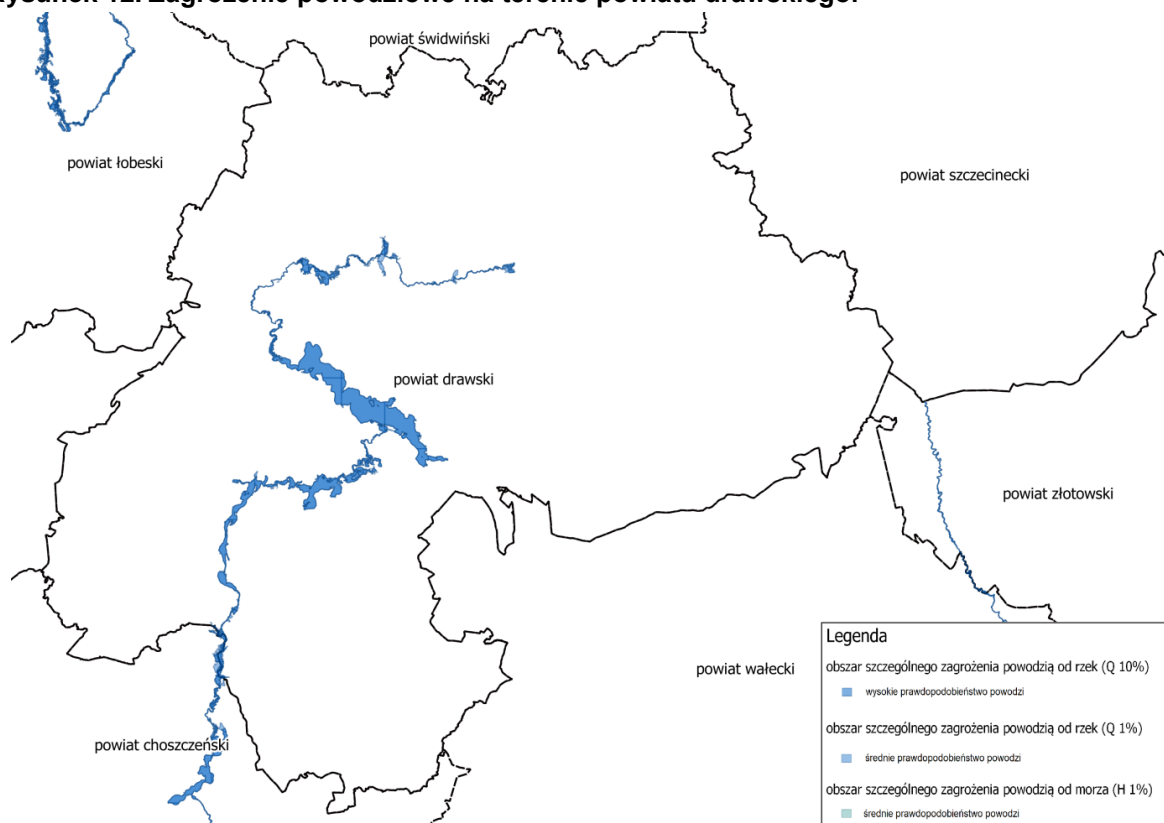

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Zagrożenie powodzią oraz podtopieniami

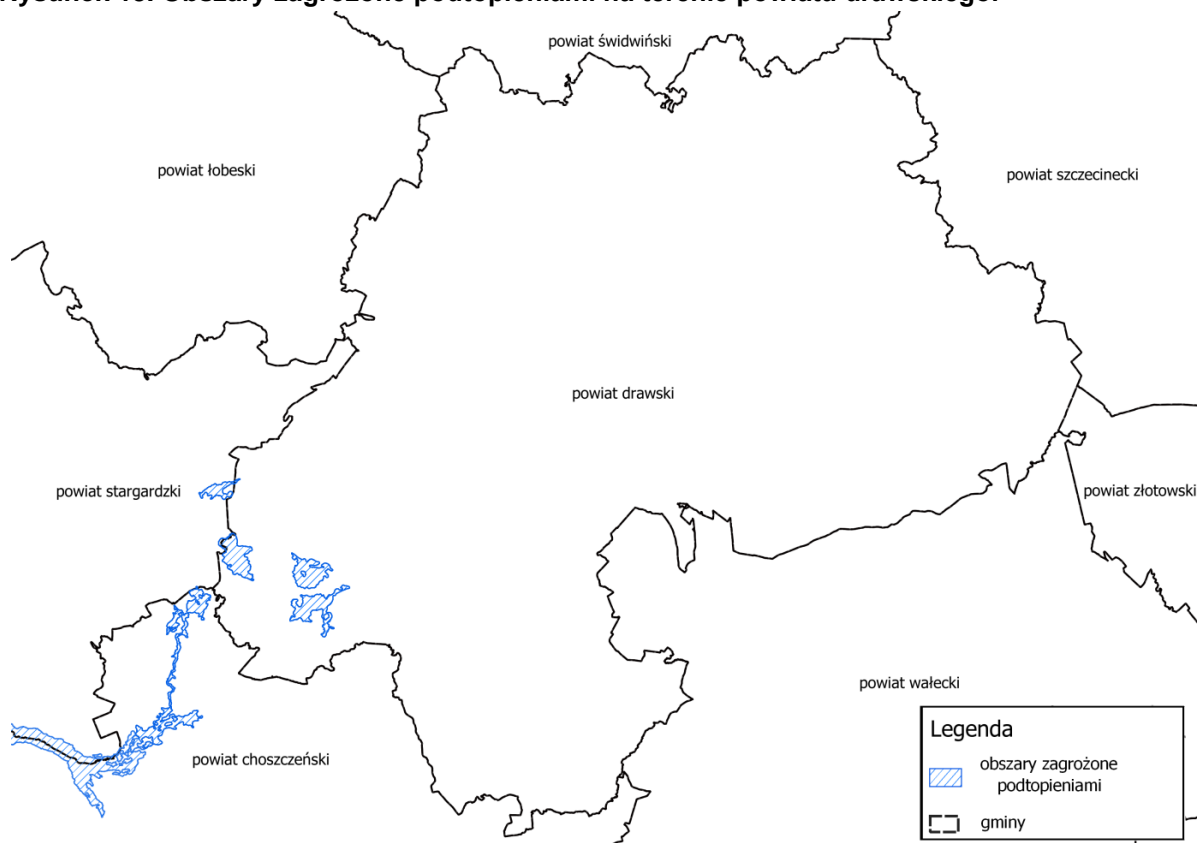
Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na terenie powiatu drawskiego znajdują się obszary zagrożone powodzią oraz podtopieniami, które przedstawiono poniżej.

Rysunek 12. Zagrożenie powodziowe na terenie powiatu drawskiego.

Źródło: ISOK

Rysunek 13. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PIG-PIB

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza Hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym - będącą skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁷

Stopień narażenia, obszaru Powiatu Drawskiego, na poszczególne rodzaje suszy zebrano w tabeli poniżej.

W łagodzeniu skutków suszy w Polsce pomaga Program „Moja Woda” dofinansowywany z WFOŚiGW. Program ma na celu ograniczyć zagrożenie powodziowe przez budowę przy domach instalacji zatrzymujących deszczówkę. Gromadzenie wody deszczowej pozwala wykorzystać ją okresach suszy do nawadniania w gospodarstwach domowych lub jako wodę szarą.

Tabela 26. Stopień narażenia na poszczególne rodzaje suszy dla obszaru powiatu drawskiego.

Nazwa gminy	Stopień narażenia na suszę				Narażenie wynikowe	Zalesienie	Udział obszarów bagiennych i torfowisk	Udział użytków rolnych	Udział obszarów zabudowanych	Gęstość sieci rzecznej	Melioracje
	atm.	rol.	hydrol.	hydrogeo.		%	%	%	%	km/km ²	km/km ²
Czaplinek - obszar wiejski	2	2	2	2	2	43,01	0,38	45,50	0,00	0,03	76,76
Drawsko Pomorskie - miasto	2	2	3	2	2	3,14	0,00	79,05	0,01	0,01	93,88
Drawsko Pomorskie -	3	2	3	2	3	42,84	0,00	43,71	0,48	0,32	83,69

⁷ www.posucha.imgw.pl

Nazwa gminy	Stopień narażenia na suszę				Narażenie wynikowe	Zalesienie	Udział obszarów bagiennych i torfowisk	Udział użytków rolnych	Udział obszarów zabudowanych	Gęstość sieci rzecznej	Melioracje
	atm.	rol.	hydrol.	hydrogeo.		%	%	%	%	km/km ²	km/km ²
obszar wiejski											
Kalisz Pomorski - obszar wiejski	2	3	3	2	3	64,56	0,41	20,90	0,00	0,00	83,40

Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz Ucker.

Gdzie stopień narażenia:

- 1 – mało istotny,
- 2 – umiarkowany,
- 3 – znaczący,
- 4 – bardzo znaczący.

Narażenie obszaru powiatu drawskiego na susze jest zróżnicowane i zależne od gminy.

6.8.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan wód powierzchniowych

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

Tabela 27. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego wg Aktualizacji Programu Wodno-środowiskowego Kraju (stan na rok 2016).

Nazwa	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
Niewlino	–	–	–	naturalna	zagrożona
Kaleńskie	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Krzemno	–	–	–	naturalna	zagrożona
Prosino	–	–	–	naturalna	zagrożona
Żerdno	dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Drawsko	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Pławno	–	–	–	naturalna	zagrożona
Czaplino	–	–	–	silnie zmieniona	zagrożona
Krosino	–	–	–	naturalna	zagrożona

Nazwa	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
Wilczkowo	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Wąsosze	–	–	–	naturalna	zagrożona
Ostrowiec	–	–	–	naturalna	zagrożona
Dołgie	–	–	–	naturalna	zagrożona
Siecino	dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Okunino	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Lubie	–	–	–	naturalna	zagrożona
Jelenie	–	–	–	naturalna	zagrożona
Kańsko	–	–	–	naturalna	zagrożona
Wielkie Dąbie	umiarkowany	dobry	zły	naturalna	zagrożona
Głębokie	–	–	–	naturalna	zagrożona
Giżno	–	–	–	naturalna	zagrożona
Mąkowskie	słaby	dobry	zły	naturalna	zagrożona
Szerokie	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Krzywe Dębsko	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Dołgie	–	–	–	naturalna	zagrożona
Zarańsko	–	–	–	silnie zmieniona	zagrożona
Gąnowo	–	–	–	naturalna	zagrożona
Przytoń	–	–	–	naturalna	niezagrożona
Ostrowiec	–	–	–	naturalna	zagrożona
Bucierz	–	–	–	naturalna	zagrożona
Czaple	–	–	–	naturalna	zagrożona
Ina od źródeł do Stobnicy	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	zagrożona
Grądek	poniżej dobrego	dobry	zły	naturalna	zagrożona
Łoźnica	umiarkowany	dobry	zły	silnie zmieniona	niezagrożona
Dopł. z Bonina	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Dobrzyca do Świerczyńca	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
Świerczyniec	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Dopływ spod Kłosowa	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Miedznik	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	zagrożona
Dopływ z jez. Wilczkowo	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Wąsowa	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Kokna	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
Dopływ z jez. Chociebądz Wielki	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Wilźnica	co najmniej	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona

Nazwa	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
	dobry				
Studzienica	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Drawka	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Borowiak	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Radówka	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Pełknica	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Głęboka	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Drawica	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
Słopica	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
Korytnica	słaby	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
Dębica do Brusnej z jez. Dębno	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Stara Rega od Grądka do ujścia	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	silnie zmieniona	niezagrożona
Drawa od jez. Krosino do Wilżnicy	dobry	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
Stara Drawa	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Drawa od Studzienicy do Drawicy	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi	dobry	dobry	dobry	naturalna	zagrożona
Rega do dopł. spod Bystrzyny	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	zagrożona
Piława do Zb.Nadarzyckiego	dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Dopływ z jez. Businowskiego Dużego	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Drawa do wypływu z Jez. Krosino	słaby	dobry	zły	naturalna	zagrożona
Drawa od Wilżnicy do Studzienicy	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Dopływ z jez. Dominikowskiego	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
Stara Rega do Grądka	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	zagrożona
Brzeźnicka Węgorza	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	niezagrożona

Źródło: Aktualizacja Programu Wodno-środowiskowego Kraju.

JCWP Rzeczne⁸

W roku 2020, przeprowadzona została ocena stanu wód JCWP, zlokalizowanych na obszarze Powiatu Drawskiego. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych przedstawiono poniżej.

Rysunek 14. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry	Poniżej dobrego
Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny/umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny/słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny/zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

Źródło: GIOŚ.

⁸ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie

Tabela 28. Ocena stanu JCWP rzecznych powiatu drawskiego, w roku 2020.

Nazwa JCWP	Drawica	Drawa od Jez. Krosino do Wilżnicy	Kokna	Drawa do wypływu z Jez. Krosino	Dobrzyca do Świerczyńca	Drawa od studzienicy do Drawicy
Fitobentos	2	Nie badano	2	1	Nie badano	1
Makrofity	2	Nie badano	2	2	Nie badano	2
Makrobezkręgowce bentosowe	4	3	2	2	3	3
Ichtiofauna	3	Nie badano	2	2	Nie badano	2
Klasa elementów biologicznych	4	3	2	2	3	3
Obserwacje hydromorfologiczne	Nie badano	Nie badano	Nie badano	Nie badano	Nie badano	Nie badano
Klasa elementów fizykochemicznych	2	2	>2	>2	2	1
Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	2	Nie badano	2	1	Nie badano	2
Stan ekologiczny	słaby	umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany
Stan chemiczny	Poniżej dobrego		Poniżej dobrego	Poniżej dobrego		Poniżej dobrego
Wskaźniki decydujące o ocenie stanu chemicznego	B(a)P, fluoranten		B(a)P, PBDE (biota), rtęć (biota), heptachlor (biota)			B(a)P
Stan	Zły stan wód	Zły stan wód	Zły stan wód	Zły stan wód	Zły stan wód	Zły stan wód

Źródło: RWMS w Szczecinie

JCWP jeziorne⁹

W latach 2017-2019 w powiecie drawskim przeprowadzono badania monitoringowe 10 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) jeziornych. Badania 6 jezior były prowadzone przez Centralne Laboratorium Badawcze oddział w Szczecinie (dawniej Laboratorium WIOS w Szczecinie). Monitoringiem diagnostycznym objęto 4 zbiorniki, monitoringiem diagnostyczno-reperowym 1 zbiornik i 1 zbiornik monitoringiem operacyjnym. Jeziora objęte monitoringiem diagnostycznym były także badane przez wykonawcę zewnętrznego, który na zlecenie GIOŚ (w ramach PMŚ) przeprowadził badania substancji priorytetowych w biocie oraz badania ichtiofauny. Pozostałe 4 jeziora były badane wyłącznie przez wykonawcę zewnętrznego, a badania te obejmowały kontrolę koncentracji substancji priorytetowych w tkankach zwierząt wodnych.

Tabela 29. Jeziora powiatu drawskiego badane w ramach PMŚ w latach 2017-2019.

L.p.	Nazwa jeziora	Kod JCWP	Rok badań	Norma monitoringu	Status	Gmina
1	Lubie	LW 10 717	2017	operacyjny	naturalna	Złocieniec
2	Żerdno	LW 10 682	2017	diagnostyczny	naturalna	Czaplinek
3	Wielkie Dąbie	LW 10 726	2008 - 2019	diagnostyczno - reperowy.	naturalna	Drawsko Pom.
4	Mąkawarskie	LW 10 734	2018	diagnostyczny	naturalna	Kalisz Pom.
5	Krzemno	LW 10 606	2019	diagnostyczny	naturalna	Czaplinek
6	Wąsosze	LW 10 699	2019	diagnostyczny	naturalna	Złocieniec
7	Czaple	LW 20 846	2019	biota*	naturalna	Drawsko Pom .
8	Czaplino	LW 10 689	2019	biota *	naturalna	Czaplinek
9	Krosino	LW 10 694	2019	biota *	naturalna	Czaplinek
10	Siecino	LW 10 708	2019	biota*	naturalna	Złocieniec

Źródło: RWMS w Szczecinie

* - monitoring niepełny diagnostyczny

Tabela 30. Stan wód JCWP jeziornych objętych monitoringiem w latach 2017 – 2020.

L.p.	Rok oceny	Nazwa	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Wskaźnik decydujący o klasyfikacji stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
1.	2017	Lubie	II klasa	PMPL	Brak badań	Brak możliwości przeprowadzenia oceny

⁹ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie

L.p.	Rok oceny	Nazwa	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Wskaźnik decydujący o klasyfikacji stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
2.	2017	Żerdno	II klasa	PMPL, ESMI, IOJ	Poniżej dobrego	zły
3.	2014 - 2019	Wielkie Dąbie	III klasa	PMPL, ESMI IOJ	Dobry* (rok 2014)	zły
4.	2018	Mąkowarskie	IV klasa	PMPL	Poniżej dobrego	zły
5.	2019	Krzemno	II klasa	LMI, LFI	Poniżej dobrego	zły
6.	2019	Wąsosze	IV klasa	PMPL, LMI	Poniżej dobrego	zły

Źródło: RWMS w Szczecinie

* - badania stanu chemicznego są ważne 6 lat

Tabela 31. Klasyfikacja stanu chemicznego jezior objętych badaniami w latach 2017-2019 na podstawie badań przeprowadzonych w biocie.

L.p.	Nazwa jeziora	Klasyfikacja stanu chemicznego	Wskaźnik decydujący o klasie stanu chemicznego
1.	Czaple	Poniżej dobrego	BDE, Hg
2.	Czaplino	Poniżej dobrego	BDE, fluoranten, B(a)P, heptachlor
3.	Krosino	Poniżej dobrego	BDE, heptachlor, Hg, PFOS
4.	Siecino	Poniżej dobrego	BDE, heptachlor
5.	Krzemno	Poniżej dobrego	BDE, heptachlor, Hg
6.	Mąkowarskie	Poniżej dobrego	BDE, Hg
7.	Wąsosze	Poniżej dobrego	BDE, heptachlor, Hg
8.	Żerdno	Poniżej dobrego	BDE

Źródło: RWMS w Szczecinie

Zgodnie z Aktualizacją Programu Wodno-Środowiskowego Kraju dla JCWP zostały wyznaczone cele środowiskowe. Zebrano je w tabeli.

Tabela 32. Cele środowiskowe dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze powiatu drawskiego.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP	Cele środowiskowe	
			Stan/potencjał ekologiczny	Stan/potencjał ekologiczny
LW10597	Niewlino	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10605	Kaleńskie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10606	Krzemno	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP	Cele środowiskowe	
			Stan/potencjał ekologiczny	Stan/potencjał chemiczny
LW10681	Prosino	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10682	Żerdno	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10684	Drawsko	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10685	Pławno	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10689	Czaplino	jeziorna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10694	Krosino	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10695	Wilczkowo	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10699	Wąsosze	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10705	Ostrowiec	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10706	Dołgie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10708	Siecino	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10716	Okunino	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10717	Lubie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10721	Jelenie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10723	Kańsko	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10726	Wielkie Dąbie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10732	Głębokie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10738	Giżno	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10743	Mąkowskie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10750	Szerokie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW10751	Krzywe Dębsko	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW20818	Dołgie	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW20820	Zarańsko	jeziorna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW20824	Gąnowo	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP	Cele środowiskowe	
			Stan/potencjał ekologiczny	Stan/potencjał chemiczny
LW20827	Przytoń	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW20843	Ostrowiec	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW20845	Bucierz	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
LW20846	Czaple	jeziorna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001619849	Ina od źródeł do Stobnicy	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000174229129	Grądek	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001742349	Łoźnica	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000174248	Dopł. z Bonina	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818866871	Dobrzyca do Świerczyńca	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818866872	Świerczyniec	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818866874	Dopływ spod Kłosowa	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818885112	Miedznik	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818885169	Dopływ z jez. Wilczkowo	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818885189	Wąsowa	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888529	Kokna	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888532	Dopływ z jez. Chociebądz Wielki	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818885352	Wilźnica	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888538	Studzienica	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600018188854	Drawka	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818885552	Borowiak	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888562	Radówka	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888564	Pełknica	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001818885669	Głęboka	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888589	Drawica	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP	Cele środowiskowe	
			Stan/potencjał ekologiczny	Stan/potencjał chemiczny
RW600018188869	Słopica	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000181888729	Korytnica	rzeczna	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekutę istotnego - Korytnica od ujścia do jez. Korytnica	dobry stan chemiczny
RW60001844432	Dębica do Brusnej z jez. Dębno	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60001942299	Stara Rega od Grądka do ujścia	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000201888533	Drawa od jez. Krosino do Wilżnicy	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000201888569	Stara Drawa	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600020188857	Drawa od Studzienicy do Drawicy	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600020188879	Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi	rzeczna	dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekutę istotnego - Drawa od Mierzęckiej Strugi do jez. Dubie (Dubie Pd.)	dobry stan chemiczny
RW600023421369	Rega do dopł. spod Bystrzyny	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000251886669	Piława do Zb. Nadarzyckiego	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW60002518866869	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000251888513	Drawa do wypływu z Jez. Krosino	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000251888537	Drawa od Wilżnicy do Studzienicy	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW6000251888629	Dopływ z jez. Dominikowskiego	rzeczna	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rodzaj JCWP	Cele środowiskowe	
			Stan/potencjał ekologiczny	Stan/potencjał ekologiczny
RW600025422919	Stara Rega do Grądka	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny
RW600025424699	Brzeźnicka Węgorza	rzeczna	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny

źródło: Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, Warszawa, 2016.

6.8.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 7, JCWPd nr 8, JCWPd nr 9, JCWPd nr 25 oraz JCWPd nr 26 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 7, JCWPd nr 8, JCWPd nr 9, JCWPd nr 25 oraz JCWPd nr 26.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW60007	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW60008	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW60009	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW600025	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW600026	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu Wodno-środowiskowego Kraju.

Badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring diagnostyczny prowadzony jest przynajmniej raz w ciągu w ciągu 6 letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (PGW), w tym co najmniej co 3 lata dla wód podziemnych o zwierciadle swobodnym oraz co najmniej co 6 lat dla wód o zwierciadle napiętym i dotyczy wszystkich JCWPd wydzielonych na terenie kraju (172). Monitoring operacyjny prowadzony jest co roku, z wyłączeniem roku w którym wykonywany jest monitoring diagnostyczny i obejmuje JCWPd o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem stanu dobrego według aktualnego PGW.

W latach 2017-2020 badania wód podziemnych na terenie powiatu drawskiego zostały wykonane w roku 2019 dla dwóch JCWPd w 4 punktach pomiarowych w miejscowościach: Czaplinek (gm. Czaplinek; punkt 375), Złocieniec (gm. Złocieniec; punkt 475), Ziemsko (gm. Drawsko Pomorskie; punkt nr 1717), Biały Zdrój (gm. Kalisz Pomorski; punkt nr 1809). Ocena jakości wód podziemnych wykonana została przez PIG-PIB zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2148).

W 2019 roku w 3 punktach monitoringowych stwierdzono występowanie wód II klasy odpowiadających dobremu stanowi chemicznemu. Jedynie w miejscowości Czaplinek (punkt nr 375) odnotowano wody IV klasy, odpowiadających słabemu stanowi chemicznemu. Przyczyną obniżenia jakości wód w tym punkcie były stężenia azotanów, przekraczające wartości progowe i wskazujące na zanieczyszczenie wód azotanami (stężenie powyżej 50 mg NO₃/l).¹⁰

6.9. Gospodarka wodno–ściekowa

6.9.1. Zaopatrzenie w wodę

Powiat drawski posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 470,2 km z 6 472 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią 1 819,3 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie powiatu drawskiego.

Tabela 34. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu drawskiego (stan na 31.12.2019 r.).

Nazwa	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności
	2019	2019	2019	2019	2019
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[osoba]	[%]
Powiat drawski	470,2	6 472	1 819,3	54 114	94,9
Czaplinek	113,6	1 582	387,6	11 073	93,3
Drawsko Pomorskie	129,9	1 366	474,9	15 738	91,6
Kalisz Pomorski	53,1	767	289,5	6 959	94,4
Wierzchowo	47,9	770	111,8	4 031	95,0
Złocieniec	125,7	1 987	555,5	16 313	99,7

Źródło: GUS.

6.9.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Powiat drawski posiada sieć kanalizacyjną o długości 371,7 km z 3 955 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2019 roku odprowadzono nią 1 718,7 dam³ ścieków bytowych. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu drawskiego.

¹⁰ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie

Tabela 35. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu drawskiego (stan na 31.12.2019 r.).

Nazwa	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności
	2019	2019	2019	2019	2019
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[osoba]	[%]
Powiat drawski	371,7	3 955	1 718,7	42 241	74,1
Czaplinek	37,1	573	360,5	6 830	57,6
Drawsko Pomorskie	112,0	1 098	469,1	13 166	76,7
Kalisz Pomorski	73,5	525	229,6	4 678	63,5
Wierzchowo	34,0	360	105,0	2 501	58,9
Złocieniec	115,1	1 399	554,5	15 066	92,1

Źródło: GUS.

Tabela 36. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych

Nazwa	Zbiorniki bezodpływowe	Oczyszczalnie przydomowe	Nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku	Nieczystości ciekłe (ścieki komunalne) odebrane w ciągu roku
	2019	2019	2019	2019
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[osoba]
Powiat drawski	1 162	299	114 219,6	71 661,7
Czaplinek	585	105	27 128,0	26 848,0
Drawsko Pomorskie	88	113	9 484,3	0,0
Kalisz Pomorski	46	14	7 303,5	0,0
Wierzchowo	299	38	68 434,8	44 813,7
Złocieniec	144	29	1 869,0	0,0

Źródło: GUS.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych

KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich (o RLM większej od 2 000) w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków. Zgodnie z postanowieniami dyrektywy 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomerację są następujące wymogi:

1. Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG).
2. Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne i rozporządzeniem ściekowym. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie

aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów (art. 4 lub/i 5 dyrektywy 91/271/EWG).

3. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98 % poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezbranego siecią kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezbrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG)

Zgodnie z wymogami prawa oraz interpretacją KE należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany na oczyszczalnię ścieków albo do końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych. Dlatego w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji, nieobsługiwani przez zbiorcze systemy kanalizacyjne, powinni korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków. Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków, a w uzasadnionych przypadkach usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym przypadku jednak oczyszczalnie obsługujące aglomerację powinny być przystosowane do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

Jednocześnie zgodnie z wymogami KE zastosowano hierarchię zgodności z artykułami 3, 4, 5 i 10 dyrektywy 91/271/EWG. Oznacza to, że jeżeli aglomeracja nie spełnia wymogu w zakresie ww. warunku wynikającego z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG, to uznaje się, że równocześnie nie spełnia pozostałych warunków dyrektywy.

Zgodnie z Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych na terenie powiatu drawskiego funkcjonują następujące aglomeracje:

- Czaplinek – Uchwała nr XXV/229/20 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 15 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru, wielkości i granic Aglomeracji Czaplinek (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 4917);
- Drawsko Pomorskie – Uchwała nr XXXVII/290/2020 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Drawsko Pomorskie (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 207);
- Kalisz Pomorski – Uchwała nr XXXIII/248/20 Rady Miejskiej w Kaliszu Pomorskim z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kalisz Pomorski (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 5953);
- Wierzchowo – Uchwała nr XXIV/129/2020 Rady Gminy Wierzchowo z dnia 30 września 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Wierzchowo (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 4559);

- Złocieniec – Uchwała nr XXXII/235/2020 Rady Miejskiej w Złocińcu z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Złocieniec (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2020 r., poz. 217).

Ujęcia wód i strefy ochronne¹¹

Na obszarze powiatu drawskiego zlokalizowanych jest 21 ujęć wód powierzchniowych oraz 118 ujęć wód podziemnych. Ustanowione zostały 72 strefy ochronne ujęć wód podziemnych.

6.10. Gleby

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie powiatu drawskiego są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach powiatu. Na jego terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **gleby bielcowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - **brunatno – wylugowane**, które cechują się wylugowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **czarne ziemie** - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- **gleby torfowe** – gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności;
- **gleby torfowo-murszowe** – gleby te powstają z torfów przekształconych częściowo lub w całości, w gleby murszowe. Murszenie polega na stopniowej mineralizacji i humifikacji torfu pod wpływem osuszania oraz działania drobnoustrojów;
- **gleby mułowo – torfowe** – gleby te tworzą się na obszarach o stałej, dużej wilgotności;
- **mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;
- **gleby murszowe** – jest to gleba powstająca w wyniku zmurszenia substancji organicznych leżących na utworach mineralnych, do powstania wymagają one okresowego zalewania;
- **glejowe** – powstają w miejscach występowania wysokiego poziomu wód gruntowych lub podłoża o słabym przenikaniu wód opadowych, gdzie napotyka się warunki dużej wilgotności oraz słabego natlenienia. Zachodzi w nich proces glejowy – reakcje biochemiczne redukujące organiczne związki żelaza i manganu;

¹¹ RZGW w Szczecinie, RZGW w Bydgoszczy

Na terenie powiatu drawskiego występują gleby klas bonitacyjnych I - VI, gdzie:

- **gleby klasy I** – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).
- **gleby klasy II** – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.
- **gleby klasy III (IIIa i IIIb)** – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.
- **gleby klasy IV (IVa i IVb)** – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).
- **gleby klasy V** – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają.
- **gleby klasy VI** – gleby orne najgorsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Klasa bonitacyjna gleby ma bezpośredni wpływ na zakwalifikowanie jej do odpowiedniego kompleksu przydatności rolniczej. Ich charakterystykę przedstawiono poniżej.

Tabela 37. Charakterystyka kompleksów przydatności rolniczej gleb.

Symbol	Kompleksy grunty orne	Klasy	Charakterystyka
1	kompleks pszeniczny bardzo dobry	I, II	Najlepsze gleby w kraju, zasobne w składniki pokarmowe, o głębokim poziomie próchnicznym, dobrej strukturze, przepuszczalne, przewiewne, o optymalnej retencji; występują na terenach płaskich lub łagodnie nachylonych, są łatwe do uprawy, mają prawidłowe stosunki wodne. Osiąga się na nich wysokie plony wymagających roślin
2	kompleks pszeniczny dobry	IIIa, IIIb	Gleby nieco mniej urodzajne, zwięźlejsze i cięższe do uprawy; w niektórych przypadkach poziom wody może się wahać, co okresowo pogarsza napowietrzanie lub powodować niedobory wilgoci. Wysokość plonów zależy od agrotechniki i przebiegu pogody. Najlepiej udaje się pszenica, a także burak cukrowy, jęczmień.

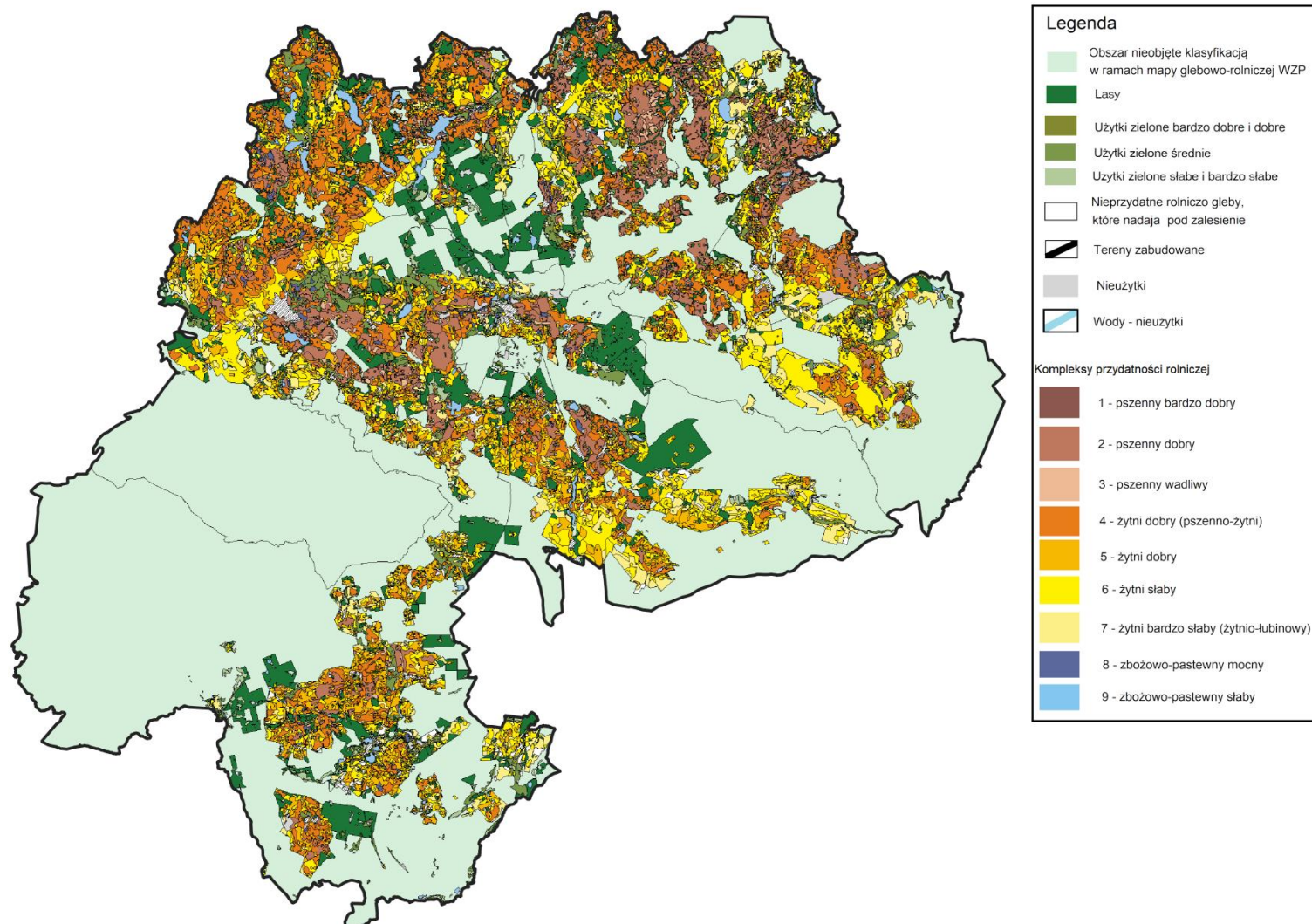
Symbol	Kompleksy grunty orne	Klasy	Charakterystyka
3	kompleks pszenno-wadliwy	IIIb, Via, IVb,	Gleby średniozwięzłe i zwięzłe, okresowo za suche: *gleby zwięzłe, płytkie zalegające na zbyt przepuszczalnym podłożu np.: gleby wykształcone z ilów, glin, utworów pyłowych, podścielone piaskiem luźnym lub żwirem – podkompleks suchogruntowy; ** gleby średniozwięzłe i zwięzłe głębokie całkowite zlokalizowane na zboczach wzniesień, narażone na spływ powierzchniowy wód – podkompleks erozyjny.
4	kompleks żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)	IIIb, IIIa, IVa,	Najlepsze gleby lekkie wytworzone przeważnie z piasków gliniastych mocnych całkowitych, piasków gliniastych mocnych i lekkich zalegających na utworach zwięzlejszych. Gleby strukturalne, z dobrze wykształconym poziomem próchnicznym i właściwymi stosunkami wodnymi. Uprawia się żyto, ziemniaki i inne rośliny mniej wymagające niż pszenica.
5	kompleks żytni dobry	IVa, IVb	Gleby lżejsze i mniej urodzajne niż zaliczane do kompleksu 4. Są to głównie gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich zalegających najzwięzlejszym podłożu oraz gleby wytworzone z piasków gliniastych, całkowite. Są to gleby wrażliwe na suszę, głęboko wylugowane i zakwaszone.
6	kompleks żytni słaby	IVb, V	Gleby wytworzone z piasków słabogliniastych głębokich oraz z piasków gliniastych lekkich podścielonych płytko piaskiem luźnym lub żwirem piaszczystym. Gleby nadmiernie przepuszczalne, okresowo lub trwale zbyt suche. Są to gleby ubogie w składniki pokarmowe, a niedobór wody jest czynnikiem ograniczającym stosowanie nawozów. Nie wykorzystane przez rośliny składniki są wymywane bardzo szybko. Uprawia się żyto, owies, ziemniaki, seradellę i łubin.
7	kompleks żytni bardzo słaby (żytnio-łubinowy)	V, VI	Najsłabsze gleby wytworzone z piasków luźnych i piasków słabogliniastych przechodzących w piasek luźny lub żwir. Gleby są ubogie w składniki pokarmowe, trwale zbyt suche, stąd nawożenie daje nieznaczny wzrost plonów. Uprawia się prawie wyłącznie żyto i łubin gorzki żółty.
8	Kompleks zbożowo-pastewny mocny	IIIa, IIIb, IVa, IVb, V	Gleby zwięzłe i ciężkie, okresowo nadmiernie wilgotne. Są zasobne w składniki pokarmowe, więc potencjalnie żyzne. Nadmierne okresowe uwilgotnienie utrudnia prawidłową agrotechnikę i ogranicza dobór roślin. Lepsze plony uzyskuje się w latach suchych. Po uregulowaniu stosunków wodnych mogą przejść do kompleksu 2.
9	kompleks zbożowo-pastewny słaby	IVa, IVb, V, VI	Gleby lekkie wytworzone z piasków (skład granulometryczny odpowiada glebom z kompleksów 5, 6, 7) okresowo podmokłe. Podmokłość tych gleb wynika z położenia tych gleb w obniżeniu terenu w zasięgu wody gruntowej lub występowaniem w dolnej części profilu warstw słabo przepuszczalnych. Nadmierne uwilgotnienie na wiosnę, później obserwuje się niedobór wilgoci.
14	Gleby orne przeznaczone pod użytki zielone	V, VI	Gleby zbyt wilgotne, których meliorowanie doprowadzić może do przesuszenia terenów przylegających; gleby położone na zbyt stromych stokach do uprawy, podlegających erozji; gleby predestynowane pod trwałe użytki zielone.

Symbol	Kompleksy grunty orne	Klasy	Charakterystyka
Kompleksy użytki zielone			
1z	użytki zielone bardzo dobre i dobre	I II	Użytki zielone na glebach mineralnych i mułowo-torfowych; znajdują się w warunkach z możliwościami regulowania stosunków wodnych lub naturalnych, mających najkorzystniejszy układ stosunków wodnych. Łąki 2-3-kośne, dające ponad 5 t siana z ha. Pastwiska pozwalają na 4-krotne spasanie i dają możliwość wyżywienia 3 krów w okresie wegetacyjnym.
2z	użytki zielone średnie	III IV	Użytki zielone na glebach mineralnych i mułowo-torfowych, torfowych i murszowych. Są to gleby okresowo za suche lub nadmiernie uwilgotnione. Łąki dwukośne, 2,5-3,0 t z ha siana średniej jakości. Pastwiska pozwalają na wyżywienie 2 krów przez 130 dni.
3z	użytki zielone słabe i bardzo słabe	V VI	Użytki zielone na glebach mineralnych zbyt suchych lub zbyt wilgotnych, na glebach mułowo-torfowych i torfowych przesuszonych lub podtapianych. Łąki jednokośne, turzycowe i trawiaste, dają plon 1,5 t z ha siana słabej jakości. Aby wyżywić 1 krowę w ciągu 120 dni potrzebny >1ha pastwiska.

Źródło: Materiały dydaktyczne Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Mapę glebową – rolniczą powiatu drawskiego, opracowaną na podstawie materiałów udostępnianych w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, przedstawiono poniżej.

Rysunek 15. Mapa glebowo-rolnicza powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Powiatu Drawskiego

Użytki rolne na terenie powiatu drawskiego stanowią 26,96% całego obszaru powiatu. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 38. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie powiatu drawskiego.

			Powiat drawski	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzchowo	Złocieniec
Powierzchnia ogólna gruntów			176 424,00	36484,00	40949,00	48087,00	22919,00	27985,00
Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	47486,28	12070,60	13914,45	6517,20	6189,88	8794,14
		sady	281,46	47,12	46,83	142,91	14,54	30,07
		łąki trwałe	5727,89	1113,32	1986,47	856,78	245,41	1525,91
		pastwiska trwałe	3506,82	754,85	1219,60	512,39	367,14	652,84
		grunty rolne zabudowane	927,27	266,63	241,33	105,23	140,36	173,71
		grunty pod stawami	132,71	6,51	25,71	95,65	0,00	4,83
		grunty pod rowami	289,56	92,44	81,01	29,02	15,50	71,59
		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	2239,75	660,46	706,04	340,30	129,97	402,99
	Nieużytki		6309,67	974,59	13914,45	2439,46	269,53	881,63
	Razem		66901,41	15986,52	46,83	11038,94	7372,33	12537,72
Grunty leśne	lasy		86724,85	15296,98	15087,19	30657,70	14828,28	10854,70
	grunty zadrzewione i zakrzewione		1639,62	80,11	462,56	1050,04	7,88	39,03
	Razem		88364,46	15377,09	15549,75	31707,74	14836,15	10893,72
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkalne		577,34	107,37	190,36	96,71	31,33	151,57
	tereny przemysłowe		236,21	42,85	52,92	52,29	53,10	35,05
	inne tereny zabudowane		465,98	87,86	135,84	58,45	33,10	150,74
	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy		165,17	36,49	51,83	32,55	2,10	42,19
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		339,29	86,06	94,82	47,24	10,69	100,48
	użytki kopalne		203,15	16,95	127,96	1,95	1,51	54,78

				Powiat drawski	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzchowo	Złocieniec	
	tereny komunikacyjne	drogi		2400,46	595,28	603,65	371,09	328,78	501,67	
		tereny kolejowe		414,17	60,09	66,56	118,14	65,30	104,09	
		inne tereny komunik.		282,26	123,69	157,88	0,56	0,00	0,13	
		grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych		5,92	2,55	3,34	0,01	0,00	0,02	
	Razem			5089,96	1159,18	1485,15	778,98	525,92	1140,72	
Grunty pod wodami	morskimi wewnętrznymi			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	powierzchniowymi płynącymi			9973,97	3361,56	2020,79	1225,00	127,74	3238,88	
	powierzchniowymi stojącymi			388,07	46,30	163,39	94,70	43,64	40,03	
	Razem			10362,05	3407,87	2184,18	1319,70	171,39	3278,91	
Tereny różne				5458,24	519,16	1754,61	3162,98	12,85	8,64	

Źródło: Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim

Na terenie powiatu drawskiego znajduje się punkt objęty badaniami Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski prowadzonymi przez IUNG w Puławach przy współpracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jest on zlokalizowany w miejscowości Jankowo, leżącej w Gminie Drawsko Pomorskie. Wyniki badań prowadzonych w tym punkcie są dostępne pod adresem www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/. Zgodnie z badaniami odczynu gleby w tym punkcie, charakteryzują się one znacznym zakwaszeniem.

Obszary powojaskowe¹²

Po II wojnie światowej na terenie obecnego Województwa Zachodniopomorskiego stacjonowały wojska radzieckie. Po ich wycofaniu się z terenów Polski, należało zagospodarować tereny, wykorzystywane wcześniej przez wojsko. W tym celu utworzony został Strategiczny Program Rządowy pt. „Zagospodarowanie Mienia Przejętego od Wojsk Federacji Rosyjskiej”. Część obiektów została przejęta przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, reszta natomiast została przejęta przez właściwe organy gmin. Środki na ponowne zagospodarowanie tych terenów pochodzą głównie ze środków własnych gmin oraz dotacji wojewódzkich.

Rysunek 16. Obszary powojaskowe województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: „Obszary przemysłowe, pokolejowe i powojaskowe w województwie zachodniopomorskim”

¹² „Obszary przemysłowe, pokolejowe i powojaskowe w województwie zachodniopomorskim”

Obiekty powojkowe występują także na terenie powiatu drawskiego:

- Broczyno, gmina Czaplinek – tereny powojkowe są własnością gminy; planowane zagospodarowanie obejmuje zabudowę mieszkaniową, przemysłową oraz grunty rolne.

Obszary pokolejowe¹³

Na terenie powiatu drawskiego zlokalizowany jest jeden obszar, który kwalifikuje się do terenów pokolejowych:

- Wierzchowo, gmina Wierzchowo – obszar należy do PKP, znajduje się w obrębie sieci Natura 2000 (Pojezierze Drawskie”).

Obszary przemysłowe¹²

Na terenie powiatu drawskiego brak jest obszarów zakwalifikowanych jako obszary przemysłowe.

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

¹³ „Obszary przemysłowe, pokolejowe i powojkowe w województwie zachodniopomorskim”, J. Pośpiech, M. Maruszewska, Szczecin, 2014 r.

Tabela 39. Surowce naturalne występujące na terenie powiatu drawskiego.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża		Wydobycie
						Geologiczne - bilansowe	Przemysłowe	
Bobrowo KO	Złocieniec	Kruszywa naturalne	6,73	R	złoże rozpoznane szczegółowo	550	–	–
Broczyno	Czaplinek	Torfy	14,47	R	złoże rozpoznane szczegółowo	232,86	210,44	–
Chlebowo	Złocieniec	Kamienie drogowe i budowlane	b.d.	–	złoże skreślone z bilansu zasobów	–	–	–
Ciemnik	Kalisz Pomorski, Ińsko	Kruszywa naturalne	59,00	R	złoże rozpoznane szczegółowo	15 240	–	–
Drawsko III	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	39,56	Z	eksploatacja złoża zaniechana	4 320	–	–
Drawsko Pomorskie II	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	24,10	Z	eksploatacja złoża zaniechana	1 260	–	–
Jankowo	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	1,67	R	złoże rozpoznane szczegółowo	424	–	–
Kalisz Pomorski*	Kalisz Pomorski	Kruszywa naturalne	58,45	Z	eksploatacja złoża zaniechana	4 233	–	–
Kalisz Pomorski II	Kalisz Pomorski	Kruszywa naturalne	1,98	Z	eksploatacja złoża zaniechana	91	–	–
Kalisz Pomorski III	Kalisz Pomorski	Kruszywa naturalne	24,94	R	złoże rozpoznane szczegółowo	3 556	–	–
Kalisz Pomorski IV*	Kalisz Pomorski	Kruszywa naturalne	b.d.	R	złoże rozpoznane szczegółowo	1 405	–	–
Karsno	Czaplinek	Kruszywa naturalne	3,05	Z	eksploatacja złoża zaniechana	342	–	–
Konotop III	Drawsko Pomorskie	Kredy	3,32	P	złoże rozpoznane wstępnie	154	–	–

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża		Wydobycie
						Geologiczne - bilansowe	Przemysłowe	
Krężno	Kalisz Pomorski	Kruszywa naturalne	2,39	R	złoże rozpoznane szczegółowo	556	–	–
Łazice	Czaplinek	Torfy	54,84	E	złoże zagospodarowane	249,74	234,68	50,65
Łysinin	Czaplinek	Torfy	7,40	Z	eksploatacja złoża zaniechana	83,74	–	–
Łysinin - pole C	Czaplinek	Torfy	1,88	–	złoże skreślone z bilansu zasobów	–	–	–
Łysinin-pole B	Czaplinek	Torfy	1,94	Z	eksploatacja złoża zaniechana	25,48	–	–
Mielenko Drawskie	Drawsko Pomorskie	Kredy	3,34	Z	eksploatacja złoża zaniechana	128	–	–
Mielenko Drawskie II	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	24,10	–	złoże skreślone z bilansu zasobów	–	–	–
Mielenko Drawskie IV	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	7,80	Z	eksploatacja złoża zaniechana	–	–	–
Mielenko Drawskie MD	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	41,21	R	złoże rozpoznane szczegółowo	13 868	–	–
Mielenko Drawskie V	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	100,86	E	złoże zagospodarowane	13 647	12 359	662
Mielenko Drawskie VI*	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	17,43	R	złoże rozpoznane szczegółowo	3 665	3 665	–
Ostrowice N*	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	2,40	P	złoże rozpoznane wstępnie	378	–	–
Piekary*	Czaplinek	Kruszywa naturalne	1,00	Z	eksploatacja złoża zaniechana	71	–	–
Prostynia II	Kalisz Pomorski	Kredy	3,19	Z	eksploatacja złoża zaniechana	–	–	–

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża		Wydobycie
						Geologiczne - bilansowe	Przemysłowe	
Prostynia III	Kalisz Pomorski	Kredy	5,26	Z	eksploatacja złoża zaniechana	326	–	–
Rzęsnica	Złocieniec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	3,80	Z	eksploatacja złoża zaniechana	295	–	–
Siecino*	Złocieniec	Kruszywa naturalne	3,20	R	złożo rozpoznane szczegółowo	418	–	–
Wierzchowo	Wierzchowo	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	12,80	Z	eksploatacja złoża zaniechana	622	–	–
Woliczno BD*	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	94,60	R	złożo rozpoznane szczegółowo	25 257	21 688	–
Woliczno II	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	12,75	Z	eksploatacja złoża zaniechana	3 490	–	–
Woliczno III	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	26,37	R	złożo rozpoznane szczegółowo	7 529	7 529	–
Woliczno IV*	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	51,63	R	złożo rozpoznane szczegółowo	12 578	1 100	–
Woliczno S	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	5,60	–	złożo skreślone z bilansu zasobów	–	–	–
Woliczno SW*	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	71,78	E	złożo zagospodarowane	32 093	28 207	512
Woliczno W	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	14,14	–	złożo skreślone z bilansu zasobów	–	–	–
Woliczno-Gudowo	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	330,36	P	złożo rozpoznane wstępnie	94 637	–	–
Zamkowa	Złocieniec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	9,44	–	złożo skreślone z bilansu zasobów	–	–	–

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania		Zasoby bilansowe złoża		Wydobycie
						Geologiczne - bilansowe	Przemysłowe	
Zarańsko	Drawsko Pomorskie	Kruszywa naturalne	163,46	R	złoże rozpoznane szczegółowo	44 763	–	–
Złocieniec	Złocieniec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	64,55	T	złoże eksploatowane okresowo	6 520	6 583	–

Źródło: PIG-PIB.

gdzie:

B – w przypadku kopalni stałych – kopalnia w budowie, w przypadku ropy i gazu – przygotowane do wydobywania lub eksploatacja próbna;

E – złoża eksploatowane;

G – podziemny magazyn gazu (PMG);

M – złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym;

P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie;

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo;

Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane;

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo;

K – zmiana rodzaju kopaliny w złożu

* - złoża zawierające piasek ze żwirem;

** - złoża zawierające żwir.

Zasoby i wydobywanie:

Torfy – tys. m³

Kruszywa naturalne – tys. t.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej – tys. m³

6.12. Gospodarka odpadami

6.12.1. Stan wyjściowy

Gmina Drawsko Pomorskie¹⁴

Zgodnie z zapisami Uchwały nr XXIX/230/2020 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Drawsko Pomorskie, na właścicielach nieruchomości spoczywa obowiązek selektywnego zbierania następujących odpadów komunalnych:

- 1) opakowania z papieru i tektury;
- 2) papier i tektura;
- 3) opakowania z tworzyw sztucznych;
- 4) tworzywa sztuczne;
- 5) opakowania z metali;
- 6) metale;
- 7) opakowania wielomateriałowe;
- 8) opakowania ze szkła;
- 9) szkło;
- 10) odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady zielone;
- 11) opakowania z drewna;
- 12) zużyte baterie i akumulatory;
- 13) opakowania z tekstyliów;
- 14) odzież;
- 15) tekstylia;
- 16) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 17) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 18) zużyte opony;
- 19) chemikalia;
- 20) odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne;
- 21) przeterminowane leki;
- 22) odpady niebezpieczne;
- 23) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych¹⁵

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany jest w Mielenku Drawskim 63. Jest on prowadzony przez Celowy Związek Gmin R-XXI. Przyjmowana tam są następujące odpady:

- 1) opakowania z papieru i tektury;
- 2) opakowania z tworzyw sztucznych;
- 3) opakowania z drewna;
- 4) opakowania z metali;

¹⁴Uchwała nr XXIX/230/2020 Rady Miejskiej w Drawsku Pomorskim z dnia 25 czerwca 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Drawsko Pomorskie

¹⁵ Regulamin określający szczegółowe zasady funkcjonowania punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych gminy Drawsko Pomorskie zlokalizowanego przy Stacji Przeladunkowej Odpadów w Mielenku Drawskim

- 5) opakowania wielomateriałowe;
- 6) zużyte baterie i akumulatory;
- 7) opakowania ze szkła;
- 8) opakowania z tekstyliów;
- 9) papier i tektura;
- 10) szkło;
- 11) odzież;
- 12) tekstylia;
- 13) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 14) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 15) zużyte opony;
- 16) odpady zielone;
- 17) chemikalia;
- 18) odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne;
- 19) przeterminowane leki;
- 20) tworzywa sztuczne;
- 21) metale;
- 22) odpady niebezpieczne;
- 23) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Gmina Czaplinek¹⁶

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Czaplinek*, właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania następujących frakcji odpadów:

- 1) papier;
- 2) metale;
- 3) tworzywa sztuczne;
- 4) szkło;
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- 6) bioodpady;
- 7) odpady niebezpieczne;
- 8) przeterminowane leki i chemikalia;
- 9) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- 10) zużyte baterie i akumulatory;
- 11) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 12) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 13) zużyte opony;
- 14) odpady budowlane i rozbiórkowe;
- 15) odpady tekstyliów i odzieży.

¹⁶ Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Czaplinek

Pozostałe odpady, po wysegregowaniu z powyższych frakcji odpadów, stanowią niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i umieszcza się je w pojemnikach do tego przeznaczonych.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych¹⁷

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany jest przy ul. Leśników 3 (przy Strudze Czaplineckiej). Przyjmowana tam są następujące odpady:

- 1) papier;
- 2) tworzywa sztuczne;
- 3) szkło opakowaniowe;
- 4) odpady zielone;
- 5) przeterminowane leki i chemikalia,
- 6) zużyte baterie i akumulatory;
- 7) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 8) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 9) odpady budowlane i rozbiórkowe;
- 10) zużyte opony.

Gmina Kalisz Pomorski¹⁸

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kalisz Pomorski*, właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania następujących frakcji odpadów:

- 1) papier;
- 2) metale;
- 3) tworzywa sztuczne;
- 4) szkło;
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- 6) bioodpady;
- 7) odpady niebezpieczne;
- 8) przeterminowane leki i chemikalia;
- 9) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki;
- 10) zużyte baterie i akumulatory;
- 11) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 12) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 13) odpady budowlane i rozbiórkowe;
- 14) zużyte opony;
- 15) tekstylia i odzież.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych¹⁹

W 2016 roku otworzono Punkt Czasowego Przechowywania Selektywnych Odpadów Komunalnych w Kaliszu Pomorskim przy ul. Wolności 10. Do w/w punktu mieszkańcy gminy

¹⁷ www.czaplinek.pl/page/informacje-o-pszok

¹⁸ Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kalisz Pomorski

¹⁹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Kalisz Pomorski za 2020 rok

mogą dostarczać nieodpłatnie trzy razy w tygodniu selektywnie zebrane odpady komunalne takie jak:

- 1) odpady wielkogabarytowe, opróżnione z zawartości i zdemontowane kanapy, łóżka, fotele, krzesła, materace, wykładziny, dywany, zepsute wózki dziecięce, dętki i opony rowerowe, zepsute rowery, zabawki dużych rozmiarów (chodziki, koniki na biegunach);
- 2) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 3) czysty gruz budowlany;
- 4) zużyte akumulatory;
- 5) zużyte baterie;
- 6) przeterminowane leki – w oryginalnych opakowaniach;
- 7) zużyte opony – od wózków, rowerów, motocykli i pojazdów samochodowych do użytku własnego o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 Mg;
- 8) zużyte świetlówki i żarówki;
- 9) chemikalia i przepracowane oleje;
- 10) odpady zielone.

Wierzchowo²⁰

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wierzchowo*, właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania następujących frakcji odpadów:

- 1) papier i makulatura;
- 2) szkło;
- 3) tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe;
- 4) odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji i odpady zielone;
- 5) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 6) meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- 7) zużyte opony;
- 8) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki;
- 9) powstające w gospodarstwach domowych przeterminowane leki, chemikalia, środki ochrony roślin i odpady niebezpieczne;
- 10) zużyte baterie i akumulatory;
- 11) zużyte tekstylia i odzież;
- 12) odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne;
- 13) użyte lampy fluorescencyjne, żarówki, świetlówki, termometry, przełączniki zawierające rtęć, płyty CD;
- 14) aerozole, kartridże i tonery.

²⁰ Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wierzchowo

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych²¹

Na terenie Gminy Wierzychowo funkcjonuje Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK) zlokalizowany przy ul. Szkolnej 6. Posegregowane odpady przyjmowane są wyłącznie w ramach uiszczanej opłaty od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Wierzychowo. W punkcie bezpłatnie przyjmowane są odpady tj.:

- 1) przeterminowane leki i chemikalia;
- 2) zużyte baterie i akumulatory;
- 3) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- 4) odpady wielkogabarytowe i zużyte opony;
- 5) papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne.

GPSZOK nie przyjmuje:

- 1) zmieszanych odpadów komunalnych;
- 2) azbestu, papy, smoły, styropianu budowlanego;
- 3) szyb i innych części samochodowych;
- 4) inne wskazujące na to, że nie powstały w gospodarstwie domowym.

Złoceniec²²

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Złoceniec*, właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania następujących frakcji odpadów:

- 1) papieru (w tym tektury i opakowań z papieru i tektury);
- 2) metali (w tym opakowań z metali);
- 3) tworzyw sztucznych (w tym opakowań z tworzyw sztucznych);
- 4) szkła (w tym opakowań ze szkła);
- 5) odpadów opakowaniowych wielomateriałowych;
- 6) bioodpadów;
- 7) odpadów niebezpiecznych;
- 8) chemikaliów;
- 9) przeterminowanych leków;
- 10) odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- 11) zużytych baterii i akumulatorów;
- 12) zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- 13) mebli i innych odpadów wielkogabarytowych;
- 14) zużytych opon;
- 15) odpadów tekstyliów i odzieży;
- 16) odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne;
- 17) zmieszane odpady komunalne.

²¹www.wierzychowo.pl/aktualnosci/pokaz/1023_gpszok_-_gminny_punkt_selektywnej_zbiorki_odpadow_komunalnych

²² Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Złoceniec

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych²³

Na terenie gminy Złocieniec funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ul. Piaskowej 4, prowadzony przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o.. W PSZOK nieodpłatnie przyjmowane są od właścicieli nieruchomości zamieszkałych niżej wymienione odpady:

- 1) W każdej ilości:
 - a. zużyte baterie i akumulatory inne niż przemysłowe;
 - b. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
 - c. meble i inne odpady wielkogabarytowe;
 - d. przeterminowane leki;
 - e. odpady ulegające biodegradacji, w tym zielone (trawy, drobne gałęzie itp.);
 - f. papier i tektura (gazety, prospekty, papier do pisania, papier ksero, zeszyty, książki, torebki papierowe, kartony, pudełka, tektura);
 - g. szkło (szklane butelki po sokach, alkoholu, słoiki po sokach, przecierach);
 - h. tworzywa sztuczne (butelki plastikowe, puszki aluminiowe);
 - i. drobne metale;
 - j. opakowania wielomateriałowe (np. kartony po napojach i mleku);
 - k. resztki farb, lakierów, klejów, żywic, środków do konserwacji i ochrony drewna oraz opakowań po nich;
 - l. rozpuszczalniki, środki czyszczące, substancje do wywabiania plam i opakowania po nich;
 - m. zbiorniki po aerozolach, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i deratyzacji;
 - n. środki ochrony roślin oraz opakowania po nich;
 - o. lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć, w tym świetlówki, termometry, przełączniki;
 - p. zużyte tonery i kartridże;
- 2) odpady budowlane i rozbiórkowe, pochodzące ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych;
- 3) zużyte opony pochodzące z pojazdów użytkowanych w gospodarstwie domowym do 12 sztuk na rok.

W PSZOK nieodpłatnie przyjmowane są od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych niżej wymienione odpady:

- 1) W każdej ilości:
 - a. papier i tektura (gazety, prospekty, papier do pisania, papier ksero, zeszyty, książki, torebki papierowe, kartony, pudełka tekturę);
 - b. tworzywa sztuczne (np. butelki plastikowe, puszki aluminiowe);
 - c. szkło (szklane butelki po sokach, alkoholu, słoiki po sokach, przecierach);
 - d. drobne metale;
 - e. opakowania wielomateriałowe (np. kartony po napojach i mleku).

W PSZOK nie będą przyjmowane:

- 1) zmieszane odpady komunalne;
- 2) odpady budowlane zawierające azbest, smołę;

²³Regulamin funkcjonowania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowanego na terenie Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o. dla właścicieli nieruchomości z terenu gminy Złocieniec

- 3) odpadowa papa;
- 4) odpady od osób fizycznych w ilościach wskazujących na pochodzenie z innego źródła niż gospodarstwo domowe;
- 5) odpady nieprawidłowo zabezpieczone (dotyczy odpadów niebezpiecznych).

Podmioty posiadające pozwolenia na wytwarzanie

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim, na terenie Powiatu Drawskiego, funkcjonuje 10 podmiotów posiadających aktualne pozwolenia na wytwarzanie odpadów. Zostały one zebrane w tabeli poniżej.

Tabela 40. Podmioty, z terenu powiatu drawskiego, posiadające pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

Lp.	Podmiot	Data ważności	Zakres
1.	ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Koszalinie ul. Morska 10, 75-950 Koszalin	do 13 lipca 2021 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
2.	POLDANOR S.A. ul. Dworcowa 25, 77-320 Przechlewo	do 09.01.2022 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów w Biogazowni Rolniczej w Giżynie Giżyno 27, 78-540 Kalisz Pomorski
3.	POLDANOR S.A. ul. Dworcowa 25, 77-320 Przechlewo	do 22.10.2023 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów w Zakładzie Rolnym w Giżynie Giżyno 27, 78-540 Kalisz Pomorski
4.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „IRAS” Ireneusz Gacki ul. Pławieńska 9E, 78-550 Czaplinek	do 31.12.2023 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów w warsztacie zakładowym przy ul. Kochanowskiego 17, 78-550 Czaplinek
5.	ORSKOV FOODS S.A. Kołomąt 15, 78-550 Czaplinek	do 03.03.2024 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów w zakładzie przetwórstwa warzyw i owoców
6.	PGB Energetyka 1 Sp. z o.o. ul. Gotarda 9, 02-683 Warszawa	do 10.09.2025 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem przetwarzania odpadów w elektrociepłowni na biogaz w miejscowości Darskowo, gmina Złocieniec
7.	PGB Energetyka 1 Sp. z o.o. ul. Gotarda 9, 02-683 Warszawa	do 10.09.2025 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem przetwarzania odpadów w elektrociepłowni na biogaz w miejscowości Złocieniec, gminie Złocieniec
8.	ENERGO-BIOMASA Sp. z o.o. Suliszewo 97, 78-500 Drawsko Pomorskie	do 26.10.2027 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
9.	Kabel-Technik- Polska Sp. z o.o. ul. Pławieńska 5, 78-550 Czaplinek	do 23.10.2029 r.	pozwolenie na wytwarzanie odpadów w firmie przy ul. Pławieńskiej 5, 78-550 Czaplinek oraz przy ul. Podmiejskiej 1, 78-500 Drawsko Pomorskie
10.	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego S.A. ul. Waryńskiego 2, 78-400	do 31.12.2029 r.	pozwolenie na wytwarzanie i przetwarzanie odpadów w Zakładzie Przemysłu Drzewnego w

Lp.	Podmiot	Data ważności	Zakres
	Szczecinek		Kaliszu Pomorskim ul. Wrocławska 1, 78-540 Kalisz Pomorski

Źródło: Starostwo Powiatowe w Drawsku Pomorskim.

Osiągnięte poziomy recyklingu

Wszystkie gminy powiatu drawskiego osiągnęły, w 2020 roku, wymagane poziomy recyklingu. Ich wartości przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 41. Osiągnięte, przez gminy powiatu drawskiego, poziomy recyklingu

Poziomy recyklingu	Poziomy wymagane	Gmina				
		Drawsko Pomorskie	Czaplinek*	Kalisz Pomorski	Złocieniec**	Wierzchowo
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	>50	50,27	36,81	47,77	39,41	43,69
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	>70	33,16	–	98,87	95,88	64,38
Poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]	<35	0	–	0	0	-

Źródło: Analizy gospodarki odpadami oraz raporty o stanie poszczególnych gmin powiatu.

* – dane za rok 2019

** – dane za rok 2018

Odpady zawierające wyroby azbestowe

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w bazie azbestowej, na terenie powiatu drawskiego znajduje się 7 767 476 kg pozostałych do unieszkodliwienia, wyrobów zawierających azbest.

Tabela 42. Ilość materiałów zawierających azbest , pozostałych do unieszkodliwienia na terenie powiatu drawskiego (stan na 18.05.2021 r.).

Jednostka	Materiały zawierające azbest pozostałe do unieszkodliwienia [kg]		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
Powiat drawski	7 767 476	5 198 933	2 568 543
Czaplinek	1 252 952	376 879	876 072
Drawsko Pomorskie	2 320 593	2 138 701	181 892
Kalisz Pomorski	1 370 020	450 105	919 915
Wierzchowo	1 020 987	881 560	139 428
Złocieniec	1 802 924	1 351 688	451 236

Źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032²⁴

Dnia 22 października 2020 r. Uchwałą Nr /XX/240/20 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032. Dokument ten stanowi aktualizację Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami przyjętego przez Sejmik Województwa Uchwałą Nr XVIII/321/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 27 grudnia 2016 r. w sprawie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028. Zgodnie z zapisami Ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, w systemie gospodarowania odpadami zaszyły następujące zmiany:

- pojęcie „z mieszanych odpadów komunalnych”, zastąpione zostało terminem „niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne”;
- usunięta została definicja odpadów zielonych, która została zastąpiona definicją bioodpadów stanowiących odpady komunalne;
- usunięta została definicja regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, którą zastąpiono definicją instalacji komunalnej, którą jest instalacja do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów, określona na liście, o której mowa w art. 38b ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach, spełniająca wymagania najlepszej dostępnej techniki, o której mowa w art. 207 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, lub technologii, o której mowa w art. 143 tej ustawy, zapewniająca:
 - mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku;
 - składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych;
- zniesiono obowiązek regionalizacji, co pozwala na przekazywanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania

²⁴ Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032

odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania, do instalacji komunalnych na obszarze całego kraju;

- zniesiono uchwały w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami;
- zniesiono definicję instalacji ponadregionalnej;
- wprowadzono zakaz termicznego przekształcania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, jednak należy mieć na uwadze, że wskazano przepisy przejściowe mówiące, iż nie stosuje się tego zakazu do spalarni odpadów lub współspalarni odpadów finansowanych ze środków UE lub funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez czas niezbędny do zapewnienia trwałości projektu;
- określono udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych na terenie kraju w stosunku do masy wytworzonych odpadów komunalnych na terenie kraju na nieprzekraczalnym poziomie 30%;
- Ministerstwo właściwe do spraw klimatu określi w drodze rozporządzenia listy instalacji przeznaczonych do termicznego przekształcania odpadów komunalnych lub odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, z podziałem na istniejące, planowane do modernizacji, planowane do rozbudowy w zakresie zwiększenia mocy przerobowych i planowane do budowy, wskazując dla każdej instalacji moc przerobową istniejącą oraz moc przerobową planowaną, maksymalne terminy realizacji modernizacji, rozbudowy albo budowy oraz podmiot prowadzący instalację lub wskazany do prowadzenia instalacji;
- wyłączono ze stosowania zakaz zbierania zmieszanych odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne poza miejscem wytwarzania odpadów w odniesieniu do stacji przeładunkowej prowadzonej przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub prowadzącego instalację komunalną, lub prowadzącego instalację do przetwarzania bioodpadów. Powyższe wyłączenie jest konieczne w związku z charakterem i specyfiką ww. działalności (tymczasowe magazynowanie przed dalszym zagospodarowaniem odpadów);
- umożliwiono przekazywanie, przejściowo, nie dłużej niż do 1 stycznia 2024 r., niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych do sortowni odpadów, które w myśl dotychczasowych przepisów stanowiły regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych. Po upływie ww. okresu zezwolenie na przetwarzanie odpadów, pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające przetwarzanie odpadów w zakresie dotyczącym przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w instalacji niestanowiącej instalacji komunalnej wygasną w części dotyczącej przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- wprowadzono od 1 stycznia 2025 r. obowiązek przyjmowania tekstyliów i odzieży przez punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- uchylono przepis uzależniający uzyskanie niezbędnych decyzji do wybudowania i uruchomienia instalacji przeznaczonych do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych od wcześniejszego ujęcia tych instalacji w wojewódzkim planie gospodarki odpadami.

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 43. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Nazwa i adres instalacji komunalnej	Podmiot zarządzający instalacją komunalną
Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	
Instalacja MBP Leśno Górne 12, 72-004 Tanowo	Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych, Leśno Górne 12, 72-004 Tanowo
Instalacja MBP ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin	SUEZ JANTRA Sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin
Instalacja MBP ul. J. Smoleńskiej ps. „Jachna” 35, 71-005 Szczecin	REMONDIS Szczecin Sp. z o.o. ul. J. Smoleńskiej ps. „Jachna” 35, 71-005 Szczecin
Instalacja MBP Łęczycza, 73-112 Stara Dąbrowa	Zakład Zagospodarowania Odpadów Stargard Sp. z o.o. ul. Bogusława IV 15, 73-110 Stargard
Instalacja MBP Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	EKO-MYŚL Sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
Instalacja MBP Słajsino 30, 72-200 Nowogard	Celowy Związek Gmin R-XXI Słajsino 30, 72-200 Nowogard
Instalacja MBP, ul. Wspólna 1, 78-132 Grzybowo	Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska Sp. z o.o. ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
Instalacja MBP ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin
Instalacja MBP Gwiazdowo, 76-100 Sławno	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. ul. Polanowska 43, 76-100 Sławno
Instalacja MBP Mirowo 14, 78-125 Rymań	SUEZ JANTRA Sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin
Instalacja MBP Wardyń Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój	Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. Wardyń Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój
Instalacja MBP Chojnica 2, 78-650 Mirosławiec	ATF Sp. z o.o. Sp. k. Chojnica 2, 78-650 Mirosławiec
Składowiska odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne	
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Łęczycza, 73-112 Stara Dąbrowa	Zakład Zagospodarowania Odpadów Stargard Sp. z o.o. ul. Bogusława IV 15, 73-110 Stargard
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	EKO-MYŚL Sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Słajsino 30, 72-200 Nowogard	Celowy Związek Gmin R-XXI Słajsino 30, 72-200 Nowogard

Nazwa i adres instalacji komunalnej	Podmiot zarządzający instalacją komunalną
Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Mirowo 14, 78-125 Rymań	SUEZ JANTRA Sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Wardyń Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój	Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami sp. z o.o. Wardyń Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Gwiazdowo, 76-100 Sławno	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. ul. Polanowska 43, 76-100 Sławno

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032

6.13. Zasoby przyrodnicze

6.13.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie powiatu drawskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000,
- Park Krajobrazowy,
- Rezerваты,
- Obszary Chronionego Krajobrazu;
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000²⁵

Nazwa obszaru: Brzeźnicka Węgorza

Kod obszaru: PLH320002

Powierzchnia: 592,16 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

Obszar obejmuje dolinę Brzeźnickiej Węgorzy wraz z jeziorami Brzeźniak (99 ha), Żabice (67 ha) i Wierzno (1,5 ha). Brzeźnicka Węgorza stanowi lewy dopływ Regi o dł. 40 km, a swój początek bierze w jeziorze Studnica na Pojezierzu Drawskim. Na całej jej długości koncentruje się wiele wartości przyrodniczych i krajobrazowych. W górnym odcinku (Kołatka - jezioro Brzeźniak) jest potokiem o dużym spadku, wartkim nurcie i kamienistym dnie. Poniżej jez. Żabice płynie szeroką i głęboką doliną, wzdłuż której występują bardzo bogate florystycznie łągi jesionowo-olszowe, bagienne olsy, żyzne i kwaśne buczyny oraz grądy.

²⁵ www.natura2000.gdos.gov.pl

Na terenie obszaru występuje 5 siedlisk z Załącznika I (zajmujących łącznie ok. 78% powierzchni) i 4 gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W skali ponadlokalnej obszar stanowi ostoję dobrze zachowanych i zróżnicowanych lasów liściastych, kontrastujących z okolicznymi lasami, głównie monokulturami na gruntach porolnych lub silnie przekształconymi przez gospodarkę leśną. Nad rzeką gnieździ się para orlików krzykliwych *Aquila pomarina*. W okresie zimowym, niezamarzająca rzeka jest miejscem bytowania kaczek w ilości kilkuset osobników.

Nazwa obszaru: Jeziora Czaplineckie

Kod obszaru: PLH320039

Powierzchnia: 31 949,3 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

Ostoja „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 jest unikalnym obszarem na Pomorzu Zachodnim charakteryzującym się zróżnicowaną budową geomorfologiczną, urozmaiconymi warunkami hydrograficznymi i krajobrazowymi, co przekłada się na bogactwo flory i fauny tego obszaru. Urozmaicona rzeźba terenu ostoi to przede wszystkim efekt ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Składa się na nią wiele form polodowcowych: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Większą część obszaru zajmują wysoczyzny polodowcowe z ciągami moren czołowych, poprzecinane polami sandrowymi. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu mezoregionu są dwa rodzaje rynien glacialnych, przecinające się w obrębie jeziora Drawsko. Są to rynny radialne (biegnące z północy na południe) i rynny marginalne (biegnące z zachodu na wschód). W rynnach radialnych usytuowane są m.in.: jezioro Siecino, dolina górnej Drawy, dolina Dębnicy. Rynny marginalne zajęte są przez rynny jezior: Komorze, Żerdno, Wilczkowo. Aktualna struktura krajobrazu jest również następstwem: złożonego układu warunków meteorologicznych, reżimu hydrologicznego rzek, wykształconych gleb, zróżnicowanej szaty roślinnej i wieloletniego użytkowania terenu.

Duża jeziorność ostoi powoduje, że obszar jest szczególnie ważny dla jezior: eutroficznych, ramienicowych, lobeliowych i dystroficznych oraz zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, związanych z tymi ekosystemami, jak: bóbr, wydra, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, skójką gruboskorupowa, piskorz, koza. Obszar istotny jest także dla zachowania siedlisk o charakterze leśnym (m.in. buczyny, grądy, łęgi, bory bagienne), zajmujących ponad 50% powierzchni ostoi. Różnorodność biologiczną „Jezior Czaplineckich” wzbogacają również siedliska łąkowe i torfowiskowe. Łącznie stwierdzono 20 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 9 gatunków zwierząt i jeden gatunek rośliny z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Na obszarze „Jezior Czaplineckich” zaobserwowano również 25 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Ostoja sąsiaduje z obszarem „Dorzecze Parsęty” PLH320007 oraz pokrywa się z obszarem „Ostoja Drawska” PLB320019.

Nazwa obszaru: Jezioro Lubie i Dolina Drawy

Kod obszaru: PLH320023

Powierzchnia: 15 046,7 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

Obszar obejmuje jedno z największych jezior Pojezierza Drawskiego - Lubie - (1439 ha, 46 m głębokości max., 170 mln m³ wody - dane IRS cyt. za Katalogiem Jezior Polski, Choiński 1991), przez które przepływa Drawa, oraz odcinek doliny Drawy i Starej Drawy poniżej jeziora, wraz z przyległymi łąkami i lasami, aż po jezioro Grażyna koło Drawna. W granicach obszaru znajdują się także: fragment doliny Studzienicy, z bardzo dobrze rozwiniętymi zjawiskami źródłkowymi oraz najlepiej w regionie wykształconymi płatami grądów, fragmenty Puszczy Drawskiej z rozproszonymi torfowiskami mszarnymi i jeziorkami dystroficznymi, a także płaty rozległych wrzosowisk na poligonie drawskim. Jest to obszar koncentracji dużej liczby cennych siedlisk przyrodniczych, ważny szczególnie dla jezior ramienicowych, eutroficznych i dystroficznych, torfowisk, przejściowych i nakredowych, suchych wrzosowisk. Ważny także dla ochrony wydry, bobra, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej i ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, a także dla ochrony regionalnych zasobów lipiennika Loesela i sierpowca błyszczącego. W ostatnich latach utrwaliła się obecność żubra i wilka. Doskonale wykształcone są kompleksy torfowiskowych siedlisk przyrodniczych, dla których obszar jest ważny przynajmniej w skali regionalnej. Obszar stanowi część ważnego korytarza ekologicznego doliny Drawy

Nazwa obszaru: Dorzecze Regi

Kod obszaru: PLH320049

Powierzchnia: 14827,82 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

Obszar obejmuje swymi granicami dolinę Regi od Trzebiatowa do jej obszarów źródłowych oraz szereg dolin dopływów: Starej Regi, Brzeźnickiej Węgorzy, Piaskowej, Sępólnej, Uklei, Rekowy i Mołstowej. Z łącznej długości 172 km, w obszarze znajduje się ok. 160 km długości Regi. Przez obszar obejmujący 15,2 tys. ha przepływają wody ze zlewni obejmującej 272,5 tys. ha. Granice obejmują doliny rzeczne (dno wraz ze zboczami) z wyłączeniem terenów z zabudową, w obrębie których obszar ogranicza się w zasadzie do koryta rzeczno. W niektórych miejscach granice obszaru wychodzą poza dolinę rzeczno w celu włączenia przylegających do doliny wyjątkowo cennych kompleksów siedlisk przyrodniczych zwykle bagiennych (np. okolice jeziora Ołużna gm. Świdwin, torfowiska k. Międzyrzecza gm. Sławoborze) lub leśnych (np. kompleks leśny m. Rycerzewkiem i Jeleninem gm. Ostrowice). Inne odstępstwa wiążą się z dostosowaniem przebiegu granic do ewidencji geodezyjnej oraz z rozmieszczeniem siedlisk przyrodniczych.

Rega ma ogromne znaczenie jako nieliczna z polskich rzek, do których na tarło wchodzi łoś. Niestety zabudowa hydrotechniczna głównego koryta i części dopływów sprawia, że łoś podczas swojej wędrówki dopływa tylko do okolic Rejowic na Redze oraz Rzesznikowa na Mołstowej, natomiast co bardzo ważne, w całości dostępna jest dla niego Struga Lubieszowska, gdzie zresztą notuje się co roku sporą liczbę gniazd tarłowych. Poza tym znane tarliska znajdują się jeszcze w Redze poniżej zapory w Rejowicach, a także w Gryficach pod zaporą i Trzebiatowie (między mostami i przy ujściu młynówki) oraz w Mołstowej w okolicy ujścia potoku Brodziec. Typowo górski charakter dopływów i górnego

odcinka koryta Regi sprawia, że świetne warunki do bytowania i rozmnażania mają tam głowacz białopłetwy i minogi, natomiast miejsca o twardym, piaskowym dnie, ale z dużo wolniejszym przepływem chętnie zasiedlają kozy i larwy minogów. W obszarze występuje w sumie 15 siedlisk przyrodniczych zajmujących ponad 30% powierzchni obszaru. Obszar jest ważną ostoją występującego w obrębie Polski w zasadzie tylko w województwie zachodniopomorskim grądu subatlantyckiego.

Nazwa obszaru: Uroczyska Puszczy Drawskiej

Kod obszaru: PLH320046

Powierzchnia: 74 416,3 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

Ostoja obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują drzewostany sosnowe, jednak duży jest udział buczyn i dąbrów; niektóre ich płaty mają charakter zbliżony do naturalnego. W miejscach, gdzie teren jest pofałdowany, wzgórza osiągają wysokość do 121 m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tu liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie - 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami. Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. Na terenie ostoi rozproszone są liczne, małopowierzchniowe ale bardzo cenne torfowiska przejściowe i kilka dobrze zachowanych torfowisk alkalicznych.

Na obszarze ostoi występują dobrze zachowane cenne siedliska przyrodnicze. W odniesieniu do żyznych i kwaśnych buczyn jest to jeden z ważniejszych obszarów w Polsce – uroczysko Radęcin w Drawieńskim Parku Narodowym i kwaśne buczyny na zboczach doliny Drawy są jednymi z nielicznych w Polsce fragmentami buczyn o zachowanej naturalnej dynamice. Bogate populacje wielu rzadkich i zagrożonych gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG m.in. silne populacje: bobra *Castor fiber*, wydry *Lutra lutra*. Bogata ichtiofauna, a szczególnie reofilna fauna wodna z takimi zagrożonymi gatunkami jak: łosoś *Salmo salar*, minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis*, certa *Vimba vimba*, oraz stosunkowo liczne i trwałe populacje gatunków rzadkich w naszym kraju, jak: głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, pstrąg potokowy *Salmo trutta m. fario* i lipień *Thymallus thymallus*.

Nazwa obszaru: Pojezierze Ińskie

Kod obszaru: PLH320067

Powierzchnia: 10 229,9 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

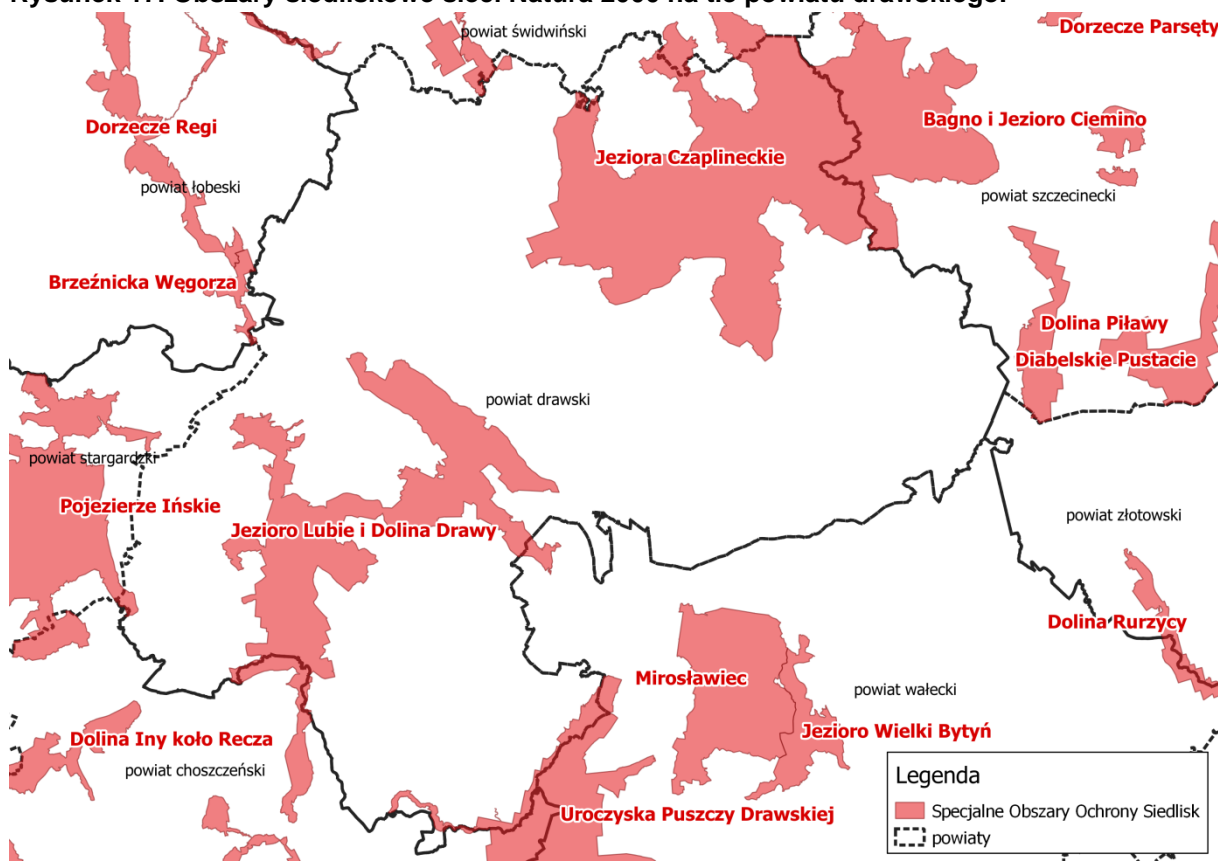
Opis:

Obszar położony jest w środkowej części Pojezierza Ińskiego, najbardziej urozmaiconej pod względem ukształtowania i pokrycia terenu. Rzeźba terenu została

ukształtowana podczas stadiału pomorskiego ostatniego zlodowacenia i charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem form i wysokości względnych. Większa część obszaru leży w zlewni Iny. Ważną rolę w krajobrazie odgrywają jeziora spośród których największe to Ińskie (6 km²), o głębokości 42 m, wypełniające system krzyżujących się rynien glacialnych. Bogatej morfologii ostoji odpowiada mozaikowe użytkowanie terenu. Lasy zajmują około 60% powierzchni. Są to przeważnie świeże lasy liściaste z bukiem i dębem oraz bory mieszane. Znaczący udział mają również lasy siedlisk wilgotnych i bagiennych z olchą i jesionem oraz sosną i brzozą. Oprócz zespołów leśnych i wód, duże rolę w miejscowym krajobrazie odgrywa roślinność terenów podmokłych: trzcinowiska, turzycowiska, roślinność szuwarowa, roślinność torfowisk niskich i przejściowych. Niekorzystnym trendem jest degradacja gospodarki rolnej i zaprzestawanie użytkowania rolnego, presja na zabudowę rekreacyjną gruntów rolnych, w mniejszym stopniu zalesianie. Od niedawna w sąsiednim Ińsku rozwija się przemysł degradując miejscowy krajobraz. Sieć hydrograficzna obszaru składa się w zasadzie z dwóch głównych cieków: Iny w jej najbardziej górnym biegu oraz Pężinki, która jest dopływem Krapieli, ale co ciekawe, w sztuczny sposób bifurkuje z Iną. Poza tym dość liczne jeziora na tym obszarze łączy sieć kanałów oraz z jeziora Okole wypływa rzeka Krępa, która jednakże w granicach obszaru jest niewielkim, bezrybnym ciekim. Ina jest tu jeszcze niewielkim ciekim, ale pomimo ofaszynowania płynie dość wartko, posiada twarde, piaszczyste dno i w miarę naturalny charakter. Pężinka natomiast podlega w tym rejonie dość silnej antropopresji - przepompowywanie wody oraz zespół dużych stawów karpiowych wpływają na obniżenie poziomu wód w cieku oraz pogorszenie warunków środowiskowych dla bytującej tam ichtiofauny.

Cechą charakterystyczną ostoji są duże jeziora mezotroficzne (Ińsko, Wisola, Krzemień, Długie) z rozległymi łąkami ramienicowymi, rzadkimi i zagrożonymi gatunkami glonów oraz zbiorowiskami z klasy Littorelletea (zespół wywłócznika skrętoległego i brzeżycy jednokwiatowej). Rozległe przestrzenie zajmują lasy z dominacją dobrze zachowanych buczyn żyznych (płaty z perłówką jednokwiatową i żywcem cebulkowym) i kwaśnych, tworzących mozaikę z grądami, łęgami oraz bagiennymi brzezinami, borami i olsami. W buczynach został odnaleziony grzyb *Botryobasidium pruinatum*, uznawany już od wieku za wymarły, ponadto w obszarze tym stwierdzono dwa nowe dla Polski gatunki grzybów: czarnobruszek i *Tomentella subtestacea*. Wśród lasów rozproszone są dobrze zachowane torfowiska mszarne, a na torfowiskach niskich stwierdzono wiele gatunków storczyków. Obszar ma duże znaczenie dla fauny, w szczególności dla ptaków (148 gatunków lęgowych) oraz płazów (12 gatunków) i gadów (4 gatunki) ze względu na duży udział dobrze zachowanych siedlisk podmokłych. Duża liczba drobnych zbiorników i mokradeł sprzyja licznemu występowaniu bezkręgowców wodnych, w tym zalotki większej. Kompleks torfowisk i drobnych zbiorników położonych między jeziorem Pośrzadło i Sarnowo zasiedlają liczne i cenne populacje bezkręgowców związanych z siedliskami wodnymi i podmokłymi (zalotka większa, czerwńczyk nieparek, czerwńczyk fioletek). Niska gęstość zaludnienia, niski stopień urbanizacji oraz odśrodkowy układ hydrograficzny ostoji sprzyja zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych.

Rysunek 17. Obszary siedliskowe sieci Natura 2000 na tle powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Nazwa obszaru: Ostoja Drawska

Kod obszaru: PLB320019

Powierzchnia: 153 906,15 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Opis:

Obszar Natura 2000 PLB320019 "Ostoja Drawska" jest jedną z największych w kraju ostoi ptaków (153 906,1 ha), obejmującą swym zasięgiem najcenniejsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragmenty Pojezierza Drawskiego. Według podziału fizykogeograficznego Kondrackiego obszar ten położony jest na terenie prowincji Nizina Środkowoeuropejska, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, w makroregionie Pojezierze Zachodniopomorskie, w mezoregionie Pojezierze Drawskie (od południa obejmuje fragmenty mezoregionów: Równina Drawska i Pojezierze Wałeckie). Obszar ten, ukształtowany geologicznie przez lądolód skandynawski, charakteryzuje znaczne zróżnicowanie krajobrazowe. Występują tu liczne formy polodowcowe, jak wały moreny czołowej, ozy, jary oraz liczne doliny rzek i jeziora, głównie o charakterze jezior rynnowych i wytopiskowych. Można tu także spotkać także liczne wąwozy, parowy, bezodpływowe zbiorniki wodne, bagna i torfowiska. Na terenie chronionym występuje ponad 50 jezior różnej wielkości (ok. 6 % pow. terenu), które charakteryzują się urozmaiconą linią brzegową, często wysokimi brzegami porośniętymi lasami bukowymi i łęgami. Jeziora o niskich brzegach mają dobrze rozwinięte zbiorowiska roślinności wodnej. Największym i najgłębszym jeziorem jest

Jezioro Drawsko o powierzchni 1872 ha i maksymalnej głębokości 79,7 m. Ważną rolę, łączącą poszczególne fragmenty obszaru, odgrywają rzeki ostoje. Największą rzeką jest Drawa, która wypływa z rezerwatu „Dolina Pięciu Jezior”. Ponadto, w ostoje biorą początek takie rzeki, jak: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Lasy ostoje (ok. 45 % pow. terenu) rozczłonkowane są licznymi terenami rolnymi: polami uprawnymi oraz łąkami i pastwiskami. Dominują tu bory sosnowe z niewielkim udziałem świerka. Mniejsze powierzchnie zajmują lasy bukowe, dębowe i olsy. Znaczna część terenu jest użytkowana rolniczo (ok. 43 %).

Łącznie stwierdzono tu występowanie co najmniej 185 gatunków ptaków, z czego 40 to gatunki wymienione w Załączniku I Dyrektywy. Stwierdzono ponadto występowanie co najmniej 17 gatunków zwierząt wymienionych w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej

Nazwa obszaru: Ostoja Ińska

Kod obszaru: PLB320008

Powierzchnia: 87 710,94 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Opis:

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Ińska” o powierzchni 87 710,9 obejmuje znaczny fragment Pojezierza Ińskiego i położony jest na terenie czterech powiatów: Choszczno, Drawsko Pomorskie, Łobez i Stargard Szczeciński oraz trzynastu gmin: Chociwel, Dobra Nowogardzka, Dobrzany, Drawsko Pomorskie, Ińsko, Kalisz Pomorski, Marianowo, Łobez, Radowo Małe, Recz, Stara Dąbrowa, Suchań, Węgorzyno. W podziale RDLP Ostoja leży w granicach Regionalnej Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie i Szczecinku, w obszarze działania Nadleśnictw Łobez, Dobrzany, Nowogard i Drawsko Pomorskie.

Obszar typowy dla krajobrazu postglacjalnego Pojezierza Ińskiego. Rzeźba terenu została ukształtowana podczas stadiału pomorskiego ostatniego zlodowacenia i charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem form i wysokości względnych - można tu wyróżnić trzy zasadnicze jednostki geomorfologiczne i związane z nimi typy krajobrazu: wyniesienia moreny czołowej, sandry i wysoczyznę moreny dennej. Najwyższe wzniesienie - Głowacz osiąga 180 m n.p.m. Teren odwadniany jest przez rzekę Inę i jej dopływy, jedynie jego północna część odwadniana jest przez Regę. Cechy charakterystyczne ostoje to pofalowany teren, silnie rozczłonkowane lasy, liczne bagna i małe zbiorniki wodne. Największe jest jezioro Ińskie (6 km²), o głębokości 42 m, wypełniające system krzyżujących się rynien glacialnych. Bogatej morfologii odpowiada mozaikowe użytkowanie terenu. Lasy zajmują blisko 60 % powierzchni. Są to przeważnie świeże lasy liściaste z bukiem i dębem oraz bory mieszane. Znaczący udział mają również lasy siedlisk wilgotnych i bagiennych z olchą i jesionem oraz sosną i brzozą. Stosunkowo niewielką część ostoje pokrywają zbiorowiska łąkowe oraz siedliska wilgotne: trzcinowiska, turzycowiska, roślinność szuwarowa, roślinność torfowisk niskich i przejściowych. Pozostała część to użytki rolne.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 08. Występuje tu co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W ostoje gniazduje ponad 140 gatunków ptaków.

Nazwa obszaru: Puszcza nad Gwdą

Kod obszaru: PLB300012

Powierzchnia: 77 678,9 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Opis:

W przeważającej części jest to rozległy obszar sandrowy powstały w wyniku odwadniania lądolodu w okresie stadiału pomorskiego. Jedynie w części południowej sandr przechodzi w ciągi czołowo morenowych wzgórz i pagórków oraz powierzchnie moreny dennej o niewielkich deniwelacjach. Najbardziej zauważalnymi elementami topografii są tu liczne rynny erozyjne i sieć dolin rzecznych głęboko wciętych w powierzchnie sandrowe i morenowe. Część pierwotnych zbiorników, zarówno rynnowych, jak i wytopiskowych, przekształciła się w różnego rodzaju torfowiska. Obszar Puszczy nad Gwdą to rozległy kompleks leśny (bory sosnowe (suche, świeże i mieszane), a na dnie i zboczach dolin - lasy liściaste i mieszane). Rzeźba terenu jest pogłaczalna, silnie urozmaicona. Wokół jezior (głównie eutroficznych, ale również dystroficznych z cennymi gatunkami i zbiorowiskami roślinnymi) o powierzchni od kilku do kilkudziesięciu ha, utrzymują się rozległe torfowiska niskie, przejściowe i wysokie oraz tereny podmokłe. Często jest występowanie dobrze wykształconych rozległych kompleksów źródliskowych ze specyficzną szatą roślinną. Największą rzeką Obszaru jest Gwda, prawy dopływ Noteci. Gwda jest zasilana przez kilkanaście niewielkich dopływów, najważniejsze to: Rurzyca, Piława i Płynica (o charakterze "pstrągowym"). W obrębie ostoi znajdują się także połacie łąk kośnych; pola orne mają niewielki udział powierzchniowy. Na terenie ostoi zachowały się umocnienia Wału Pomorskiego z lat 1934-1945 (Nadarzyce, Szwecja, Jastrowie) - potencjalne zimowiska nietoperzy. Lasy ostoi rozczłonowane są terenami rolnymi: polami uprawnymi oraz łąkami i pastwiskami. W części są to bory sosnowe – suche, świeże i mieszane, sporadycznie bory bagienne, jednak przeważają tu sztuczne drzewostany sosnowe na siedliskach lasów liściastych lub mieszanych, często także na gruntach porolnych. W wielu miejscach tendencje do renaturyzacji tego typu drzewostanów przejawiają się w sposób wyraźny w postaci znacznej dynamiki samoistnie pojawiających się podrostów gatunków liściastych. Lasy liściaste reprezentowane są przez kilka typów zbiorowisk. Niewielkie powierzchnie zajmują buczyny, zarówno żyzne, jak i kwaśne z licznymi oczkami wytopiskowymi w okolicach Wałcza (Bukowina). W dolinach rzecznych i na ich obrzeżach zdarzają się niewielkie powierzchnie grądów typu atlantyckiego. Niewielkie są także fragmenty dąbrów. Nieco większą powierzchnię zajmują skupione w dolinach rzecznych, na obrzeżach jezior i w sąsiedztwie torfowisk łągi olszowo – jesionowe, olsy źródliskowe i zarośla wierzbowe.

Ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA PL018). Występuje tu co najmniej 31 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywa Ptasiej), z czego co najmniej 25 gatunków zaliczanych jest do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Występuje tu również 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK). Bardzo ważna ostoja lęgowa lelka, lerki i włochatki. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: gągoł, nurogęś, włochatka (PCK), kania czarna (PCK),

kania ruda (PCK), lelek, lerka, puchacz (PCK), rybołów (PCK), zimorodek. Rozległy zwarty kompleks leśny z dobrze zachowanymi naturalnymi zbiorowiskami wodno-błotnymi; stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt i roślin naczyniowych. Bogata flora mszaków i roślin naczyniowych. Na terenie obszaru okresowo bytuje jedno z 5 wolnożyjących w Polsce stad żubrów, mających główną ostoję w sąsiadującym specjalnym obszarze ochrony siedlisk Mirosławiec PLH 320045. Ze względu na dużą ilość rzek i źródeł obszar ważny dla występowania i rozrodu ryb. Czyste nizinne rzeki – dopływy Gwdy (Płynica, Rurzyca i Piława) o charakterze „pstrągowym”. Cenne lasy liściaste (głównie buczyny), z licznymi oczkami wytopiskowymi w okolicach Wałcza (Bukowina).

Nazwa obszaru: Lasy Puszczy nad Drawą

Kod obszaru: PLB320016

Powierzchnia: 190 279,05 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

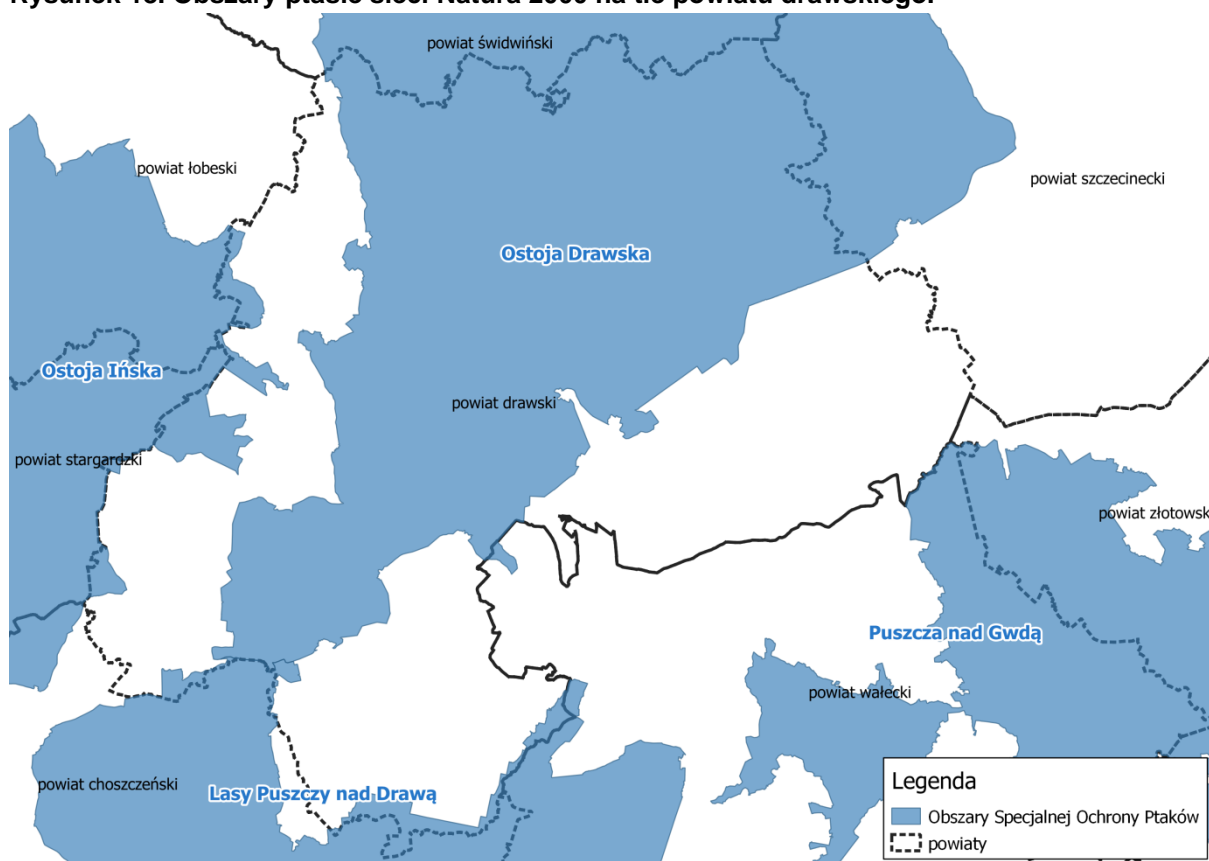
Opis:

Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” należy do największych obszarów Natura 2000 w kraju. Obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego porastającego równinę sandrową nad środkową i dolną Drawą, a także przyległe obszary pofałdowanych równin morenowych. Rzeźba terenu charakteryzuje się znaczną dynamiką, z uwagi na duży udział zagłębień wytopiskowych, rynien i dolin oraz obecność stromych stoków. Główną osią hydrograficzną obszaru jest Dolina Drawy. Najcenniejsza pod względem przyrodniczym jest jego centralna część, położona w widłach Drawy i jej dopływu Płocicznej. Obie rzeki mają bystry prąd i kręte koryta, płyną głęboko wciętymi dolinami o stromych skarpach. W obrębie obszaru znajdują się liczne jeziora, zróżnicowane pod względem trofizmu wód. Liczne są także oczka wodne oraz położone w zagłębieniach terenu oraz niewielkie torfowiska. W lasach Puszczy nad Drawą dominują bory sosnowe, znaczne powierzchnie zajmują także buczyny o charakterze naturalnym, z partiami starodrzewu. W dolinach rzecznych występują niewielkie fragmenty łągów, a na obrzeżach mis jeziornych – olsy. W północno-zachodniej części obszaru, w okolicach Dobiegniewa, Recza i Drawna, znajdują się większe tereny bezleśne, zajęte głównie przez pola uprawne oraz łąki i pastwiska, a także niewielkie kompleksy stawów rybnych. W obrębie obszaru znajduje się w całości Drawieński Park Narodowy wraz z otuliną, fragmenty kilku obszarów chronionego krajobrazu, siedliskowe obszary Natura 2000 oraz liczne rezerваты przyrody. Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków w Lasach Puszczy nad Drawą sprzyja słabe zaludnienie terenu i rozległość występujących tu kompleksów leśnych, a także różnorodność siedlisk związana z położonymi wśród lasów jeziorami, torfowiskami, łąkami i dolinami rzecznyymi oraz prowadzona na terenach nieleśnych ekstensywna gospodarka rolna. Do najważniejszych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk w obszarze należą rozwój turystyki (m.in. zwiększenie śmiertelności młodych u gatunków wyprowadzających lęgi nad rzekami w wyniku płoszenia ptaków m.in. przez spływy kajakowe) i związanej z nią infrastruktury oraz zabudowy rekreacyjnej, kolidowanie terminów prowadzenia niektórych prac leśnych z sezonem lęgowym ptaków, wyrąb starodrzewów, usuwanie z lasu drzew martwych i dziuplastych, intensyfikacja lub porzucenie tradycyjnego użytkowania rolniczego obszarów nieleśnych, zalesianie śródleśnych enklaw i nieużytków porolnych oraz zanieczyszczenie i eutrofizacja wód. Istotnym zagrożeniem dla gatunków związanych z wodami jest rozwój

populacji norki amerykańskiej oraz możliwość wzrostu populacji szopa pracza i wynikająca z tego śmiertelność ptaków dorosłych w okresie lęgowym, jak i same straty lęgów.

W ostoi stwierdzono ponad 180 gatunków ptaków, w tym 154 gatunki lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe. Wśród nich jest 40 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej (z czego 33 lęgowe), a 18 zostało wpisanych do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”. Dzięki dotychczasowej stosunkowo niskiej presji człowieka oraz licznym, dobrze zachowanym siedliskom (m.in. śródlądowe jeziora ramienicowe, lasy ze znacznym udziałem buka), liczebność 32 gatunków spełnia kryteria wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków.

Rysunek 18. Obszary ptasie sieci Natura 2000 na tle powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Parki Krajobrazowe

Park Krajobrazowy „Drawski Park Krajobrazowy”²⁶

Drawski Park Krajobrazowy (DPK) położony jest we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Został utworzony 24 kwietnia 1979 roku, w celu ochrony najcenniejszego pod względem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego. Powierzchnia Parku przekracza 38 tys. ha, zaś otulina zajmuje ponad 23 tys. ha. Położony jest on na obszarze sześciu gmin, pomiędzy miejscowościami: Połczyn Zdrój, Łubowo, Czaplinek i Złocieniec.

²⁶ www.zpkwz.pl/parki-krajobrazowe/drawski-park-krajobrazowy/

Najbardziej istotnym elementem wpływającym na krajobraz Parku jest ukształtowanie terenu, będące wynikiem działalności lodowca, głównie zlodowacenia bałtyckiego. W północnej części DPK występują wały moreny czołowej, często poprzecinane licznymi jarami, zaś południowa część odznacza się łagodniejszą konfiguracją i obfituje w jeziora. Na walory przyrodnicze DPK składają się ponadto: występowanie wielu jezior, licznych rzek, małych potoków, źródeł, mokradeł, torfowisk i lasów, bogactwo ekosystemów w niewielkim stopniu przekształconych przez człowieka oraz występowanie wielu rzadko spotkanych gatunków roślin i zwierząt.

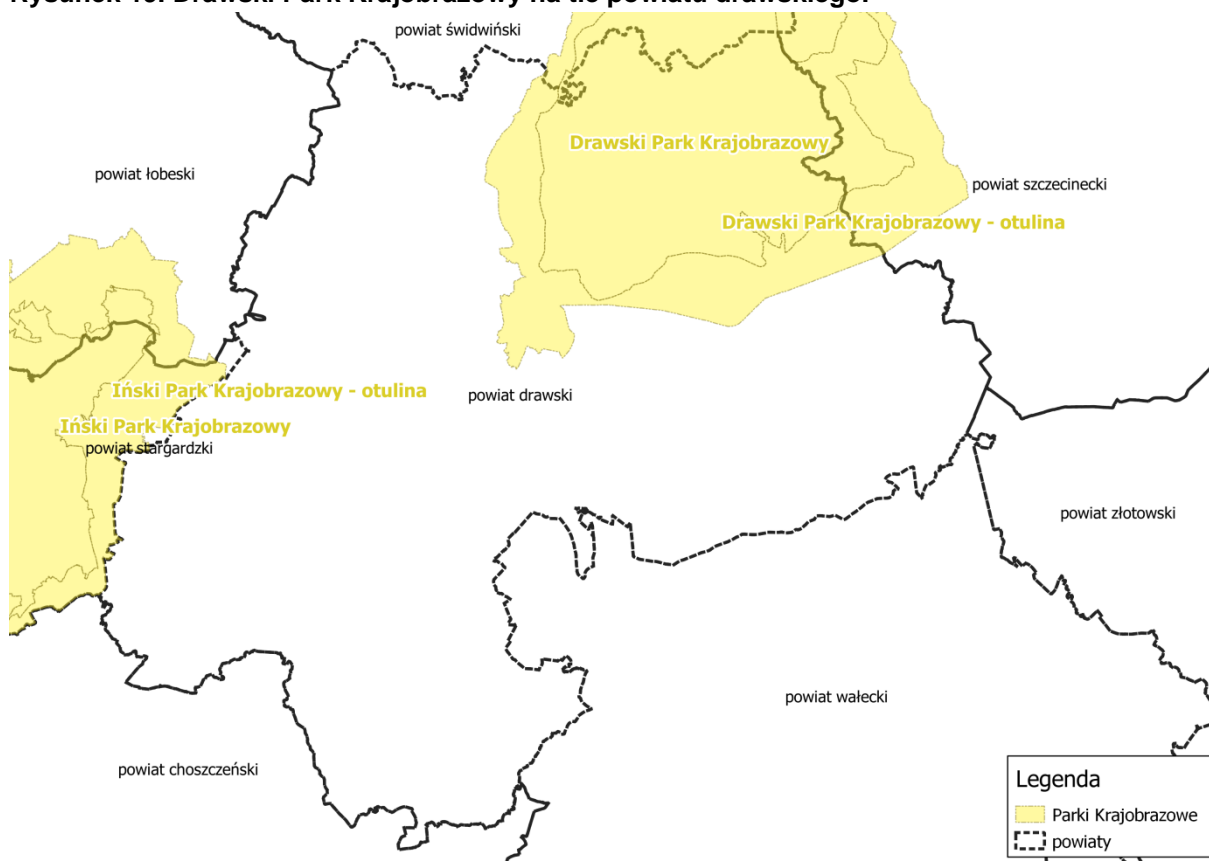
Obszar DPK położony jest w przeważającej części w zlewni rzeki Drawy. Niewielki obszar zlewni jeziora Komorze poprzez Piławkę posiada odpływ do rzeki Gwdy, będącej dopływem Noteci. Północna i północno-wschodnia część Parku leży w zlewni rzeki Dębnicy, odprowadzającej wody poprzez Parsętę do Morza Bałtyckiego. Górne biegi rzek, mających swe źródła w rejonie wzniesień morenowych, mają często charakter górskich potoków.

Wielką atrakcją Parku są jeziora. W granicach DPK zlokalizowanych jest ich 47, zaś w otulinie 30. Największym spośród nich i drugim co do głębokości w Polsce, jest jezioro Drawsko (powierzchnia 1871 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Do większych jezior Parku należą także: Siecino, Komorze, Wilczkowo, Żerdno i Krosino. Najbardziej cennymi pod względem przyrodniczym są jeziora lobeliowe, charakteryzujące się występowaniem reliktovej roślinności i bardzo czystymi wodami. Należą do nich: Czarnówek, Kapka i Łęka.

Park odznacza się także bogactwem szaty roślinnej i świata zwierzęcego. W jego florze spotyka się gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej i południowej. Stwierdzono występowanie ponad 40 gatunków objętych ochroną prawną, m. in.: wawrzynka wilczelyko, rosiczki okrągłolistnej, pośredniej i długolistnej, storczyka plamistego, krwistego, szerokolistnego i Traunsteinera, paprotki zwyczajnej, wiciokrzewu pomorskiego, lilii złotogłów i kopytnika pospolitego. Duże zróżnicowanie biotopów Parku stwarza dogodne warunki dla wielu gatunków zwierząt. W jeziorach i rzekach występuje przeszło 30 gatunków ryb. Obszary wodne i przywodne sprzyjają bytowaniu i gnieźdzeniu się wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-błotnych. Spotyka się tu często: łabędzie, perkozy, kaczki, żurawie, czaple i kormorany. Rozległe kompleksy leśne są ostoją dla ptaków drapieżnych, m. in. bielika, kani rudej i orlika krzykliwego. Spośród ssaków, na terenie DPK licznie występuje bóbr.

Na terenie DPK znajduje się około 300 pomników przyrody. Są to najczęściej, odznaczające się sędziwym wiekiem i pięknym pokrojem: dęby, buki, lipy, klony i graby. Pomniki przyrody nieożywionej to najczęściej głazy pozostawione przez cofający się lodowiec. Największy, zlokalizowany w otulinie DPK, posiada obwód około 19 m i wysokość 3,5 m.

Rysunek 19. Drawski Park Krajobrazowy na tle powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Rezerваты²⁷

Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały

Rezerwat „Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały” jest rezerwatem torfowiskowym, o powierzchni 9,61 ha. Został on powołany 2 grudnia 1965 roku w celu zachowania kompleksu jeziora mezotroficznego, torfowiska mszarnego, łągu jesionowo - olszowego, olsu torfowcowego i boru bagiennego oraz populacji cennych gatunków roślin w tym: trzcinnika prostego *Calamagrostis stricta*, turzycy strunowej *Carex chordorrhiza*, turzycy bagiennnej *Carex limosa*, turzycy włosowatej *Stipa capillata*, bagnicy torfowej *Scheuchzeria palustris*, bażyny czarnej *Empetrum nigrum*, bagna zwyczajnego *Ledum palustre*, żurawiny drobnolistkowej *Oxycoccus microcarpus*, modrzewnicy zwyczajnej *Andromeda polifolia*, rosziczki okrągłolistnej *Drosera rotundifolia*, wåtlika błotnego *Hammarbya paludosa*, storczyka błotnego *Orchis palustris* i storczyka *Traunsteinera Dactylorhiza traunsteineri*.

Brunatna Gleba

Rezerwat „Brunatna Gleba” jest rezerwatem przyrody nieożywionej, o powierzchni 1,1 ha. Został on powołany 29 lutego 1972 roku w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych typowo wykształconej leśnej gleby brunatnej.

²⁷ www.crfop.gdos.gov.pl

Jezioro Czarnówek

Rezerwat „Jezioro Czarnówek” jest rezerwatem wodnym, o powierzchni 11,88 ha. Został on powołany 1 września 1974 roku w celu zachowania jeziora lobeliowego z roślinami reliktowymi.

Sośnica

Rezerwat „Sośnica” jest rezerwatem leśnym, o powierzchni 12,42 ha. Został on powołany 1 września 1974 roku w celu zachowania starodrzewu dębowo-bukowego o charakterze naturalnym z licznymi drzewami pomnikowymi.

Jezioro Prosino

Rezerwat „Jezioro Prosino” jest rezerwatem faunistycznym, o powierzchni 86,00 ha. Został on powołany 27 grudnia 1988 roku w celu ochrony gatunków ptaków wodno - błotnych oraz zajmowanych przez nie siedlisk.

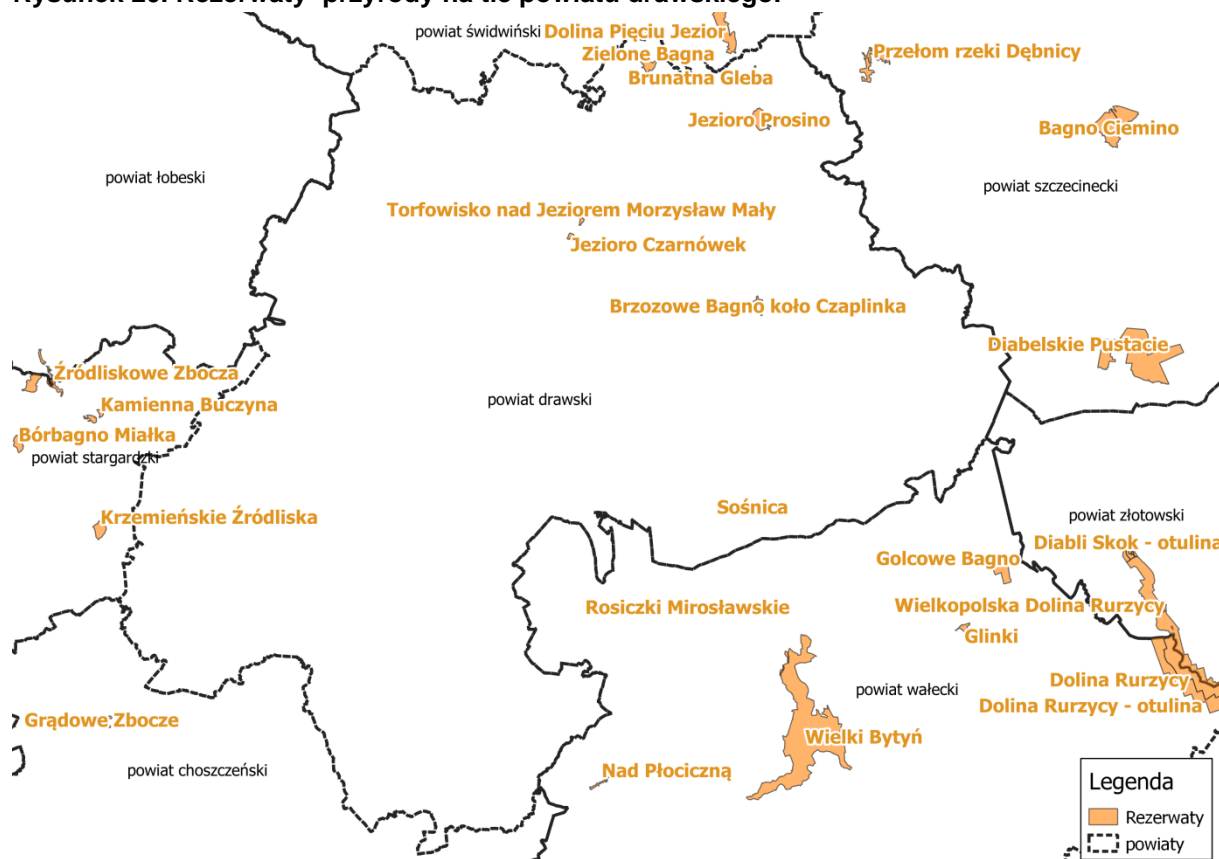
Zielone Bagna

Rezerwat „Zielone Bagna” jest rezerwatem torfowiskowym, o powierzchni 55,38 ha. Został on powołany 24 grudnia 1996 roku w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych ekosystemów bagiennych z unikatowymi zbiorowiskami roślinnymi.

Brzozowe Bagno koło Czaplinka

Rezerwat „Brzozowe Bagno koło Czaplinka” jest rezerwatem leśnym, o powierzchni 58,13 ha. Został on powołany 4 sierpnia 2010 roku w celu unikalnych zespołów roślinnych związanych z torfowiskiem wysokim typu bałtyckiego oraz borami i lasami bagiennymi wraz z rzadkimi, zagrożonymi i chronionymi gatunkami roślin.

Rysunek 20. Rezerваты przyrody na tle powiatu drawskiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Obszary Chronionego Krajobrazu²⁸

Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie

Do najważniejszych wartości przyrodniczych można zaliczyć:

1. Jezioro Drawsko z licznymi zatokami o mocno wyniesionych przybrzeżnych skarpach, porośniętych starodrzewiami, głównie buczyn Deschampsio Flexuosae-Fagetum, z wieloma niewielkimi wysepkami i dużą wyspą Bielawą;
2. Dolina rz. Drawy z mocno zróżnicowaną roślinnością wodną z Potametea i szuwarową Phragmitetea;
3. Bogactwo nie przeżyźnionych jezior; liczne zbiorniki dystroficzne i oligotroficzne, w tym lobeliowe jezioro Łęka;
4. Duże kompleksy siedlisk olsowych i łąkowych z towarzyszącą im roślinnością źródłiskową, szuwarową i ziołoroślową typu okrajkowego;
5. Rozległy kompleks eu- i mezotroficznych lasów liściastych w strefie pagórów morenowych na północy gminy (Nadl. Połczyn Zdrój), z przewagą siedlisk Melico-Fagetum i Deschampsio-Fagetum, z dużym udziałem starodrzewi skupiających leśne gatunki z rzędu Fagetalia;
6. Wyjątkowe bogactwo śródleśnych i śródpolnych oczek wytopiskowych z roślinnością torfowiskową, na terenie całego obszaru;
7. Ok. 45 gatunków chronionych oraz blisko 55 regionalnie zagrożonych wymarciem;
8. Około 30 nieczynnych cmentarzy ewangelickich, w obrębie, których swe stanowiska mają liczne gatunki prawnie chronione; są miejscem występowania pomników

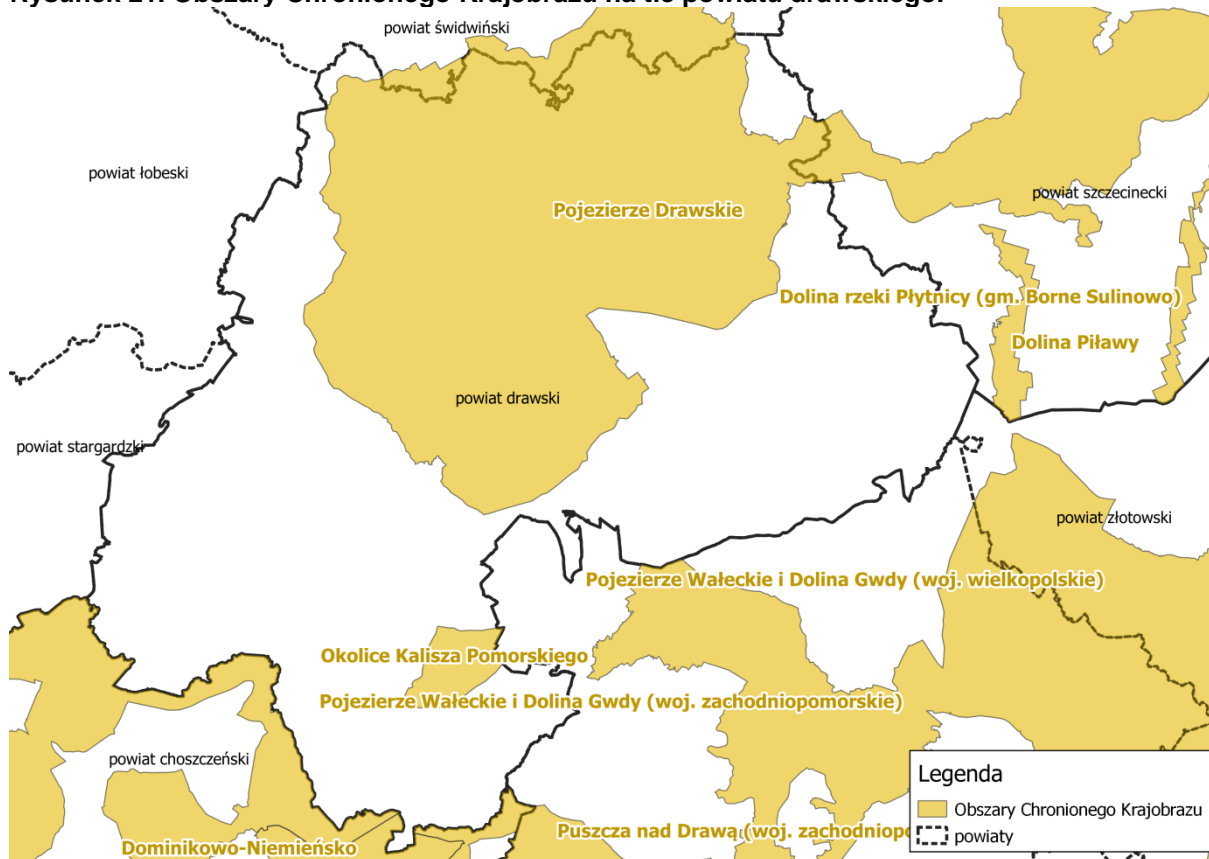
²⁸ www.crfop.gdos.gov.pl

- przyrody, nierzadko też placówkami starodrzewi, jak również regeneracyjno-degeneracyjnych postaci grądów *Stellario-Carpinetum*, dużo rzadziej kwaśnej dąbrowy trzcinnikowej *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum*;
9. Parki podworskie ze starodrzewiami między innymi w: Drahimku, Kaleńsku Nowym, Pławnie, Rzepowie oraz pałacowy w Siemczynie;
 10. Wyjątkowa ilość, jak na pomorskie gminy, ustanowionych pomników przyrody;
 11. 35 użytków ekologicznych przewidzianych do ochrony, w Planie ochrony DPK, mających chronić głównie biotopy bagienne; kilka użytków z bogatymi populacjami storczyków;
 12. Dwa kolejne przewidziane do ochrony użytki ekologiczne UE-1 i UE-2; jeden ze stanowiskiem regionalnie bardzo rzadkiego ostrożenia łąkowego *Cirsium rivulare*, reprezentującego element górski na niżu;
 13. Siedlisko bytowania wielu cennych gatunków ryb, płazów, gadów i ssaków;
 14. Kilkadziesiąt alei przydrożnych drzew pełniących funkcje liniowych korytarzy ekologicznych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Okolice Kalisza Pomorskiego

Obszar obejmuje fragment krajobrazu pojeziernego. Spotykamy tu rozległe powierzchnie roślinności łąkowej, pastwiskowej i szuwarowej w dolinie płynącej rynną polodowcową rzeki Młyńskiej, duży kompleks roślinności niskotorfowiskowej (w dolinie lewobrzeżnego dopływu rzeki Młyńskiej) oraz jeziora: Giżyno z otaczającym je starodrzewiem buczynowym, Siekiercze - z wyjątkowo bogatą populacją grązela żółtego, Orle Małe, Bobrowo Małe, Bobrowo Duże oraz stawy rybne w dolinie rzeki Młynówki.

Rysunek 21. Obszary Chronionego Krajobrazu na tle powiatu drawskiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Użytki ekologiczne²⁹

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie powiatu drawskiego, zlokalizowane są 24 użytki ekologiczne. Dane na ich temat zebrano w tabeli poniżej.

²⁹ www.crfop.gdos.gov.pl

Tabela 44. Użytki ekologiczne powiatu drawskiego.

L.p.	Nazwa	Data utworzenia	powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Cel ochrony	Wartość przyrodnicza
1.	Krzywe Bagno	2008-04-29	3,8600	torfowisko	objęcie ochroną cennych, podmokłych obszarów śródleśnych z wieloma stanowiskami chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt	Nieco przesuszone torfowisko położone w długiej rynnie terenowej otoczone borami sosnowymi na stoku.
2.	–	1998-06-17	5,9600	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących form biologicznych; stworzenie warunków ostojowych dla gatunków roślin i zwierząt	bagno wraz z różnorodnością występujących form biologicznych
3.	Torfowisko nad Marglowym	2012-06-09	3,7800	torfowisko	ochrona unikatowego obszaru torfowo-bagiennego z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak: rosiczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy itp.	obszar torfowo-bagienny z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak: rosiczka okrągło-listna, bobrek trójlistkowy, starczyk krwisty , kruszyna pospolita i gatunki zagrożone wyginięciem narecznica grzebi
4.	Torfowisko Pruszcz	2012-06-09	2,5900	torfowisko	ochrona wąskiego pasma torfowisk wysokich z niewielkim lustrem wody; zbiorowisko roślinności wodno-błotnej	Wąskie pasmo torfowiska wysokiego z niewielkim lustrem wody. spośród zasobnego zbiorowiska roślinności wodno-błotnej na szczególną uwagę zasługują m. in. rosiczka okrągłolistna, grzybienie białe, bobrek trójlistkowy i gatunek zagrożony wymarciem - turzy
5.	Giżyno I	2012-06-09	6,2400	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	ochrona znajdujących się tam gatunków flory zagrożonych wymarciem	Znajdują się tam gatunki flory zagrożone wymarciem: modrzewnica zwyczajna, przygielka biała oraz gatunku chronionego rosiczki okrągłolistnej
6.	Giżyno II	2012-06-09	6,1800	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	ochrona znajdujących się tam gatunków flory zagrożonych wymarciem	występują gatunki flory zagrożone wymarciem: modrzewnica zwyczajna, przygielka biała, turzycza bagienna , żurawina drobnolistkowa oraz gatunków chronionych: rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne , bobrek trójlistkowy

L.p.	Nazwa	Data utworzenia	powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Cel ochrony	Wartość przyrodnicza
7.	Dolina Zgnilica	2012-06-09	21,9400	bagno	ochrona kompleksu rozległych bagien oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej oraz ochrona gatunków chronionych	Kompleks rozległych bagien oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej oraz ochrona gatunków chronionych, takich jak: kruszyk błotny, goździk kartuzek, kruszyna pospolita, kocanki piaszkowe, gatunki zagrożone wymarciem: modrzewnica zwyczajna
8.	Jezioro Nenufar	2012-06-09	1,2300	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	ochrona szeregu przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną	Szereg przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak: rosiczka okrągłolistna, grążel żółty, grzybienie białe - nenufary , bobrek trójlistkowy
9.	Jezioro Lasek	2012-06-09	1,0800	bagno	ochrona znajdującego się tam kompleksu bagiennego oraz występowanie gatunków rzadkich	Kompleks bagienny oraz gatunki rzadkich: roślin wełnianka pochwowata (Eriophorum vaginatum) i żurawina błotna (Oxycoccus palustris)
10.	Jezioro Mała Korytnica	2012-06-09	5,1000	bagno	ochrona rozległych bagien oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej oraz gatunków roślin chronionych	miejsce wyst. roślin chronionych: rosiczka okrągłolistna, grzybienie białe, kruszyna pospolita, bobrek trójlistkowy, kalina koralowa
11.	Skrzaty	2012-06-09	3,7100	bagno	ochrona unikatowego obszaru torfowo-bagiennego z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak: rosiczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy itp.	Obszar torfowo-bagienny z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak rosiczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy , roślinności wodnej takiej jak grzybienie północne oraz gatunki roślin naczyniowych zagrożonych wyginięciem
12.	Leśne Bagno	2012-06-09	5,3600	bagno	ochrona unikatowego obszaru bagiennego z gatunkiem chronionym, tj. bagno zwyczajne oraz występowania płazów: żaba jeziorkowa, moczarowa, trawna,	Unikatowy obszar bagienny z gatunkami chronionymi, tj. bagno zwyczajne (Ledum palustre) oraz występowania płazów: żaba jeziorkowa, mo-czarowa, trawna
13.	Świńskie Doły	2012-06-09	0,0000	torfowisko	ochrona znajdującego się tam kompleksu rozległych torfowisk oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej, jak również bytujących na tym obszarze różnych przedstawicieli fauny polskiej	miejsce wyst. zespołów roślinności wodnej i bagiennej, jak również bytujących na tym obszarze różnych przedstawicieli fauny polskiej.

L.p.	Nazwa	Data utworzenia	powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Cel ochrony	Wartość przyrodnicza
14.	Torfowisko Dębsko	2012-06-09	5,3000	bagno	ochrona unikatowego obszaru torfowo-bagiennego z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak rozciczka okrągłolistna, kruszyna pospolita, występująca rzadko wełnianka pochwowata, krwawnica pospolita	Obszar torfowo-bagienny z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną takich jak rozciczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy, roślinności wodnej takiej jak grzybienie północne oraz gatunki roślin naczyniowych zagrożonych wyginięciem
15.	Krzywe Bagno	2008-07-30	3,3000	torfowisko	ochrona cennych przyrodniczo gatunków flory	cenny przyrodniczo kompleks torfowisk
16.	Bagna Mścice	1999-03-15	3,4600	bagno	ostoja różnorodności biologicznej	bagno z unikatową roślinnością
17.		1997-04-26	53,8400	torfowisko	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.	Torfowisko w 50% zarośnięte wierzba, brzoza i sosną, bagno porośnięte krzewami wierzby i kruszyny oraz trzciną pospolitą; Teren zabagniony porośnięty krzewami i drzewami olszy; Bagno w 80% porośnięte brzoza, osiką i wierzba białą. Miejsclu gatunków płaz
18.	Stawieńskie Bagna	2014-04-02	62,9161	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.	miejsca rozrodu i przebywania wielu gatunków zwierząt, w tym płazów i gadów, a także będących stanowiskami lęgowymi między innymi żurawia pospolitego i błotniaka stawowego oraz żerowiskami kani rudej i bielika zwyczajnego
19.	–	1998-06-18	1,6800	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Bagno.Miejsce rozrodu ropuchy szarej, żaby moczarowej i trawnej
20.	–	1998-06-18	0,9800	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Bagno.Miejsce rozrodu ropuchy szarej, żaby moczarowej i trawnej

L.p.	Nazwa	Data utworzenia	powierzchnia	Rodzaj użytku nazwa	Cel ochrony	Wartość przyrodnicza
21.	–	1998-06-18	1,1000	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Bagno.Miejsce rozrodu ropuchy szarej, żaby moczarowej i trawnej
22.	–	1998-06-18	0,4000	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Bagno.Miejsce rozrodu traszki zwyczajnej, ropuchy szarej, żaby wodnej, moczarowej i trawnej
23.	–	1998-06-18	0,7600	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	–
24.	–	1998-06-18	1,9000	bagno	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	–

Źródło: www.crfo.gov.pl

Rysunek 22. Użytki ekologiczne na tle powiatu drawskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Pomniki przyrody³⁰

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie powiatu drawskiego, występuje 218 obiektów uznanych za pomniki przyrody.

Korytarze ekologiczne

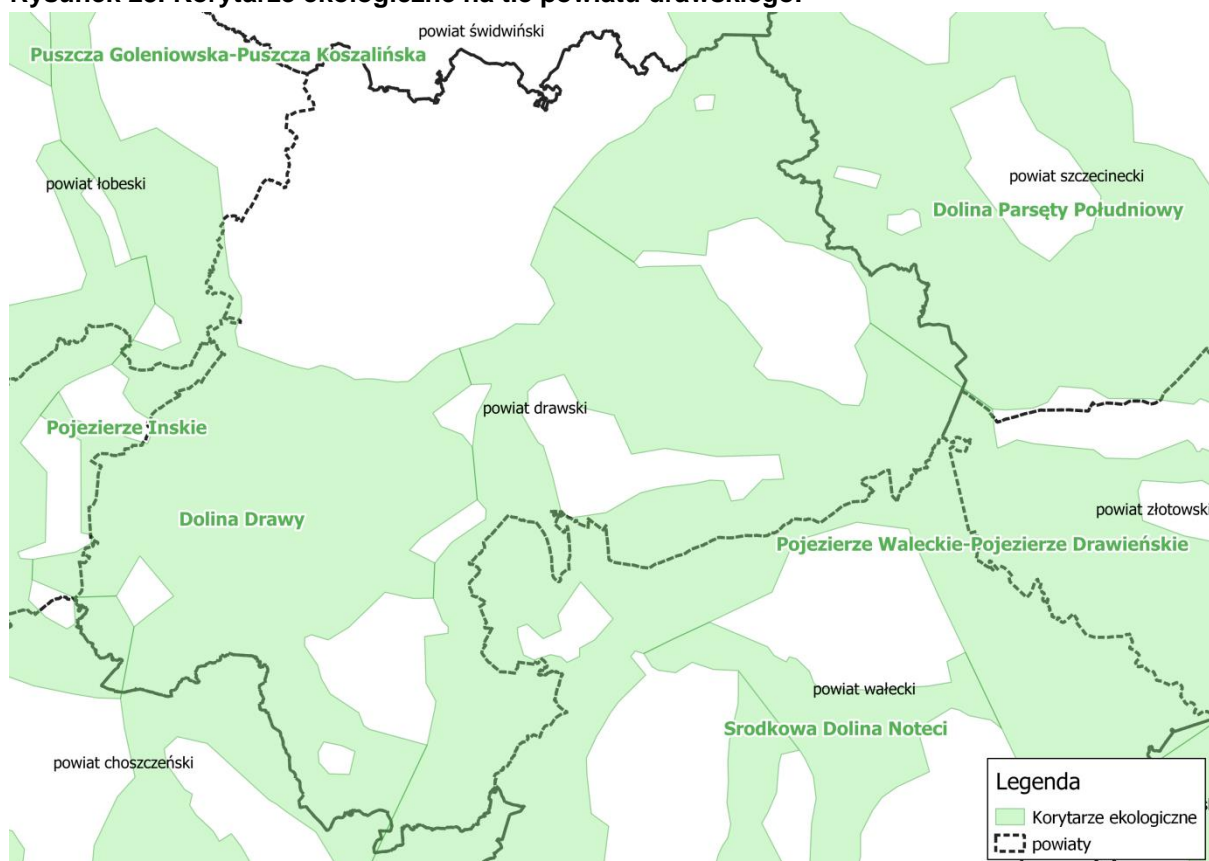
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55) pod pojęciem korytarza ekologicznego rozumie się obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Przez teren powiatu drawskiego przebiegają następujące korytarze ekologiczne:

- Dolina Parsęty Południowej,
- Dolina Drawy,
- Pojezierze Wałeckie – Pojezierze Drawieńskie,
- Niewielki fragment korytarza Pojezierze Ińskie.

Ich położenie przedstawiono poniżej.

³⁰ www.crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 23. Korytarze ekologiczne na tle powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

6.13.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Powiatu Drawskiego wynosi 83 137,53 ha, co daje lesistość na poziomie 47,1%. Wskaźnik lesistości jest wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie powiatu drawskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 45. Struktura lasów położonych na terenie powiatu drawskiego w roku 2019.

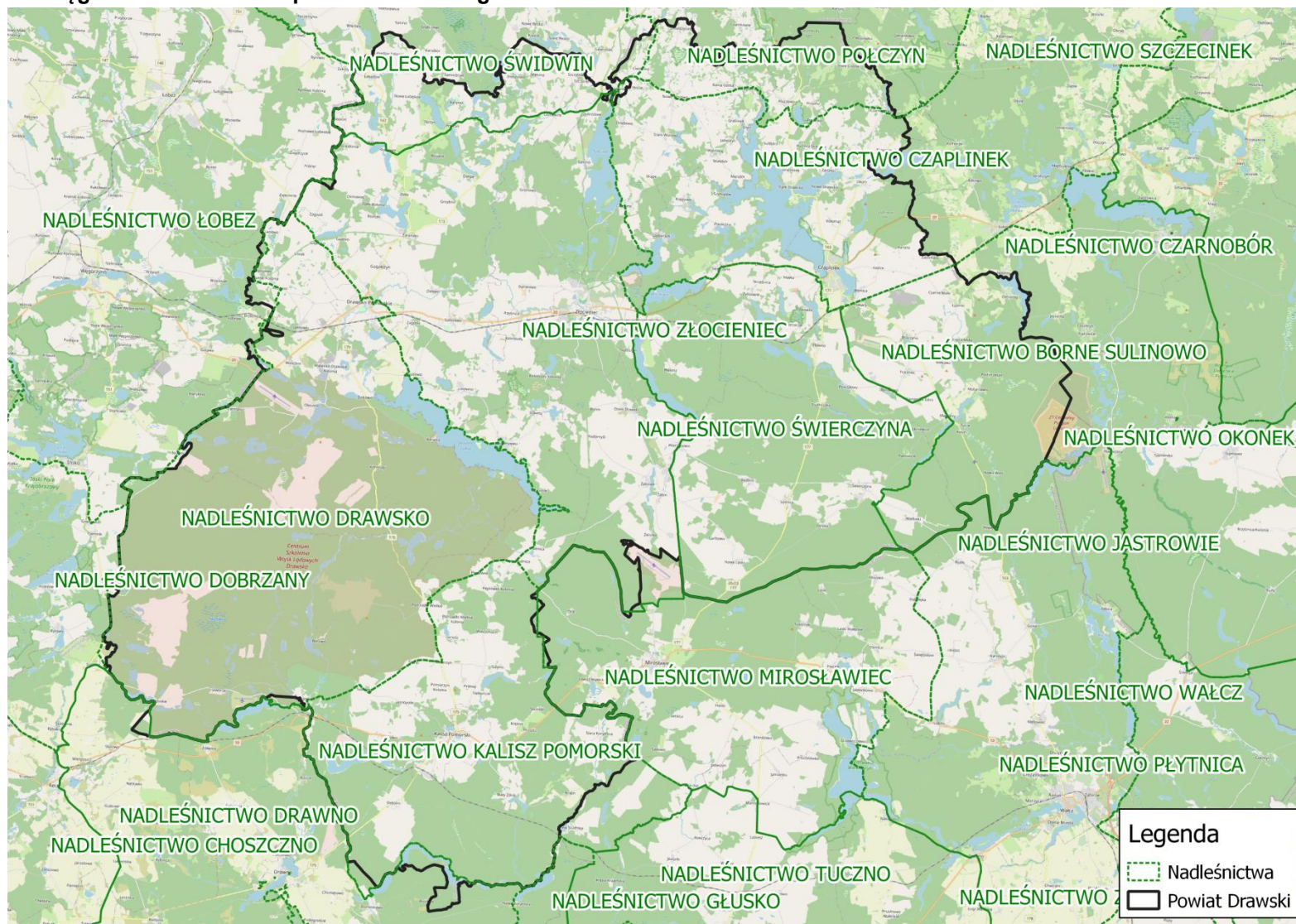
Nazwa	Lasy ogółem	Lesistość	Lasy publiczne ogółem	Lasy prywatne ogółem
	2019	2019	2019	2019
	[ha]	[%]	[ha]	[ha]
Powiat drawski	83 137,53	47,1	80 827,97	2 309,56
Czaplinek	14 746,65	40,4	14 152,54	594,11
Drawsko Pomorskie	14 358,14	35,1	13 804,44	553,70
Kalisz Pomorski	29 034,70	61,9	28 402,32	632,38

Nazwa	Lasy ogółem	Lesistość	Lasy publiczne ogółem	Lasy prywatne ogółem
	2019	2019	2019	2019
	[ha]	[%]	[ha]	[ha]
Wierzchowo	14 421,63	62,9	14 257,11	164,52
Złocieniec	10 461,89	37,4	10 103,28	358,61

Źródło: GUS

Lasy znajdujące się na obszarze powiatu drawskiego są zarządzane przez następujące nadleśnictwa: Połczyn, Czaplinek, Borne Sulinowo, Świerczyna, Złocieniec, Kalisz Pomorski, Drawsko oraz Łobez. W przypadku lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nadzór nad gospodarką leśną sprawuje Starosta powiatu drawskiego.

Rysunek 24. Zasięg nadleśnictw na tle powiatu drawskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez PGL LP

Na terenie powiatu drawskiego występują następujące typy siedliskowe lasu:

- **Bór świeży** – powstaje na glebach rdzawych oraz bielcowych. W drzewostanie dominują sosny z domieszkami świerka, brzozy brodawkowej oraz jodły. Podszycie najczęściej tworzą jałowce, dęby bezszypułkowe oraz jarzęby, natomiast runo złożone jest z mchów, borówki czernicy oraz roślin wierzchlinowatych.
- **Bór bagienny** – występuje na torfach wysokich, w nieodwadnianych nieckach lub na obszarze zarastających jezior. Główny drzewostan tworzy sosna z domieszkami brzozy omszonej oraz świerka. W skład runa borów mieszanych bagiennych wchodzi roślinny bagienne oraz turzyce. Mogą tu też występować elementy arktyczne takie jak brzoza karłowata oraz niska, wierzba borówkolista, oraz lapońska i zimoziół.
- **Bór mieszany świeży** – występuje na dość ubogich glebach bielcowych oraz rdzawych utworzonych na piaskach i żwirach utworzonych w czasie procesów akumulacyjnych. Do gatunków głównych tego siedliska leśnego zalicza się sosny oraz świerki. Domieszkowo mogą także występować: buk, dęby, lipy, brzozy, jodły oraz modrzewie. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny, kruszyny, trzmieliny oraz wiciokrzew pomorski. W skład runa borów mieszanych świeżych wchodzi: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, kłosownica leśna czy orlica pospolita.
- **Bór mieszany wilgotny** – występuje na obszarach będących pod wpływem wód gruntowych, często w pobliżu boru wilgotnego. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych a także na glebach murszowych oraz torfowych. Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami dębu, topoli, osiki oraz jodły. W podszyciu napotyka się jałowce, jarzęby, leszczyny oraz kruszyny. W skład runa borów mieszanych wilgotnych wchodzi m.in.: borówka czernica, konwalia majowa, konwalijka dwulistna, malina kamionka, orlica pospolita, szczawik zajęczy czy bagno.
- **Bór mieszany bagienny** – występuje na torfach wysokich i przejściowych, które zostały odwodnione (niski poziom wód gruntowych). Główny drzewostan tworzą sosny oraz świerki z domieszkami brzozy omszonej. W podszyciu napotyka się kruszyny oraz wierzby krzewiaste. W skład runa borów mieszanych bagiennych wchodzi roślinny bagienne oraz turzyce.
- **Las świeży** – zajmuje siedliska żyzne oraz bardzo żyzne. Tworzy się na glebach brunatnych oraz płowych. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy, buk, świerk oraz jodła z domieszkami modrzewia, lipy, klonu, jawora, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się leszczynę, trzmielinę, kruszynę, jarzab, głąg, dereń, porzeczkę alpejską oraz bez czarny. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny kwitnące wiosną – przed drzewostanem. Jest to spowodowane zwartym drzewostanem i mniejszą ilością słońca przedostającego się do niższych partii lasu.
- **Las wilgotny** - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, wilgotne. Tworzy się na glebach brunatnych, murszowo-torfowych, murszowatych, gruntowo-glejowych oraz niektórych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy dąb szypułkowy oraz jesion z domieszkami wiązu, klonu, jawora, lipy, osiki oraz grabu. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarzab, bez czarny, bez koralowy, porzeczkę czarną, dereń, trzmielinę oraz kalinę koralową. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez wysokie byliny, w tym dużą ilość roślin azotolubnych takich jak pokrzywy.
- **Las mieszany świeży** – występuje na glebach brunatnych oraz płowych, rzadziej na bielicach i glebach rdzawych. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb, buk, świerk

oraz jodła z domieszkami modrzewia, brzozy, osiki, lipy oraz klonu. W podszyciu napotyka się trzmielin, jarząb, leszczynę, kruszynę, wiciokrzew, głóg oraz dereń. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez kombinację roślin charakterystycznych dla lasów mieszanych oraz borów mieszanych.

- **Las mieszany wilgotny** – występuje na średniożyznych i wilgotnych siedliskach, często w obniżeniach terenu, w których zalegać mogą wody gruntowe. Tworzy się na glebach bielcowych oglejonych, brunatnych a także na glebach murszowych oraz zdegradowanych czarnych ziemiach. Główny drzewostan tworzy sosna, dąb szypułkowy, świerk oraz jodła. W podszyciu napotyka się jarząb, leszczynę, kruszynę oraz czeremchę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne.
- **Las mieszany bagienny** – zajmuje siedliska żyzne i wilgotne, często wokół zarastających zbiorników wodnych. Tworzy się na torfach przejściowych. Główny drzewostan tworzy sosna, świerk, brzoza omszona oraz olsza czarna. Powyższe gatunki mogą być również domieszkami, w zależności od gatunku dominującego. W podszyciu napotyka się jarząb, jałowiec, kruszynę oraz łożę. Runo tych siedlisk leśnych jest tworzone przez rośliny wilgociolubne charakterystyczne dla siedlisk torfowych wraz z roślinnością borową.
- **Ols** – zajmuje siedliska bagienne z płytkimi wodami gruntowymi, często występuje w dolinach rzecznych oraz wokół jezior. Tworzy się na torfach niskich. Główny drzewostan tworzy olsza czarna z domieszkami jesionu, brzozy omszonej oraz świerka. W podszyciu napotyka się kruszynę, leszczynę, czeremchę, jarząb, bez czarny oraz czarna porzeczka. Charakterystyczną cechą runa lasów olsowych jest występowanie roślin typowych dla lasów (mchy, paprocie) oraz roślin szuwarowych.
- **Ols jesionowy** – zajmuje tereny zalewane o utrudnionym odpływie wody, przez co występują tam procesy zabagnienia gleby. Tworzy się on na glebach kwaśnych lub zasadowych z dużą zawartością substancji organicznych. Główny drzewostan tworzy jesion oraz olsza z domieszkami wiązu i brzozy. Skład podszycia jest bardzo podobny do Olsów. W olsach jesionowych dodatkowo występują chmiel zwyczajny, śledziennica skrętolistna, kozłek lekarski.

7. Główne problemy ochrony środowiska

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w projekcie POŚ dla powiatu drawskiego odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu.

Poniższa tabela przedstawia główne problemy z punktu widzenia ochrony środowiska.

Tabela 46. Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie powiatu drawskiego.

Komponent środowiska	Główne problemy
Klimat i jakość powietrza	<ul style="list-style-type: none"> Ogrzewanie budynków nieekologicznymi źródłami ciepła; Spalanie w piecach paliwa oraz odpadów powodujących duże emisje zanieczyszczeń do powietrza; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; Przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w przypadku: oraz B(a)P; Emisja zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych, w tym wzrastająca emisja zanieczyszczeń pyłowych.
Zagrożenia hałasem	<ul style="list-style-type: none"> Duże natężenie ruchu komunikacyjnego, Przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w okolicach dróg; Przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku wzdłuż linii kolejowej nr 403; Zbyt niski dostęp do transportu zbiorowego oraz rowerowego powodujący wzrost ilości pojazdów silnikowych.
Pola elektromagnetyczne	<ul style="list-style-type: none"> Duże zagęszczenie emiterów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu drawskiego, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych.
Gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan ogólny wód powierzchniowych; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; Na terenie powiatu drawskiego występują tereny zagrożone powodziami oraz podtopieniami; Zagrożenie suszą.
Gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> Przedostawianie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych oraz ich nieprawidłowe użytkowanie; Zmniejszający się odsetek ludności korzystających z sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej; Rosnące zużycie wody w gospodarstwach domowych. Brak zagospodarowania deszczówki.
Zasoby geologiczne	<ul style="list-style-type: none"> Wydobycie zasobów geologicznych na terenie powiatu odbywa się metodami odkrywkowymi.
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> Część gleb środkowej, północnej oraz wschodniej części powiatu części powiatu należy do słabszych kompleksów przydatności rolniczej - efektem tego jest konieczność nawożenia co powoduje przedostawianie się zanieczyszczeń

Komponent środowiska	Główne problemy
	<p>do gleb oraz wód (wraz ze spływem powierzchniowym);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duże zakwaszenie gleb; • Na obszarze powiatu drawskiego występują tereny powojenne oraz pokolejowe wymagające rekultywacji; • Złoża zasobów naturalnych, zlokalizowane na obszarze powiatu drawskiego, eksploatowane są metodami odkrywkowymi; • Negatywny wpływ zanieczyszczeń rolniczych na wody.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie powiatu drawskiego występują wyroby zawierające azbest; • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; • Zwiększająca się ilość odpadów produkowanych przez podmioty komunalne, instytucje, biura, małe biznesy oraz podmioty handlowe; • Zmniejszająca się ilość odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych; • Brak osiągnięcia poziomów recyklingu przez niektóre z gmin.
Zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> • Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją; • Zwiększający się ruch turystyczny; • Zmniejszająca się powierzchnia terenów zielonych na terenach zurbanizowanych. • Niekontrolowany wzrost populacji kormoranów.
Zagrożenie poważnymi awariami	<ul style="list-style-type: none"> • Transport substancji niebezpiecznych drogami publicznymi.

Źródło: opracowanie własne

Założeniem projektu POŚ dla Powiatu Drawskiego jest stopniowa eliminacja ww. problemów środowiskowych poprzez realizację zamierzeń o charakterze inwestycyjnym jak i nieinwestycyjnym.

8. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Celem projektu POŚ dla Powiatu Drawskiego jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno–edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz powiatu drawskiego w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadań służących ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla powiatu drawskiego przyczyni się do uzyskania w powiecie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów

projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla powiatu drawskiego może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla powiatu drawskiego będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, niemniej wiąże się z szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu

tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla powiatu drawskiego z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

1) Dokumenty międzynarodowe

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

CEL 3: ZMNIEJSZENIE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH O 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 r. 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.

Cele określone w Pakiecie klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r.	<ul style="list-style-type: none">• OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;• OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020-Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Poniżej przedstawiono powiązania celów ww. dokumentu z projektem Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego.

Założenia i cele Agendy 21	Cele interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom)	<ul style="list-style-type: none">• OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;• OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;

Założenia i cele Agendy 21	Cele interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi	<ul style="list-style-type: none"> • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
Edukacja ekologiczna zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast)	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;
Ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich	<ul style="list-style-type: none"> • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna;

Założenia i cele Agendy 21	Cele interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
	<ul style="list-style-type: none"> • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
Zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania), powstrzymanie niszczenia lasów	<ul style="list-style-type: none"> • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości;
Bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych	<ul style="list-style-type: none"> • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS).

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982r.) i Regina (1987r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987r. wraz z poprawkami londyńskim (1990r.), wiedeńskimi (1992r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997r. wraz z Protokołem.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Dyrektywach

Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego
Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.	<ul style="list-style-type: none"> • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele;

Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego
	<ul style="list-style-type: none"> • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

2) Dokumenty krajowe

Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

1. **Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie.** Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;

- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej;

2. Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (best available technology).

3. Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

4. Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

5. Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w Polityce Ekologicznej Państwa

Cele określone w Polityce ekologicznej państwa 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;

Cele określone w Polityce <i>ekologicznej państwa</i> 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	<ul style="list-style-type: none"> GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; ZP.III. Zwiększanie lesistości; PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;
Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	
Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	
Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020".

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych

- Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
- Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,
- Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
- Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
- Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia,
- Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
<p>Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych</p> <p>Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki</p> <p>Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
<p>Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;

Cele określone w Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
	<ul style="list-style-type: none"> • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Rada Ministrów przyjęła 24 września 2019 r. uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”. Zawarto w niej następujące kierunki interwencji:

1. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
2. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Powiatu Drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego
Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim;
Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko	

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
 - i. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska
 - ii. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
	<p>hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Strategia „Sprawne Państwo 2020”

Uchwała Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia strategii "Sprawne Państwo 2020".

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

- a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
- Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych

- a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
- Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw.
- b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
- Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi.

3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

- a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
- Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia „Sprawne Państwo 2020”	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego	<ul style="list-style-type: none"> PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022”.

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - iii. Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
 - iv. Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- v. Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

1. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:
 - a) 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej:

i. 1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych
 - Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
 - Projekt strategiczny 2: Rynek mocy;
 - Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
 - Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe;
 - Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego;
4. Rozwój rynków energii:
 - Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej);
 - Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy;
 - Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
 - Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
 - Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
 - Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego;
8. Poprawa efektywności energetycznej:
 - Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych; Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych; Rozwój rynków energii; Wdrożenie energetyki jądrowej; Rozwój odnawialnych źródeł energii; Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Poprawa efektywności energetycznej.	<ul style="list-style-type: none">• OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;• OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;

3) Dokumenty wojewódzkie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 jest spójny z Programem Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego 2024, Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030, Programem ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.

Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024.

1. Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)
 - Cel OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.
 - Cel OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.
2. Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem (ZH)
 - Cel ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie zachodniopomorskim.
3. Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne (PEM)
 - Cel PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
4. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami (GW)
 - Cel GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych, przejściowych i przybrzeżnych.
 - Cel GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna.
 - Cel GW.III. Ochrona pasa wybrzeża.
 - Cel GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.
5. Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa (GWS)
 - Cel GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
6. Obszar interwencji: Zasoby geologiczne (ZG)
 - Cel ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.
7. Obszar interwencji: Gleby (GL)
 - Cel GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.
 - Cel GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydatnych na inne cele.
8. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)
 - Cel GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa zachodniopomorskiego.
9. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze (ZP)
 - Cel ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej.
 - Cel ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.
 - Cel ZP.III. Zwiększanie lesistości.
10. Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)
 - Cel PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Cele określone w Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
<ul style="list-style-type: none"> • Cel OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. • Cel OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. 	<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
<ul style="list-style-type: none"> • ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie zachodniopomorskim. 	<ul style="list-style-type: none"> • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim;
<ul style="list-style-type: none"> • PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
<ul style="list-style-type: none"> • Cel GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych, przejściowych i przybrzeżnych. • Cel GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna. • Cel GW.III. Ochrona pasa wybrzeża. • Cel GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą. 	<ul style="list-style-type: none"> • GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; • GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; • GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą;
<ul style="list-style-type: none"> • GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
<ul style="list-style-type: none"> • ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi
<ul style="list-style-type: none"> • Cel GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. • Cel GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydatnych na inne cele. 	<ul style="list-style-type: none"> • GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu; • GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydatnych na inne cele;
<ul style="list-style-type: none"> • Cel GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa zachodniopomorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego;
<ul style="list-style-type: none"> • Cel ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej. • Cel ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. • Cel ZP.III. Zwiększanie lesistości. 	<ul style="list-style-type: none"> • ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; • ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; • ZP.III. Zwiększanie lesistości;
<ul style="list-style-type: none"> • PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii. 	<ul style="list-style-type: none"> • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

W ramach Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 wyznaczono 4 cele strategiczne. W zakresie ochrony środowiska najistotniejsze działania zdefiniowano w ramach poniższych celów:

Cel strategiczny nr 2 – Dynamiczna gospodarka

Cele kierunkowe:

2.2. Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu.

Cel strategiczny nr 3 – Sprawny samorząd

Cele kierunkowe:

3.3. Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury;

3.4. Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
<ul style="list-style-type: none">Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu	<ul style="list-style-type: none">OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu;GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele;ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych;GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna;GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą;ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;ZP.III. Zwiększanie lesistości;
<ul style="list-style-type: none">Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury;	<ul style="list-style-type: none">ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim;GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego • w powiecie drawskim; • GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; • PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego jest zrównoważony rozwój przestrzenny województwa służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej. Dla realizacji tego celu strategicznego należy:

- pogłębiać integrację województwa zachodniopomorskiego z przestrzenią krajową, europejską i Regionem Morza Bałtyckiego, sprzyjającą podniesieniu konkurencyjności województwa;
- chronić środowisko i jego walory, prowadzić racjonalną gospodarkę zasobami przyrody, kopalin, wód, gleb i lasów;
- chronić zasoby dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej i krajobraz;
- wpływać na kształtowanie w województwie Zachodniopomorskim policentrycznej sieci osadniczej, wspierać powiązania wewnętrzne między głównymi biegunami wzrostu w Szczecinie i Koszalinie;
- rozwijać i wzmacniać funkcje metropolitarne Szczecina, dążąc do nadania im zasięgu ponadregionalnego i transgranicznego;
- rozwijać infrastrukturę społeczną, zaspokajającą potrzeby zwłaszcza w dziedzinie mieszkalnictwa, ochrony zdrowia i edukacji;
- stymulować rozwój gospodarczy z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych, wspierać sektory gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwijać system transportowy zintegrowany z systemem krajowym i europejskim, zapewniający spójność wewnętrzną województwa;
- rozwijać systemy infrastruktury technicznej, zapewniające odpowiedni standard życia mieszkańców i ochronę środowiska;
- wspierać przekształcenia na obszarach wiejskich w kierunku rozwoju pozarolniczej aktywności ekonomicznej i przekształcenia popegeerowskiego systemu osadniczego;
- likwidować problemy rozwojowe na obszarach stagnacyjnych, kreować nowe obszary wzrostu. Plan formułuje cele zagospodarowania przestrzeni województwa i zasady jej

kształtowania oraz określa kierunki polityki przestrzennej w długiej perspektywie. Stanowi podstawę do konstruowania programów operacyjnych rozwoju województwa.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu drawskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

Cele określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
<ul style="list-style-type: none"> Ochrona środowiska i jego walorów, prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami przyrody, kopalin, wód, gleb i lasów; 	<ul style="list-style-type: none"> OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnie zmianami klimatu; GL.II. Zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele; ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; PEM. I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; GW. I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i przejściowych; GW.II. Racjonalny transport i turystyka wodna; GW.IV. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą; GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego; ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; ZP.III. Zwiększanie lesistości; PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków;
<ul style="list-style-type: none"> Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr kultury współczesnej i krajobrazu; 	<ul style="list-style-type: none"> ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; ZP.III. Zwiększanie lesistości;

Cele określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego	Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój systemu transportowego zintegrowanego z systemem krajowym i europejskim, zapewniający spójność wewnętrzną województwa; 	<ul style="list-style-type: none"> PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków; ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu;
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój systemów infrastruktury technicznej, zapewniające odpowiedni standard życia mieszkańców i ochronę środowiska; 	<ul style="list-style-type: none"> PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków; ZH. I. Poprawa klimatu akustycznego w powiecie drawskim; GWS I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; OKJP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu drawskiego;

10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt POŚ dla powiatu drawskiego wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nieinwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie POŚ mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Program zawiera zadania zgłoszone przez jednostki samorządu terytorialnego, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2021-2028. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dość trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla powiatu drawskiego na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku powiatu drawskiego istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla powiatu drawskiego jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego powiatu oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla powiatu drawskiego przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych (niemal w przypadku każdego, analizowanego komponentu środowiska). Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla powiatu drawskiego – opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stale
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 47. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego.

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)														
1.	OKJP. 1.1. Opracowanie, aktualizacja i monitorowanie Programów Ograniczenia Niskiej Emisji lub Planów Gospodarki Niskoemisyjnej [OKJP. 1.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
2.	OKJP.1.2. Opracowanie mpzp z uwzględnieniem korytarzy przewietrzania miast w pracach planistycznych, przede wszystkim dla obszarów występowania przekroczeń wartości normatywnych stężeń substancji [OKJP.1.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
3.	OKJP.1.3. Promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń (np. wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja budynków ale także promowanie ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego) [OKJP.1.5.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
4.	OKJP 2.1. Modernizacja, likwidacja lub wymiana (na ekologiczne) konwencjonalnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych. [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
5.	OKJP 2.2. Wymiana pieców w gminie Drawsko Pomorskie [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
6.	OKJP 2.3. Poprawa Jakości Powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjnej na terenie Gminy Czaplinek [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
7.	OKJP 2.4. Przebudowa systemu grzewczego budynków lub ich części 5 świetlic wiejskich z terenu gminy Złocieniec – etap II - świetlice Cieszyno, Stawno, Warniętę [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
8.	OKJP 2.5. Przebudowa systemu grzewczego budynków lub ich części świetlic wiejskich z terenu gminy Złocieniec – Etap III świetlice Bolegorzyn, Chlebowo, Darskowo, Nowe Worowo, Siecino, Smółdzięcino [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
9.	OKJP 2.6. Modernizacja lokali mieszkalnych wraz z wykonaniem instalacji centralnego ogrzewania etażowego, podłączenia gazu oraz wykonanie instalacji elektrycznej [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
10.	OKJP 2.7. Zmiana systemu ogrzewania lokali mieszkalnych na gazowe (budynek ul. Powiatowa - 2 lokale) [OKJP 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
11.	OKJP 2.8. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni [OKJP 2.2.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S					B, S	
12.	OKJP 2.9. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
13.	OKJP 2.10. Modernizacja budynku szpitala [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
		Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
14.	OKJP.2.11. Kompleksowa modernizacja energetyczna DPS w Darskowie [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
		Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
15.	OKJP. 2.12. Modernizacja PUP [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
		Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
16.	OKJP. 2.13. Modernizacja jednostek oświatowych: ZS Drawsko Pomorskie, ZS Kalisz Pomorski, ZS Złocieniec, ZS Czaplinek, PCKZiU Drawsko Pomorskie [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
		Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
17.	OKJP. 2.14. Modernizacja budynku internatu PCKZiU przy ul. Warmińskiej [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
		Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
18.	OKJP. 2.15. Modernizacja budynku MOW [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
19.	OKJP. 2.16. Modernizacja ZPET w Bobrowie [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
		Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
20.	OKJP 2.17. Termomodernizacja	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	budynków w gminie Drawsko Pomorskie [OKJP 2.3.]	Ch	Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
21.	OKJP 2.18. Termomodernizacja budynków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Ośrodka Zdrowia w Wierzchowie oraz Sali Wiejskiej w Świerczynie Gmina Wierzychowo [OKJP 2.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
22.	OKJP 2.19. Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych wraz z budową przyłączy i węzłów ciepłych [OKJP 2.4.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S			P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
23.	OKJP.2.20. Modernizacja i wymiana na energooszczędne (w tym wykorzystujące OZE) systemów oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej [OKJP.2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
24.	OKJP.2.21. Wymiana oświetlenia na LED SP1 Złocieniec ul. Chopina, SP Nowe Worowo [OKJP.2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
25.	OKJP.2.22. Wymiana oświetlenia na LED Przedszkole ul. Okrzei, ul. E. Orzeszkowe [OKJP.2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
26.	OKJP.2.23. Przebudowa oświetlenia w Kolonii Pomierzyn [OKJP.2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
27.	OKJP.2.24. Dotacja celowa dla Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny MSW w Złocieńcu z przeznaczeniem na wykonanie modernizacji oświetlenia szpitala [OKJP.2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
28.	OKJP.2.25. Modernizacja punktów oświetleniowych w Urzędzie Miejskim w Kaliszu Pomorskim [OKJP.2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
29.	OKJP.2.26. Promowanie technologii niskoenergetycznych i pasywnych w budownictwie indywidualnym i zbiorowym [OKJP.2.7.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
30.	OKJP. 3.1. Instalowanie OZE na budynkach użyteczności publicznej, usługowych oraz mieszkalnych (mikroinstalacje). [OKJP. 3.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
31.	OKJP.3.2. Prowadzenie akcji promocyjnych dotyczących wykorzystania OZE [OKJP.3.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
32.	OKJP. 4.1. Budowa i przebudowa dróg [OKJP. 4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
33.	OKJP. 4.2. Przebudowa drogi powiatowej ul. Kamienna w miejscowości Czaplinek [OKJP. 4.1.]	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
34.	OKJP. 4.3. Przebudowa drogi powiatowej nr 1983Z wraz z kanalizacją deszczową w miejscowości Stara Korytnica [OKJP. 4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
35.	OKJP.4.4. Przebudowa nawierzchni ulic gminnych: ul. Spokojnej, ul. Ogrodowej, ul. Polnej w Drawsku Pomorskim [OKJP.4.1.]	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
36.	OKJP.4.5. Przebudowa ulicy Mazurskiej w Drawsku Pomorskim [OKJP.4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
37.	OKJP.4.6. Budowa nawierzchni dróg wraz z odwodnieniem na osiedlu mieszkaniowym w Zarańsku - I etap [OKJP.4.1.]	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
38.	OKJP.4.7. Budowa drogi w	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	Wolicznie [OKJP.4.1.]		Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
39.	OKJP.4.8 Budowa ul. Sadowej [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
40.	OKJP.4.9. Projekt drogowy i oświetlenie ul. Sobieskiego - odnoga [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
41.	OKJP.4.10. Przebudowa drogi w ul. Gdańskiej w Czaplinku [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
42.	OKJP.4.11. Budowa drogi gminnej nr 582009Z w miejscowości Rzęsница Gmina Złocieniec (działka nr 82 i 237/1) [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
43.	OKJP.4.12. Budowa nowej drogi- ulica Warszawska i Pyrzycka działka 30/13 i 30/17 oraz przebudowa ul. Brzozowej działka nr 17 obręb 0014 w Złocięncu wraz z budową kanalizacji deszczowej [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
44.	OKJP.4.13. Projekt połączenia ul. Kresowiaków i Jana Pawła II z drogą krajową nr 20 [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
45.	OKJP.4.14. Przebudowa drogi powiatowej nr 2038Z	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	ul. Czwartaków w Złocieńcu - projekt [OKJP.4.1.]	Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
46.	OKJP.4.15. „Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1987Z w miejscowości Stawno” – projekt [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
47.	OKJP.4.16. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Osiek Drawski [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
48.	OKJP.4.17. Przebudowa drogi ul. Poprzecznej wraz z budową kanalizacji deszczowej i remontem mostu [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
49.	OKJP.4.18. Wykonanie drogi gminnej Peplówek - Peplówek [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
50.	OKJP.4.19. Dotacja do budowy drogi gminnej (w Kaliszu Pomorskim) [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
51.	OKJP.4.20 Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Kalisz Pomorski - Suchowo [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
52.	OKJP.4.21. Przebudowa drogi dla osiedla Drawska- Koszalińska [OKJP.4.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
53.	OKJP.4.22. Budowa drogi wraz z oświetleniem ul. Kołobrzeka- Dawska- Na Skarpie [OKJP.4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
54.	OKJP.4.23. Budowa obwodnicy Złocieńca w ciągu drogi krajowej nr 20 [OKJP.4.1.]	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
55.	OKJP.4.24. Budowa drogi S10 na odcinku Stargard - Piła [OKJP.4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
56.	OKJP.4.25. Rozbudowa przejścia przez Zagozd w ciągu drogi wojewódzkiej nr 148 [OKJP.4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
57.	OKJP.4.26. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 177 odc. Pławno – Sońnica [OKJP.4.1.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
58.	OKJP.4.27. Budowa systemów sterowania ruchem [OKJP.4.3.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	
59.	OKJP.5.1. Utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie nawierzchni metodą moką) [OKJP.5.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S		P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
60.	OKJP. 5.2. Rozwój transportu rowerowego w poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych. [OKJP.5.3.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	B Ch	B Ch	B Ch	S Ch	P, S Ch	S Ch	P, S	
61.	OKJP.5.3. Przebudowa drogi powiatowej nr 1987Z na odcinku 0+560 (przejazd kolejowy w m. Drawsko Pom.) (m. Gudowo) wraz z budową ścieżki rowerowej [OKJP.5.3.]	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	B Ch	B Ch	B Ch	S Ch	P, S Ch	S Ch	P, S	
62.	OKJP.5.4. Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego- Trasa pojezierzy Zachodnich etap V [OKJP.5.3.]	P, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	B Ch	B Ch	B Ch	S Ch	P, S Ch	S Ch	P, S	
63.	OKJP.5.5. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej nad jeziorem Drawsko na odcinku od pomnika papieża do skrzyżowania z drogą gruntową na wysokości byłej Czapli [OKJP.5.3.]	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch	B Ch	B Ch	B Ch	S Ch	P, S Ch	S Ch	P, S	
64.	OKJP.5.6. Zagospodarowanie terenu -	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	szlak kajakowy im. Karola Wojtyły w Złocieńcu'- Budowa łącznika ścieżki rowerowej [OKJP.5.3.]	Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
65.	OKJP.5.7. Dotacja celowa na realizację inwestycji, której przedmiotem jest budowa drogi rowerowej Wierzchowo –Wałcz o długości 32,18 km [OKJP.5.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
66.	OKJP.5.8. Przebudowa drogi ul. Przemysłowej z wykonaniem oświetlenia, kanalizacji deszczowej i budową ścieżki pieszo-rowerowej [OKJP.5.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
67.	OKJP.5.9. Przebudowa ścieżki pieszo-rowerowej wokół jeziora Bobrowo Wielkie [OKJP.5.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
68.	OKJP. 5.10. Wymiana lub modernizacja taboru komunikacji publicznej na bardziej przyjazny środowisku [OKJP.5.4.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
69.	OKJP.5.11. Poprawa systemu komunikacji publicznej polegające m.in. na budowie, przebudowie	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	chodników, zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów multimodalnych, parkingów P&R itp. [OKJP.5.5.]		Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
70.	OKJP.5.12. Budowa ogólnodostępnego parkingu przy budynku użyteczności publicznej dla pacjentów szpitala [OKJP.5.5.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B	B	B	S	P, S	S	P, S	
		Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
71.	OKJP. 6.1. Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych [OKJP. 6.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
72.	OKJP. 6.2. Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych [OKJP. 6.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
73.	OKJP.6.3. Rozwój energetyki rozproszonej, szczególnie opartej na kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej. [OKJP.6.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
74.	OKJP.8.1. Upięknienie ruchu w miastach poprzez rozproszenie ruchu (budowa obwodnic), wzmocnienie wykorzystania transportu publicznego oraz stworzenie funkcjonalnego systemu transportu alternatywnego [OKJP. 8.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem (ZH)														
75.	ZH. 1.1. Sporządzanie map akustycznych dla dróg krajowych, wojewódzkich i linii kolejowych [ZH. 1.1.]	P, S							P, S					
76.	ZH. 1.2. Wprowadzanie do MPZP informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym, stosowanie zasad strefowania oraz elementów uspokojenia ruchu w centrach miast i na terenach mieszkaniowych. [ZH. 1.4.]	P, S	B, S	B, S		B, S			B, S					

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
77.	ZH. 1.3. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego. [ZH. 1.5.]	P, S	P, S	P, S		P, S			P, S					
78.	ZH. 2.1. Realizacja programów ochrony środowiska przed hałasem. [ZH. 2.1.]	P, S	P, S	P, S		P, S			P, S					
79.	ZH. 2.2. Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów). [ZH. 2.2.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
80.	ZH. 3.1. Zwiększenie dostępności kolejowej miast. [ZH. 3.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
81.	ZH.3.2. Budowa połączeń drogowych miejskiej infrastruktury drogowej z siecią pozamiejską [ZH. 3.4.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
82.	ZH.3.3. Rozwój i integracja elementów systemu transportowego [ZH.3.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
83.	ZH. 4.1. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu. [ZH. 4.1.]	B, S	B, S	B, S		B, S			B, S					
Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)														
84.	PEM. 1.1. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi [PEM. 1.2.]		P, S	B, S	P, S	B, S						B, S		B, S
85.	PEM. 1.2. Pozyskanie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych, prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji) [PEM. 1.3.]		P, S	B, S	P, S	B, S						B, S		B, S
86.	PEM. 1.3. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM. [PEM. 1.4.]		P, S	B, S	P, S	B, S								

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami (GW)														
87.	GW. 1.1. Ustanowienie stref ochrony pośredniej dla ujęć wód powierzchniowych [G.W.1.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		
88.	GW. 1.2. Ograniczenia zużycia wody w obrębie terenów miejskich oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wód, zamykanie obiegu wody). [GW. 1.4.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	P, S	P, S		
89.	GW. 1.3. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie. [GW. 1.5.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	P, S	P, S		
90.	GW. 1.4. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. [GW. 1.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
91.	GW. 1.5. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych). [GW. 1.7.]	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S				B, P	B, P			
92.	GW.1.6. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków [GW.1.9.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
93.	GW.1.7. Stosowanie technologii i urządzeń ograniczających możliwość przedostawania się nieczystości do gruntu i wód [GW.1.10.]	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S				B, P	B, P			
94.	GW. 2.1. Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód podziemnych (obecnych lub nowopowstałych). [GW. 2.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		
95.	GW. 2.2. Poszukiwanie i dokumentowanie nowych źródeł wody do spożycia. [GW. 2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S			

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
96.	GW.4.1. Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora, morze) za zachowaniem zasad bezpieczeństwa [GW.4.3.]	P, S	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
97.	[GW.4.2.] Papieski szlak kajakowy Drawy i Korytnicy szansą na rozwój regionu - Remont nabrzeża ul. Piłsudskiego [GW.4.3.]	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
98.	[GW.4.3.] Odbudowa pomostu WOPR wraz z infrastrukturą nad jez. Drawsko w Czaplunku [GW.4.3.]	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
99.	[GW.4.4.] Wykonanie pomostu na jeziorze Młyńskim [GW.4.3.]	P, S	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
100.	[GW.4.5.] Zwiększenie walorów turystycznych Kalisza Pomorskiego przez zabudowę turystyczną jeziora Bobrowo Wielkie na terenie działek nr 140/4 i 120/10 w Kaliszu Pomorskim [GW.4.3.]	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
101.	GW.6.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych obszarów zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami [GW.6.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		
102.	GW.6.2. Wydawanie komunikatów informujących o możliwości wystąpienia niebezpiecznych poziomów wód w rzekach oraz edukacja dotycząca prawidłowego postępowania w razie wystąpienia powodzi i podtopień [GW. 6.10.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		
103.	GW.7.1 .Rozwój form małej retencji wodnej, w tym budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji [GW.7.2 .]	P, S	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
104.	GW.7.2 Mała retencja i prace towarzyszące (Gmina Złocieniec) [GW.7.2 .]	P, S	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
105.	GW.7.4. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury [GW.7.6.]	P, S	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
106.	GW.7.4. Korytowanie wzdłuż działek 116/2; 298/31 ; 297/17 ; 98/4 ; 540 obręb 0084 w celu odwodnienia wód opadowych - sołectwo Dębsk [GW.7.6.]	P, S	B, S Ch	P, S	B, S Ch	B, S Ch				B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch		
107.	GW.7.5. Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe etc.) [GW.7.7.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa(GWS)														
108.	GWS. 1.1. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu drawskiego do	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków [GWS.1.2.]		Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
109.	GWS.1.2. Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej Drawsko Pomorskie - Mielenka Drawskie -Oleszno [GWS.1.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
110.	GWS.1.3. Wykonanie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej Drawska-Koszalińska [GWS.1.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
111.	GWS.1.4. Wykonanie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej przy ul. Drawskiej w Kaliszu Pomorskim [GWS.1.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
112.	GWS.1.5. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej ul. Sprzymierzonych do ul. Półwiejskiej w Kaliszu Pomorskim [GWS.1.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
113.	GWS.1.6. Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej [GWS.1.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	
114.	GWS.1.7. Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez zamykanie obiegów wody oraz recyrkulację wody w zakładach przemysłowych [GWS.1.4.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	
115.	GWS.1.8. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży [GWS.1.5.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, P			B, P	
116.	GWS. 2.1. Budowa i modernizacja ujęć wody,	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. [GWS. 2.1.]		Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
117.	GWS.2.2. Przebudowa i rozbudowa ujęcia i stacji wodociągowej przy ulicy Akacjowej w Czaplinku [GWS. 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
118.	GWS.2.3. Budowa stacji uzdatniania wody przy szpitalu [GWS. 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
119.	GWS.2.4. Modernizacja ujęcia wody w miejscowości Świerczyna - Wodnik III [GWS. 2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
120.	GWS.2.5. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych. [GWS. 2.2.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
121.	GWS.2.6. Modernizacja dwóch przepompowni ścieków na terenie miasta i	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	gminy Kalisz Pomorski. [GWS. 2.2.]	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
122.	GWS.2.7. Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników [GWS. 2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
123.	GWS.2.8. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej do m. Siemczyno - etap I [GWS. 2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
124.	GWS.2.9. Budowa kanalizacji deszczowej z odtworzeniem nawierzchni ulic i chodników centrum miasta Złocieniec oraz ulic: Okrzei Mickiewicza i Podmiejskiej w Złocięcu - projekt przyłączy ul. Okrzei [GWS. 2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
125.	GWS.2.10. Budowa sieci kanalizacji deszczowej w	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	miejsowości Lubieszewo - projekt [GWS. 2.3.]	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
126.	GWS.2.11. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Świerczyna, Otrzep i Będłino - Wodnik II [GWS. 2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
127.	GWS.2.12. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Sośnica w Gminie Wierzchowo - Szuwarek [GWS.2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
128.	GWS.2.13. Rozbudowa systemu GIS w zakresie sieci sanitarnej [GWS. 2.4.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S	P, S	
129.	GWS.2.14. Dotacje i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie [GWS.2.5.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
130.	GWS.2.15. Koszty zarządzania projektem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	Ch		Ch	B, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	terenie Drawsko Pomorskie, I i II etap [GWS. 2.5.]		Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
131.	GWS.2.16. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. [GWS. 2.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
132.	GWS.2.17. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi [GWS. 2.7.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
133.	GWS.2.18. Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych [GWS. 2.8.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S			P, S	P, S
134.	GWS.2.19. Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych [GWS.2.10.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S			P, S	P, S

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
135.	GWS.2.20. Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową [GWS.2.11.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
136.	GWS. 2.21. Monitorowanie oczyszczalni ścieków [GWS.2.14.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S			
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne (ZG)														
137.	ZG.1.1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli [ZG.1.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	B, S	B, S	
138.	ZG.1.2. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż [ZG.1.2.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	B, S	B, S	
139.	ZG.2.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i przetwórstwa kopalin poprzez korzystanie z najnowocześniejszych technik [ZG.2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
140.	ZG.2.2. Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona [ZG.2.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	B, S	B, S	
Obszar interwencji: Gleby (GL)														
141.	GL.1.1. Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych [GL.1.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		S	P, S	P, S		
142.	GL.1.2. Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych [GL.1.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S		S	P, S	P, S		
143.	GL.1.3. Prowadzenie ewidencji gruntów i budynków oraz udostępnianie danych ewidencyjnych [GL.1.2.]	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S		S	B, S	B, S		
144.	GL.1.4. Promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. [GL.1.3.]	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S		S	B, S	B, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
145.	GL.1.5. Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych [GL.1.4.]	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S		S	B, S	B, S		
146.	GL.1.6. Ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem [GL.1.5.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S		P, S		S	B, S	B, S		
147.	GL.1.7. Monitoring gleb użytkowanych rolniczo [GL.1.6.]	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S				S	P, S	P, S		
148.	GL.1.8. Ochrona gleb wysokiej jakości przed nierolniczym wykorzystaniem [GL.1.7.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S		P, S		S	B, S	B, S		
149.	GL.1.9. Dofinansowanie badań gleby w gospodarstwach rolnych w zakresie oznaczeń kwasowości, zawartości fosforu, potasu i magnezu [GL.1.9.]	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S				S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
150.	GL.1.10. Wprowadzenie, odtworzenie zadrzewień śródpolnych służących ochronie gleb przed erozją wietrzną, poprawie stosunków mikroklimatycznych i biocenotycznych [GL.1.10.]	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S				S	P, S	P, S		
151.	GL.1.11. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym [GL.1.12.]	P, S	P, S	B, S	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S	P, S Ch	B, S Ch	B, S	
152.	GL.1.12.. Wykorzystanie nawozów mineralnych oraz mineralno-organicznych dla celów przywracania i/lub poprawy funkcji agrochemicznych gleb zdegradowanych [GL.1.13.]	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		S	B, S	B, S		
153.	GL.1.13.Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach powojennych i pokolejowych [GL.1.15.]	P, S	P, S	B, S	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S	P, S Ch	B, S Ch	B, S	
154.	GL.3.1. Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne [GL.3.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów (GO)														
155.	GO.1.1. Kontrola przestrzegania warunków wydanych decyzji dotyczących gospodarki odpadami	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
156.	GO.1.2. Współpraca przy funkcjonowaniu Bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami [GO.1.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
157.	GO. 1.3. Realizacja gminnych programów usuwania azbestu. [GO.1.4.]	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch			P, S	P, S	B		P, S
158.	GO. 1.4. Dotacje celowe na usuwanie azbestu. [GO.1.4.]	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch			P, S	P, S	B		P, S
159.	GO.1.5. Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska [GO.1.5.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
160.	GO.1.6. Roczne sprawozdanie nt. postępowania z odpadami komunalnymi zebranymi w punkcie PSZOK przekazywane wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. [GO.1.6.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
161.	GO.1.7. Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów [GO.1.8.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
162.	GO.2.1. Likwidacja nielegalnych składowisk [GO.2.7.]	P, S	P, S	B, S	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S	P, S Ch	B, S Ch	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
163.	GO.2.2. Działania edukacyjne w zakresie właściwego postępowania z odpadami [GO.2.8.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze (ZP)														
164.	ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy [ZP.1.8.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
165.	ZP.1.2. Przeciwdziałanie nieuporządkowanej presji osadniczej i urbanizacyjnej w planowaniu przestrzennym [ZP.1.9.]	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
166.	ZP.1.3. Wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo z	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej [ZP.1.12.]			Ch	Ch	Ch			Ch		Ch			
167.	ZP.1.4. Prowadzenie oraz aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych [ZP.1.13.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
168.	ZP.1.5. Oznakowanie form ochrony przyrody tablicami urzędowymi informującymi o ich nazwach oraz zakazach obowiązujących na ich terenie [ZP.1.14.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
169.	ZP.2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną [ZP.2.1.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
170.	ZP.2.2. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych [ZP.2.2.]	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	P, S	B, S	
171.	ZP.2.3. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i zbiornikach wodnych [ZP.2.3.]	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
172.	ZP.3.1. Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne oraz konserwacja pomników przyrody [ZP.3.1.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
173.	ZP.3.2. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych [ZP.3.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
174.	ZP.4.1. Zachowanie unikalnych form krajobrazu wiejskiego [ZP.4.1.]	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
175.	ZP.4.2. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych [ZP.4.2.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	
176.	ZP.5.1. Rozbudowa zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych i krajobrazowych [ZP.5.2.]	P, S	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	
177.	ZP.5.2. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody [ZP.5.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
178.	ZP.6.1. Monitoring lasów oraz badania reakcji drzewostanów na zmiany klimatyczne [ZP.6.2.]	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
179.	ZP.6.2. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów prywatnych [ZP.6.3.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
180.	ZP.6.3. Realizacja działań zwiększających retencję na obszarach leśnych [ZP.6.4.]	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	
181.	ZP.6.4. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej [ZP.6.5.]	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
182.	ZP.6.5. Wsparcie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem i dewastacją terenów leśnych). [ZP.6.6.]	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
183.	ZP.6.6. Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną [ZP.6.9.]	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
184.	ZP.7.1. Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych [ZP.7.1]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
185.	ZP.7.2. Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów [ZP.7.2.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
186.	ZP.8.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej [ZP.8.1.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
187.	ZP.8.2. Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz na których postępuje sukcesja naturalna [ZP.8.3.]	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
188.	ZP.8.3. Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo [ZP.8.4.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami (PAP)														
189.	PAP.1.1. Usuwanie skutków poważnych awarii przemysłowych [PAP.1.3.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
190.	PAP.1.2. Poprawa technicznego wyposażenia służb OSP [PAP.1.5.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
191.	PAP.1.3. Przeciwdziałanie katastrofom i ochrona przeciwpożarowa [PAP.1.10.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
192.	PAP.2.1. Planowanie i optymalizacja przewozu towarów niebezpiecznych [PAP.2.1.]	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
193.	PAP.3.1. Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców [PAP.3.1.]	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 48. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego.

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza (PA)	
<ul style="list-style-type: none"> OKJP 2.1. Modernizacja, likwidacja lub wymiana (na ekologiczne) konwencjonalnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych. [OKJP 2.1.] OKJP. 2.2. Wymiana pieców w gminie Drawsko Pomorskie [OKJP 2.1.] OKJP 2.3. Poprawa Jakości Powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjnej na terenie Gminy Czaplinek [OKJP 2.1.] OKJP 2.4. Przebudowa systemu grzewczego budynków lub ich części 5 świetlic wiejskich z terenu gminy Złocieniec – etap II -świetlice Cieszyno, Stawno, Warnięg [OKJP 2.1.] OKJP 2.5. Przebudowa systemu grzewczego budynków lub ich części świetlic wiejskich z terenu gminy Złocieniec – Etap III świetlice Bolegorzyn, Chlebowo, Darskowo, Nowe Worowo, Siecino, Smółdzięcino [OKJP 2.1.] OKJP 2.6. Modernizacja lokali mieszkalnych wraz z wykonaniem instalacji centralnego ogrzewania etażowego, podłączenia gazu oraz wykonanie instalacji elektrycznej [OKJP 2.1.] OKJP 2.7. Zmiana systemu ogrzewania lokali mieszkalnych na gazowe (budynek ul. Powiatowa - 2 lokale) [OKJP 2.1.] OKJP 2.8. Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni [OKJP 2.2.] 	<p>W wyniku realizacji zadania nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, powietrze atmosferyczne i klimat oraz zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> OKJP. 1.1. Opracowanie, aktualizacja i monitorowanie Programów Ograniczenia Niskiej Emisji lub Planów Gospodarki Niskoemisyjnej [OKJP. 1.2.] OKJP.1.3. Promowanie rozwiązań 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli przez organy publiczne nad źródłami emisji do powietrza, a przez to ograniczenie nielegalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłynie na jakość powietrza i klimat, a pośrednio i długoterminowo rośliny, ludzi oraz zwierzęta.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń (np. wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja budynków ale także promowanie ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego) [OKJP.1.5.]</p> <ul style="list-style-type: none"> • OKJP.2.26. Promowanie technologii niskoenergetycznych i pasywnych w budownictwie indywidualnym i zbiorowym [OKJP.2.7.] • OKJP.3.2. Prowadzenie akcji promocyjnych dotyczących wykorzystania OZE [OKJP.3.3.] 	
<ul style="list-style-type: none"> • OKJP. 4.1. Budowa i przebudowa dróg [OKJP. 4.1.] • Zadania od OKJP 4.2. do OKJP 4.26., dotyczące budowy oraz modernizacji dróg • OKJP.4.27. Budowa systemów sterowania ruchem [OKJP.4.3.] • OKJP. 5.2. Rozwój transportu rowerowego w poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych. [OKJP.5.3.] • Zadania od OKJP 5.3. do OKJP 5.9., dotyczące budowy ścieżek rowerowych • OKJP.5.11. Poprawa systemu komunikacji publicznej polegające m.in. na budowie, przebudowie chodników, zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów multimodalnych, parkingów P&R itp. [OKJP.5.5.] • OKJP.5.12. Budowa ogólnodostępnego parkingu przy budynku użyteczności publicznej dla pacjentów szpitala [OKJP.5.5.] 	<p>Zadania mają na celu usprawnienie podniesienie jakości powietrza na terenie powiatu. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg oraz linii kolejowych będzie obejmować istniejące drogi i linie kolejowe, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu.</p> <p>Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. W skutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Ulepszona powierzchnia dróg wpłynie także na mniejszą ilość zanieczyszczeń ze</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>ścierania się nawierzchni oraz opon przedostających do powietrza.</p> <p>Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania, a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz</p>
<ul style="list-style-type: none"> • OKJP.5.1. Utrzymanie działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie nawierzchni metodą moką) [OKJP.5.2.] • OKJP. 5.10. Wymiana lub modernizacja taboru komunikacji publicznej na bardziej przyjazny środowisku [OKJP.5.4.] • OKJP.8.1. Upłynnienie ruchu w miastach poprzez rozproszenie ruchu (budowa obwodnic), wzmocnienie wykorzystania transportu publicznego oraz stworzenie funkcjonalnego systemu transportu alternatywnego [OKJP. 8.1.] 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu umożliwienie promocję oraz usprawnienie transportu zbiorowego, a przez to ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza. Tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłynie na jakość powietrza i klimat, a pośrednio i długoterminowo rośliny, ludzi oraz zwierzęta.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> OKJP 2.5. Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych wraz z budową przyłączy i węzłów ciepłych [OKJP 2.4.] 	<p>W wyniku realizacji zadania nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, różnorodność biologiczną, klimat oraz zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.</p>
<ul style="list-style-type: none"> OKJP 2.9. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych [OKJP 2.3.] Zadania od OKJP 2.10 do OKJP 2.18, dotyczących termomodernizacji budynków 	<p>Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.</p> <p>W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> OKJP. 3.1. Instalowanie OZE na budynkach użyteczności publicznej, usługowych oraz mieszkalnych (mikroinstalacje). [OKJP. 3.1.] 	<p>Na terenie powiatu możliwa jest budowa instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, oraz zasoby naturalne.</p> <p>Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> OKJP.1.2. Opracowanie mpzp z uwzględnieniem korytarzy przewietrzania miast w pracach planistycznych, przede wszystkim dla obszarów występowania przekroczeń wartości normatywnych stężeń substancji [OKJP.1.3.] 	<p>Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu prawidłowe planowanie przestrzenne na terenach miast, a przez to ograniczenie wpływu zanieczyszczeń powietrza na obszarze miast - tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłyną na jakość powietrza i klimat, a pośrednio i długoterminowo rośliny, ludzi oraz zwierzęta.</p>
<ul style="list-style-type: none"> OKJP. 6.1. Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych [OKJP. 6.1.] OKJP. 6.2. Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych [OKJP. 6.2.] OKJP.6.3. Rozwój energetyki rozproszonej, szczególnie opartej na kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej. [OKJP.6.3.] 	<p>W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, powietrze atmosferyczne i klimat oraz zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna instalacji przemysłowych, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Tworzenie instalacji przechwytyjących zanieczyszczenia zmniejszy ilość substancji chemicznych przedostających się bezpośrednio do środowiska. Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie na terenach wykorzystywanych przez zakłady przemysłowe, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> OKJP.2.20. Modernizacja i wymiana na energooszczędne (w tym wykorzystujące OZE) systemów oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej [OKJP.2.6.] OKJP.2.21. Wymiana oświetlenia na LED SP1 Złocieniec ul. Chopina, SP Nowe Worowo [OKJP.2.6.] OKJP.2.22. Wymiana oświetlenia na LED Przedszkole ul. Okrzei, ul. E. Orzeszkowe [OKJP.2.6.] OKJP.2.23. Przebudowa oświetlenia w Kolonii Pomierzyn [OKJP.2.6.] OKJP.2.24. Dotacja celowa dla Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny MSW w Złocińcu z przeznaczeniem na wykonanie modernizacji oświetlenia szpitala [OKJP.2.6.] OKJP.2.25. Modernizacja punktów oświetleniowych w Urzędzie Miejskim w Kaliszu Pomorskim [OKJP.2.6.] 	<p>Wymiana urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia w budynkach, będzie niosła za sobą oddziaływanie pozytywne ze względu na poprawę jakości powietrza, zmniejszenie zużycia paliw, również tych przeznaczonych do produkcji energii oraz zużycia energii na oświetlenie, co będzie powodowało pośrednie pozytywne długoterminowe oddziaływanie na ludzi, klimat oraz zasoby naturalne. Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.</p>
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem (ZH)	
<ul style="list-style-type: none"> ZH. 1.1. Sporządzanie map akustycznych dla dróg krajowych, wojewódzkich i linii kolejowych [ZH. 1.1.] ZH. 1.2. Wprowadzanie do MPZP informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym, stosowanie zasad strefowania oraz elementów uspokojenia ruchu w centrach miast i na terenach mieszkaniowych. [ZH. 1.4.] ZH. 1.3. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu 	<p>Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu natężeniu hałasu w środowisku będą miały pozytywny wpływ na człowieka i środowisko. Zadania mają na celu poprawę klimatu akustycznego i będą pozytywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta i klimat akustyczny. Zadania te mają na celu ograniczenie różnego rodzaju hałasu do środowiska, lub jego powstawaniu. W sposób bezpośredni pozytywnie oddziaływać będą na człowieka i przyrodę. Hałas w środowisku jest czynnikiem chorobotwórczym u ludzi – może powodować m.in. choroby układu nerwowego, a u zwierząt może powodować migrację, ograniczenie reprodukcji gatunku, a w efekcie zmniejszenie populacji. W związku z czym nadmierna emisja hałasu na lub w pobliżu terenów chronionych może powodować zaburzenia w funkcjonowaniu całych ekosystemów, dlatego działania te będą miały pozytywny wpływ w szczególności na człowieka oraz przyrodę. Rozchodzenie się fal akustycznych w środowisku może spowodować negatywne oddziaływanie również na wody i powietrze, właśnie poprzez zaburzenie pracy ekosystemów, dlatego zadania te w sposób pośredni i długotrwały będą pozytywnie oddziaływać na wodę, powietrze, klimat i krajobraz. Zadania z zakresu zmniejszenia uciążliwości hałasu nie będą</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>publicznego. [ZH. 1.5.]</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZH. 3.1. Zwiększenie dostępności kolejowej miast. [ZH. 3.3.] • ZH.3.3. Rozwój i integracja elementów systemu transportowego [ZH.3.6.] • ZH. 4.1. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu. [ZH. 4.1.] 	<p>oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale akustyczne o wysokim natężeniu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ZH. 2.1. Realizacja programów ochrony środowiska przed hałasem. [ZH. 2.1.] • ZH. 2.2. Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów). [ZH. 2.2.] • ZH.3.2. Budowa połączeń drogowych miejskiej infrastruktury drogowej z siecią pozamiejską [ZH. 3.4.] 	<p>Zadania mają na celu usprawnienie ruchu na terenie powiatu. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu.</p> <p>Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. W skutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi.</p> <p>Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz.
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne (PEM)	
<ul style="list-style-type: none"> • PEM. 1.1. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi [PEM. 1.2.] • PEM. 1.2. Pozyskanie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych, prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji) [PEM. 1.3.] • PEM. 1.3. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM. [PEM. 1.4.] 	Zadania mające na celu ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko, nie będą w sposób negatywny oddziaływać na środowisko. Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych będzie miało pozytywny wpływ zarówno na zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz na ludzi. Oddziaływanie zadań z zakresu pól elektromagnetycznych określono jako bezpośrednie i stałe oraz pośrednie i stałe, w przypadku oddziaływania na człowieka i przyrodę. Analogicznie jak w przypadku działań ograniczających emisję hałasu zadania te przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi oraz funkcjonowania ekosystemów. Zadania z zakresu zmniejszenia pól elektromagnetycznych nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale elektromagnetyczne o wysokim natężeniu. Wprowadzenie zagadnień dotyczących PEM do MPZP bezpośrednio, stałe i pozytywnie wpłynie na zabytki przez ograniczenie lokalizacji źródeł PEM na zabytkowych budynkach oraz w ich pobliżu.
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami (GW)	
<ul style="list-style-type: none"> • GW.7.1 .Rozwój form małej retencji wodnej, w tym budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji [GW.7.2 .] • GW.7.2 Mała retencja i prace towarzyszące (Gmina Złocieniec) [GW.7.2 .] 	Zadania związane z konserwacją rowów, urządzeń i budowli wodnych, regulacją cieków, odbudową kanałów itp. również mogą wiązać się z wystąpieniem chwilowych negatywnych oddziaływań z uwagi na prowadzenie wykopów (pogłębień), przemieszczania mas ziemnych oraz formowania nowych nasypów pod wały przeciwpowodziowe. Są to typowe prace melioracyjne prowadzone w zarówno w strefie brzegowej jak i w samym korycie cieku oraz rowu. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek cieku/rowu objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udroźnienia wybranego odcinka nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych, w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego.

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>Istotnym jest zaplanowanie prac w taki sposób aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka cieku/rowu poprzez m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie cieku, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania cieku poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Prace związane z udrażnianiem cieków mogą wiązać się ze zniszczeniem siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin. Niemniej jednak po zrealizowaniu przedsięwzięcia oddziaływania te ustąpią a system prawidłowego odprowadzania wód ulegnie poprawie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • GW.1.1. Ustanowienie stref ochrony pośredniej dla ujęć wód powierzchniowych [G.W.1.2.] • GW. 1.2. Ograniczenia zużycia wody w obrębie terenów miejskich oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wód, zamykanie obiegu wody). [GW. 1.4.] • GW. 1.3. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie. [GW. 1.5.] • GW. 1.4. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi. [GW. 1.6.] • GW. 1.5. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych). [GW. 1.7.] • GW.1.6. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków [GW.1.9.] • GW.1.7. Stosowanie technologii i urządzeń ograniczających możliwość przedostawania się nieczystości do gruntu i wód [GW.1.10.] • GW. 2.1. Ustanawianie stref ochronnych ujęć 	<p>Zadania te przyczynią się bezpośrednio do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na gleby, zwierzęta i rośliny oraz krajobraz i zasoby naturalne. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie, długotrwałe i pozytywne. Zadania te nie spowodują oddziaływań na powietrze i klimat oraz klimat akustyczny. Odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym będzie mieć także dobry wpływ na zabytki i dobra materialne.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>wód podziemnych (obecnych lub nowopowstałych). [GW. 2.1.]</p> <ul style="list-style-type: none"> • GW. 2.2. Poszukiwanie i dokumentowanie nowych źródeł wody do spożycia. [GW. 2.3.] • GW.4.1. Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora, morze) za zachowaniem zasad bezpieczeństwa [GW.4.3.] • [GW.4.2.] Papieski szlak kajakowy Drawy i Korytnicy szansą na rozwój regionu - Remont nabrzeża ul. Piłsudskiego [GW.4.3.] • [GW.4.3.] Odbudowa pomostu WOPR wraz z infrastrukturą nad jez. Drawsko w Czaplinku [GW.4.3.] • [GW.4.4.] Wykonanie pomostu na jeziorze Młyńskim [GW.4.3.] • [GW.4.5.] Zwiększenie walorów turystycznych Kalisza Pomorskiego przez zabudowę turystyczną jeziora Bobrowo Wielkie na terenie działek nr 140/4 i 120/10 w Kaliszu Pomorskim [GW.4.3.] • GW.6.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych obszarów zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami [GW.6.1.] • GW.6.2. Wydawanie komunikatów informujących o możliwości wystąpienia niebezpiecznych poziomów wód w rzekach oraz edukacja dotycząca prawidłowego postępowania w razie wystąpienia powodzi i podtopień [GW. 6.10.] • GW.7.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury [GW.7.6.] • GW.7.4. Korytowanie wzdłuż działek 116/2; 	

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>298/31 ; 297/17 ; 98/4 ; 540 obręb 0084 w celu odwodnienia wód opadowych - sołectwo Dębsk [GW.7.6.]</p> <ul style="list-style-type: none"> GW.7.5. Realizacja działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalno-bytowe etc.) [GW.7.7.] 	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa(GWS)	
<ul style="list-style-type: none"> GWS. 1.1. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu drawskiego do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków [GWS.1.2.] GWS.1.2. Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej Drawsko Pomorskie - Mielenka Drawskie -Oleszno [GWS.1.1.] GWS.1.3. Wykonanie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej Drawsko-Koszalińska [GWS.1.1.] GWS.1.4. Wykonanie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej przy ul. Drawskiej w Kaliszu Pomorskim [GWS.1.1.] GWS.1.5. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej ul. Sprzymierzonych do ul. Półwiejskiej w Kaliszu Pomorskim [GWS.1.1.] GWS. 2.1. Budowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. [GWS. 2.1.] 	<p>Rozbudowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i modernizacją ujęć wód i przydomowych oczyszczalni ścieków przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> • Zadania od GWS 2.2. do GWS 2.12., dotyczące budowy oraz modernizacji sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych • GWS.2.14. Dotacje i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie [GWS.2.5.] • GWS.2.15. Koszty zarządzania projektem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Drawsko Pomorskie, I i II etap [GWS. 2.5.] 	
<ul style="list-style-type: none"> • GWS.1.6. Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej [GWS.1.3.] • GWS.1.7. Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez zamykanie obiegów wody oraz recyrkulację wody w zakładach przemysłowych [GWS.1.4.] • GWS.1.8. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży [GWS.1.5.] • GWS.2.13. Rozbudowa systemu GIS w zakresie sieci sanitarnej [GWS. 2.4.] • GWS.2.16. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. [GWS. 2.6.] • GWS.2.17. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu stałą kontrolę odprowadzania ścieków, a przez to ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do środowiska. Tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłynie na jakość wód oraz gleb, a pośrednio i długoterminowo rośliny, ludzi, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>[GWS. 2.7.]</p> <ul style="list-style-type: none"> GWS.2.18. Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych [GWS. 2.8.] GWS.2.19. Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych [GWS.2.10.] GWS.2.20. Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową [GWS.2.11.] GWS. 2.21. Monitorowanie oczyszczalni ścieków [GWS.2.14.] 	
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne (ZG)	
<ul style="list-style-type: none"> ZG.1.1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli [ZG.1.1.] ZG.1.2. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż [ZG.1.2.] ZG.2.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i przetwórstwa kopalin poprzez korzystanie z najnowocześniejszych technik [ZG.2.1.] ZG.2.2. Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona [ZG.2.3.] 	<p>Zadania administracyjne mające na celu ochronę środowiska i ludzi przed nadmierną i niewłaściwą eksploatacją złóż kopalin. Zadania te zapewnią nie tylko trwałość występowania surowców naturalnych, ale również zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Przewiduje się również wystąpienie stałego, długotrwałego, pozytywnego oddziaływania na wody i ludzi. Działania takie umożliwią ograniczenie nadmiernej eksploatacji surowców naturalnych, w efekcie zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie powstawaniu lejów depresji. Mniejsze wydobywanie będzie również oddziaływać pozytywnie na ludzi, ponieważ zmniejszeniu ulegnie emisja do powietrza z wydobywania i spalania kopalin, w efekcie poprawie ulegnie stan sanitarny środowiska. Przewiduje się również wystąpienie pozytywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta, będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe, tak samo jak na powierzchnię ziemi i krajobraz. Ograniczenie eksploatacji kopalin zapewni stabilność siedlisk zwierząt i roślin, zwłaszcza tych bezpośrednio związanych z glebą. Zadania te ponadto będą pozytywnie oddziaływać na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, ponieważ umożliwią wykrycie i zapobieganie ewentualnym nielegalnemu wydobywaniu na terenie obszarów chronionych, które może stanowić zagrożenie dla tych obszarów. Nie przewiduje się oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska.</p>
Obszar interwencji: Gleby (GL)	
<ul style="list-style-type: none"> GL.1.1. Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych [GL.1.1.] 	<p>Zadania te będą miały pozytywny wpływ na obszary chronione, zwierzęta i rośliny, ludzi, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne. Prawidłowo prowadzona gospodarka rolna będzie miała pozytywny, pośredni, długotrwały wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ ograniczenie stosowania</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> GL.1.2. Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych [GL.1.2.] GL.1.3. Prowadzenie ewidencji gruntów i budynków oraz udostępnianie danych ewidencyjnych [GL.1.2.] GL.1.4. Promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. [GL.1.3.] GL.1.5. Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych [GL.1.4.] GL.1.6. Ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem [GL.1.5.] GL.1.7. Monitoring gleb użytkowanych rolniczo [GL.1.6.] GL.1.8. Ochrona gleb wysokiej jakości przed nierolniczym wykorzystaniem [GL.1.7.] GL.1.9. Dofinansowanie badań gleby w gospodarstwach rolnych w zakresie oznaczeń kwasowości, zawartości fosforu, potasu i magnezu [GL.1.9.] GL.1.10. Wprowadzenie, odtworzenie zadrzewień śródpolnych służących ochronie gleb przed erozją wietrzną, poprawie stosunków mikroklimatycznych i biocenotycznych [GL.1.10.] GL.3.1. Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne [GL.3.1.] 	<p>nawozów, płodozmian oraz właściwa technika uprawy roli przyczyni się do poprawy stanu wód podziemnych i gruntowych, oraz jakości gleb. Właściwa struktura gleby oraz sadzenie zielonych buforów roślinnych będzie pośrednio prowadziło do poprawy klimatu oraz jakości krajobrazu. Żywność wyprodukowana przez rolnictwo zgodne z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej pozytywnie wpłynie na stan zdrowia ludzi oraz zwierząt hodowlanych. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zasoby naturalne, zabytki i klimat akustyczny.</p>
<ul style="list-style-type: none"> GL.1.11. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym [GL.1.12.] GL.1.12.. Wykorzystanie nawozów mineralnych oraz mineralno-organicznych dla celów przywracania i/lub poprawy funkcji 	<p>Działania związane z rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych, dzikich wyrobisk w konsekwencji pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchni ziemi. Prawidłowo zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania związane z rekultywacją terenu ograniczą się jedynie do etapu realizacji rekultywacji, a więc prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>agrochemicznych gleb zdegradowanych [GL.1.13.]</p> <ul style="list-style-type: none"> GL.1.13.Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach powojсковych i pokolejowych [GL.1.15.] 	<p>ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby i możliwą awarią sprzętu budowlanego.</p>
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)	
<ul style="list-style-type: none"> GO.1.1. Kontrola przestrzegania warunków wydanych decyzji dotyczących gospodarki odpadami GO.1.2. Współpraca przy funkcjonowaniu Bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami [GO.1.2.] GO.1.5. Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska [GO.1.5.] GO.1.6. Roczne sprawozdanie nt. postępowania z odpadami komunalnymi zebranymi w punkcie PSZOK przekazywane wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. [GO.1.6.] GO.1.7. Uwzględnienie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączenie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstaniu odpadów [GO.1.8.] GO.2.1. Likwidacja nielegalnych składowisk [GO.2.7.] GO.2.2. Działania edukacyjne w zakresie właściwego postępowania z odpadami [GO.2.8.] 	<p>Zadania te przyczynią się do przestrzegania właściwego postępowania z odpadami, a tym samym kierowania ich wyłącznie w miejsca do tego przeznaczone. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz ograniczy presję na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, ale długotrwałe i pośrednie. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zasoby naturalne, zabytki i klimat akustyczny.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> GO. 1.3. Realizacja gminnych programów usuwania azbestu. [GO.1.4.] GO. 1.4. Dotacje celowe na usuwanie azbestu. [GO.1.4.] 	<p>Zadania dotyczące usuwania wyrobów azbestowych z terenu powiatu jest zadaniem małoskalowym, które nie może zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszarów chronionych. Azbest jest wyrobem niebezpiecznym dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu sanitarnego środowiska, szczególnie powietrza i wody. Realizacja zadania z zakresu usuwania wyrobów azbestowych może generować chwilowe, odwracalne negatywne oddziaływanie na faunę i florę, ponieważ z wyrobów azbestowych wykonywane są głównie pokrycia dachowe budynków, podczas gdy na strychach i poddaszach tych budynków swoje siedliska mogą mieć nietoperze, jeżyki i wróble. Przed podjęciem prac należy wcześniej dokładnie zinwentaryzować obiekt, jeśli występują w nim gniazda tych zwierząt prace należy prowadzić poza ich okresem lęgowym. Ponadto główne niebezpieczeństwo jakie powodują, czyli emisję włókien azbestowych do powietrza występuje głównie podczas łamania płyt azbestowych, również podczas ich demontażu. Jednak ich negatywny wpływ ograniczy się wyłącznie do etapu demontażu wyrobów azbestowych. Docelowo likwidacja wyrobów azbestowych będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a w szczególności na powietrze, krajobraz i na zdrowie ludzi oraz rośliny i zwierzęta. Poprawie ulegnie stan pokryć dachowych oraz wygląd zabytków, co zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu.</p>
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze(ZP)	
<ul style="list-style-type: none"> ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy [ZP.1.8.] ZP.1.2. Przeciwdziałanie nieuporządkowanej presji osadniczej i urbanizacyjnej w planowaniu przestrzennym [ZP.1.9.] ZP.1.3. Wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo z uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej [ZP.1.12.] ZP.1.4. Prowadzenie oraz aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych [ZP.1.13.] ZP.1.5. Oznakowanie form ochrony przyrody 	<p>Zadania te służą zachowaniu obszarów i organizmów chronionych przyrody, terenów zielonych i lasów. Zachowanie i pielęgnacja terenów zielonych i lasów jako naturalnych buforów środowiskowych. Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób bezpośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<p>tablicami urzędowymi informującymi o ich nazwach oraz zakazach obowiązujących na ich terenie [ZP.1.14.]</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZP.2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną [ZP.2.1.] • ZP.2.2. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych [ZP.2.2.] • ZP.2.3. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i zbiornikach wodnych [ZP.2.3.] • ZP.3.1. Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne oraz konserwacja pomników przyrody [ZP.3.1.] • ZP.3.2. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych [ZP.3.2.] • ZP.4.1. Zachowanie unikalnych form krajobrazu wiejskiego [ZP.4.1.] • ZP.4.2. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych [ZP.4.2.] • ZP.5.1. Rozbudowa zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych i krajobrazowych [ZP.5.2.] • ZP.5.2. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody [ZP.5.3.] • ZP.6.1. Monitoring lasów oraz badania reakcji drzewostanów na zmiany klimatyczne [ZP.6.2.] • ZP.6.2. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów prywatnych [ZP.6.3.] 	

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> • ZP.6.3. Realizacja działań zwiększających retencję na obszarach leśnych [ZP.6.4.] • ZP.6.4. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej [ZP.6.5.] • ZP.6.5. Wsparcie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem i dewastacją terenów leśnych). [ZP.6.6.] • ZP.6.6. Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną [ZP.6.9.] • ZP.7.1. Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych [ZP.7.1] • ZP.7.2. Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów [ZP.7.2.] • ZP.8.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej [ZP.8.1.] • ZP.8.2. Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz na których postępuje sukcesja naturalna [ZP.8.3.] • ZP.8.3. Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo [ZP.8.4.] 	

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami (PAP)	
<ul style="list-style-type: none"> PAP.1.1. Usuwanie skutków poważnych awarii przemysłowych [PAP.1.3.] PAP.1.2. Poprawa technicznego wyposażenia służb OSP [PAP.1.5.] PAP.1.3. Przeciwdziałanie katastrofom i ochrona przeciwpożarowa [PAP.1.10.] PAP.2.1. Planowanie i optymalizacja przewozu towarów niebezpiecznych [PAP.2.1.] PAP.3.1. Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców [PAP.3.1.] 	<p>Zadania te będą w bezpośredni i pośredni, długotrwały pozytywnie sposób oddziaływać na ludzi, zwierzęta, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne. Dzięki bieżącemu prowadzeniu kontroli zakładów przemysłowych możliwe będzie sprawne usuwanie niebezpiecznych substancji w środowisku czy zdarzeń powodujących negatywne zmiany w środowisku (np. osuwiska, zapadliska). Zadania te przyniosą pozytywne skutki pod względem bezpieczeństwa środowiskowego.</p>

źródło: opracowanie własne

11. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Powiatu Drawskiego na wybrane elementy środowiska

11.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839). Spośród nich do realizacji w POŚ wyznaczono:

- 1) Budowę, przebudowę i modernizację dróg,
- 2) Budowę i modernizację sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- 3) Budowę i modernizację sieci wodociągowej,

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie gmin powiatu, a często także w granicach jednej miejscowości. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie powiatu,
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju,
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

11.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

- Obszary Natura 2000,
- Park Krajobrazowy,
- Rezerваты,
- Obszary Chronionego Krajobrazu;
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody.

Projekt POŚ dla Powiatu Drawskiego uwzględnia także zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55).

Obszar Natura 2000 „Brzeźnicka Węgorza”

Obszar Natura 2000 „Brzeźnicka Węgorza” nie posiada uchwalonego Planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie”

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie”, został ustanowiony Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. oraz zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039.

Obszar Natura 2000 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy”

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy”, został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 oraz zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2019 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023.

Obszar Natura 2000 „Dorzecze Regi”

Obszar Natura 2000 „Dorzecze Regi” nie posiada uchwalonego Planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej”

Obszar Natura 2000 „Uroczyska Puszczy Drawskiej” nie posiada uchwalonego Planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 „Pojezierze Ińskie”

Obszar Natura 2000 „Pojezierze Ińskie” nie posiada uchwalonego Planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 „Ostoja Drawska”

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Drawska”, został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 oraz zmieniony zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, roku 2015 oraz 2017.

Obszar Natura 2000 „Ostoja Ińska”

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Ińska”, został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 oraz zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008.

Obszar Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą”

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą”, został ustanowiony zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu

z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 oraz zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 czerwca 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012.

Obszar Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą”

Obszar Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” nie posiada uchwalonego Planu zadań ochronnych.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

Park Krajobrazowy „Drawski Park Krajobrazowy”

Szczególnymi celami ochrony Parku są:

- ochrona wartości przyrodniczych, w tym:
 - torfowisk,
 - zasobów wodnych, w szczególności jezior lobeliowych,
 - zróżnicowania limnologicznego jezior,
 - żyznej buczyny pomorskiej w pasie moren czołowych buczyny pomorskiej oraz kwaśnej buczyny,
 - obszarów o dużej naturalnej różnorodności faunistycznej i florystycznej, charakterystycznych dla poszczególnych środowisk naturalnych i półnaturalnych parku;
- ochrona wartości geologicznych, w tym:
 - zróżnicowania geomorfologicznego terenu i charakterystycznych krajobrazów,
 - stanowisk i tras geologicznych,
 - stromych stoków, licznych dolin i wcięć erozyjnych z dużą liczbą nisz źródłkowych;
- ochrona wartości historycznych i kulturowych, w tym:
 - dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru pogranicza polsko-pomorsko-brandenburskiego jako świadectwa wielonarodowych nawarstwień kulturowych i historycznych,
 - utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów krajobrazu kulturowego i jego struktury;
- ochrona walorów krajobrazowych, w tym:
 - punktów i szlaków widokowych,

- pojeziernych krajobrazów z otwarciami widokowymi na jeziora wraz z ich zróżnicowanymi brzegami i wyspami,
- okazałych drzew, układów zieleni komponowanej: alei, szpalerów przydrożnych, założeń parkowych i cmentarnych,
- zachowanie charakterystycznej fizjonomii krajobrazu Pojezierza Drawskiego oraz krajobrazu Wysoczyzny Połczyńskiej.

Na terenie parku obowiązują następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, poz. 1238, oraz z 2014 r., poz. 587);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakazy likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych, nie dotyczą:

- 1) samosiewów drzew i krzewów do wieku 20 lat, nie stanowiących siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów

kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2014 poz. 1713);

- 2) drzew i krzewów stanowiących źródło gradacji szkodliwych owadów;
- 3) miejsc wyznaczonych do prowadzenia czynnej ochrony przyrody.

Zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, nie dotyczy kompleksów zwartej zabudowy wskazanych w planie ochrony Parku lub planach ochrony innych form ochrony przyrody pokrywających się z obszarem Parku lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zakaz używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych, nie dotyczy używania statków o napędzie mechanicznym używanych wyłącznie do celów sportowych lub rekreacyjnych o mocy do 40 kW - w okresie od 1 lipca do 31 października, w godzinach od 10:00 do 18:00. Zakaz ten nie dotyczy także statków o napędzie mechanicznym do 5kW oznakowanych i zarejestrowanych zgodnie z art.20 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. 2019 poz. 2168) i używanych wyłącznie do amatorskiego połowu ryb – w okresie od 1 maja do 31 października. Zakaz ten nie obejmuje pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Służby Leśnej, Państwowej Straży Łowieckiej oraz funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej w trakcie wykonywania przez nich obowiązków służbowych oraz podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego zapewniających bezpieczeństwo na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym w trakcie wykonywania przez nie zadań statutowych.

Rezerwaty:

- Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały,
- Brunatna Gleba,
- Jezioro Czarnówek,
- Sośnica;
- Jezioro Prosino;
- Zielone Bagna;
- Brzozowe Bagno koło Czaplinka.

W rezerwatach przyrody zabrania się:

1. budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
2. chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
3. polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
4. pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;

5. użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
6. zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody; pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
7. niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
8. palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
9. prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
10. stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
11. zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
12. połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
13. ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
14. wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2020 poz. 426);
15. wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
16. ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
17. umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
19. zakłócania ciszy;
20. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
21. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
22. biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
23. prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

24. wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
25. wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
26. organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Użytki ekologiczne:

W stosunku do użytków ekologicznych mogą być wprowadzone następujące zakazy:

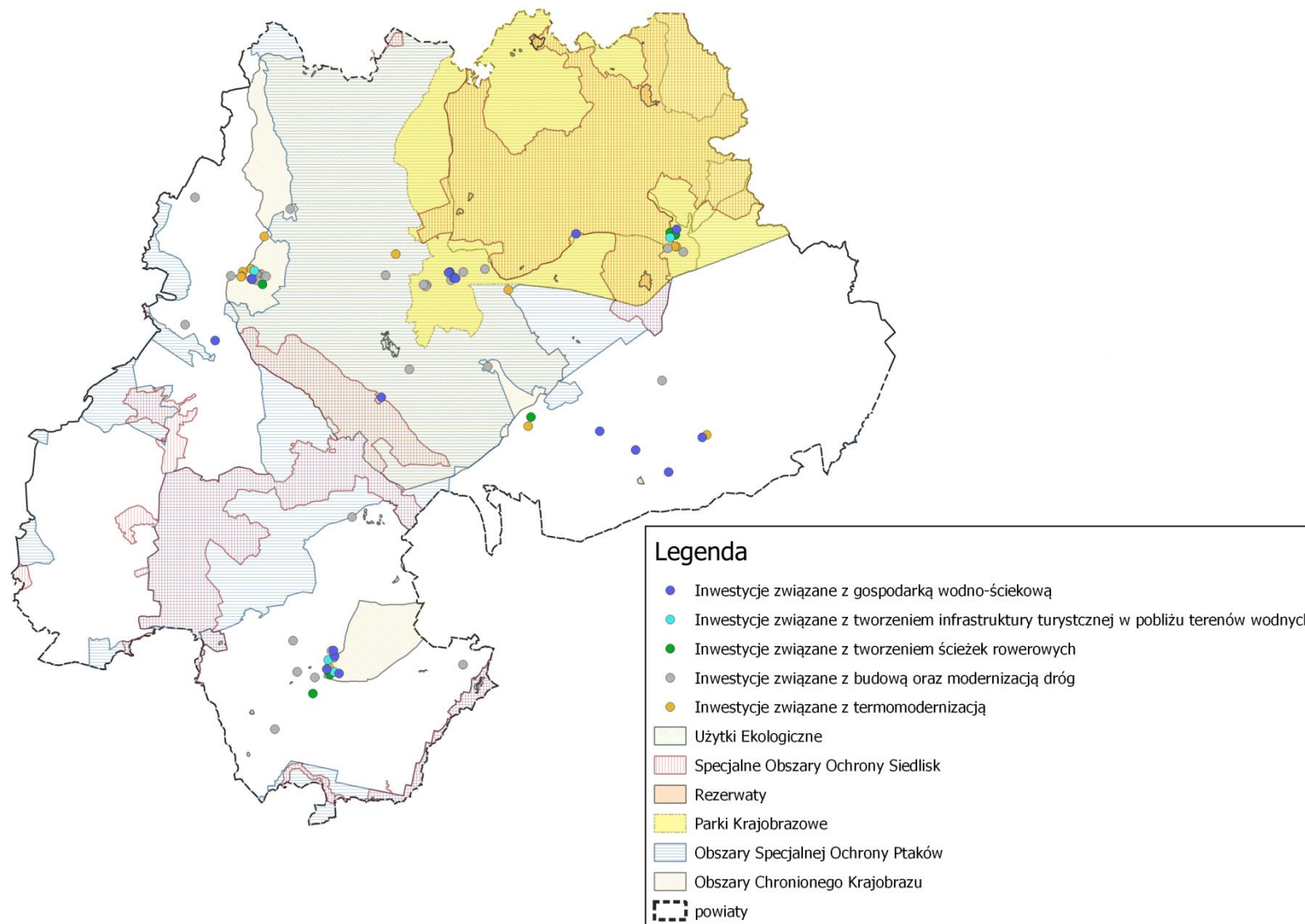
1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy te, nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Ustalone lokalizacje zadań inwestycyjnych na obszarze powiatu, na tle obszarów chronionych przedstawiono na rysunku poniżej. W zasięgu obszarów chronionych znalazły się inwestycje dotyczące: gospodarki wodno-ściekowej, modernizacji dróg, budowy ścieżek rowerowych, budowy infrastruktury turystycznej oraz termomodernizacji. Wszystkie zadania realizowane będą na terenach uprzednio przekształconych przez człowieka – powstaną w obrębie istniejących obiektów infrastrukturalnych.

Rysunek 25. Lokalizacje inwestycji planowanych na obszarze powiatu drawskiego, na tle form ochrony przyrody.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

11.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów POŚ dla powiatu drawskiego w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, gospodarki wodami, termomodernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależęć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Powiatu Drawskiego.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

11.4. Ludzie

Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej, POŚ wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, sieci szlaków i tras turystycznych, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywne wpływ na środowisko będą miały także działania związane z gospodarką odpadami oraz edukacja ekologiczną. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni. Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

11.5. Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Największy nacisk powinien być położony na działania jednostek wskazanych w programie naprawczym określonym w Programie Ochrony Powietrza. Brak oddziaływania zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowaniem wodami oraz ochroną przez poważnymi awariami. Do potencjalnych pozytywnych, pośrednich i stałych działań nie inwestycyjnych (organizacyjnych) zaliczyć można zadania związane z wdrażaniem lokalnych polityk ograniczania emisji gazów i pyłów do powietrza, do których należą zapisy Programu Ochrony Powietrza dla województwa zachodniopomorskiego. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz przebudowa infrastruktury drogowej, w tym systemu ścieżek rowerowych. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Instalacja OZE

Na terenie powiatu możliwa jest budowa instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed

podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

11.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem

wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. ze względu na zwiększone ryzyko powodziowe, wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń progностycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w POŚ dla powiatu drawskiego będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym (które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany

pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

11.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie POŚ dla powiatu drawskiego mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczy będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Na obszarze powiatu drawskiego występują obszary zagrożone powodzią oraz podtopieniami. W ramach *Programu* wyznaczone zostały działania mające zminimalizować ich negatywny wpływ na obszary zamieszkały przez człowieka. Głównym sposobem zapobiegania stratom materialnym spowodowanym przez powódź i podtopienia jest uwzględnianie ich lokalizacji w MPZP i ograniczanie zabudowy na takich terenach. Pozwoli na to na uniknięcie szkód materialnych oraz uszczerbku na zdrowiu mieszkańców.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

11.8. Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie POŚ dla powiatu drawskiego będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny

charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będzie wdrażanie Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, które zakładają termomodernizację budynków, zmianę sposobu ogrzewania budynków, poprawę mobilności itp.

11.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców powiatu. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Programu wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w POŚ powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestanie lub stopniowa eliminacja emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Kolejnym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Ponadto zaleca się sporządzenie aktualnej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz wprowadzić kontrole częstotliwości opróżniania zbiorników.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależęć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpisują się w cele środowiskowe, wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967) oraz Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników na ścieki w powiecie drawskim.

Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków oraz rozbudowę oczyszczalni ścieków.

11.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Wśród kierunków działań przewidzianych w Programie znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- Przebudowa bądź modernizacja dróg poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców powiatu,
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej na terenie powiatu,
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej na terenie powiatu,
- Budowa lub modernizacja infrastruktury turystycznej.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *„Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany”*.³¹

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowę ścieżki rowerowej, budowy infrastruktury turystycznej, konserwacji systemu melioracyjnego powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania z zakresu likwidacji dzikich wysypisk odpadów. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie

³¹ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

11.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Kierunki działań przewidziane w Programie są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze powiatu, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

12. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu POŚ dla powiatu drawskiego może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające z POŚ były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w gminach powiatu drawskiego.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych,
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.,
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- Stosowanie przepisów BHP,
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.

- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

13. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku projektu POŚ dla powiatu drawskiego, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji POŚ. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji POŚ prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

14. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla drawskiego nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

15. Monitorowanie realizacji POŚ dla powiatu drawskiego

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w projektowanym POŚ dla powiatu drawskiego zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 49. Wskaźniki monitoringu.

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)	Ilość gmin objętych Programem Ochrony Powietrza	szt.
	Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe	GJ/rok
	Energia elektryczna w gospodarstwach domowych	MWh
	Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²	km
	Długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów)	km
	Czynne przystanki komunikacji publicznej	szt.
	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	t/r
	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	t/r
	Klasa strefy ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu	A/C/D2
Zagrożenia hałasem (ZH)	Liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas w powiecie drawskim	Ilość osób
Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)	-	Ilość osób
Gospodarowanie wodami (GW)	Udział JCWP o stanie dobrym	%
	Udział JCWPd o stanie dobrym	%
	Efekty rzeczowe inwestycji w danym roku: np. -obwałowania przeciwpowodziowe	km/rok

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
Gospodarka wodno-ściekowa (GWS)	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	dam ³
	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%
	Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej	km
	Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej	km
Zasoby geologiczne (ZG)	Wydobycie kopalin – kruszywa naturalne	tys. t
	Wydobycie kopalin – torfy	tys. m3
Gleby (GL)	Liczba punktów sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski	szt.
	Powierzchnia dzikich wysypisk odpadów	m ²
	Zalesienia ogółem	ha
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)	Masa odebranych odpadów komunalnych	tys. t.
	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%
Zasoby przyrodnicze (ZP)	Obszary prawnie chronione	ha
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni powiatu ogółem	%
	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha
	Powierzchnia lasów	ha

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
	Lesistość	%
Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)	Liczba odnotowanych poważnych awarii	szt.

Źródło: opracowanie własne

16. Podsumowanie i wnioski

- Program Ochrony Środowiska dla powiatu drawskiego jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Programu Ochrony Środowiska z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Program Ochrony Środowiska może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Program Ochrony Środowiska umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowany POŚ określa główne obszary problemowe w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu drawskiego oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanego POŚ mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą

do roku 2028”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247).

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu POŚ dla powiatu drawskiego nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko,

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie POŚ dla powiatu drawskiego obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele programu, a także strategię ich realizacji na poziomie powiatowym.

W rozdziale 6 Prognozy opisano szczegółowo teren powiatu drawskiego, z podaniem charakterystyki przyrodniczej, demograficznej i gospodarczej. Przedstawiono stan środowiska: klimat, powietrze, hałas, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, surowce mineralne, lasy i obszary chronione. Opisano także gospodarkę wodno-ściekową i gospodarkę odpadami na terenie powiatu drawskiego.

Powietrze atmosferyczne

Powiat drawski znajduje się w strefie zachodniopomorskiej. Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020” na terenie strefy zachodniopomorskiej, stwierdzono przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz celu długoterminowego ozonu. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2020 r. na obszarze

strefy zachodniopomorskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego.

Klimat akustyczny

Ostatnie badania klimatu akustycznego w ramach PMŚ, na obszarze Powiatu Drawskiego, przeprowadzone były w roku 2018 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Obejmowały hałas drogowy oraz kolejowy. Punkty pomiarowe znajdowały się w Kaliszu Pomorskim przy ulicach: Drawskiej, Wolności, Szczecińskiej, Dworcowej (hałas drogowy) oraz Kolejowej (hałas kolejowy). Zanotowano następujące przekroczenia:

- Analiza wyników równoważnego poziomu hałasu dla pory dnia (przedział czasu od godz. 600 do godz. 1800) – L_{AeqD} wskazuje na przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku na:
 - ul. Szczecińskiej – od 0,6 do 3,7 dB;
 - ul. Wolności – 1,2 do 4,5 dB;
 - ul. Drawskiej – 0,4 dB;
 - ul. Dworcowej – 0,7 dB.
- Dla wskaźnika L_{AeqN} , rozmiennego jako równoważny poziom hałasu dla pory nocy (przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00), przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku wynoszą:
 - ul. Szczecińskiej – od 4,9 do 10,4 dB;
 - ul. Wolności – 2,5 do 11,1 dB;
 - ul. Drawskiej – 0,2 dB;
 - ul. Dworcowej – 0,5 do 1,3 dB.

Dla hałasu kolejowego zmierzone wartości hałasu wynosiły 61,5 do 61,6 dB (L_{AeqD}) oraz od 60,8 do 62,2 dB (L_{AeqN}).

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu drawskiego. Badaniami objęto odcinek drogi krajowej nr 10.

Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez RWMŚ w Szczecinie oraz GDDKiA, na obszarze powiatu drawskiego mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie do 15 dB.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Badania poziomu pól elektromagnetycznych, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone były na terenie Powiatu Drawskiego w latach 2017 - 2020.

Dopuszczalna wartość poziomu pól elektromagnetycznych w powietrzu wynosi 7 V/m. Jak wynika z powyższej tabeli, w otoczeniu badanych źródeł pól elektromagnetycznych będących przedmiotem pomiarów nie stwierdzono miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych.

Gospodarowanie wodami

Obszar Powiatu Drawskiego leży w zlewniach 67 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz 5 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Większość JCWP charakteryzuje się złym stanem ogólnym. Stan ogólny 4 JCWPd jest dobry.

Gospodarka wodno-ściekowa

Powiat drawski posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 470,2 km z 6 472 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią 1 819 300 m³ wody.

Powiat drawski posiada sieć kanalizacyjną o długości 371,7 km z 3 955 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2019 roku odprowadzono nią 1 718 700 m³ ścieków bytowych.

Na obszarze powiatu drawskiego zlokalizowanych jest 21 ujęć wód powierzchniowych oraz 118 ujęć wód podziemnych. Ustanowione zostały 72 strefy ochronne ujęć wód podziemnych.

Gleby

Rodzaje gleb występujące na terenie powiatu drawskiego są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach powiatu. Na jego terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **gleby bielcowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - **brunatno – wylugowane**, które cechują się wylugowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **czarne ziemie** - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- **gleby torfowe** – gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności;
- **gleby torfowo-murszowe** – gleby te powstają z torfów przekształconych częściowo lub w całości, w gleby murszowe. Murszenie polega na stopniowej mineralizacji i humifikacji torfu pod wpływem osuszania oraz działania drobnoustrojów;
- **gleby mułowo – torfowe** – gleby te tworzą się na obszarach o stałej, dużej wilgotności;
- **mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;

- **gleby murszowe** – jest to gleba powstająca w wyniku zmurszenia substancji organicznych leżących na utworach mineralnych, do powstania wymagają one okresowego zalewania;
- **glejowe** – powstają w miejscach występowania wysokiego poziomu wód gruntowych lub podłoża o słabym przenikaniu wód opadowych, gdzie napotyka się warunki dużej wilgotności oraz słabego natlenienia. Zachodzi w nich proces glejowy – reakcje biochemiczne redukujące organiczne związki żelaza i manganu;

Zasoby geologiczne

Na terenie Powiatu Drawskiego zidentyfikowano 42 złoża zasobów geologicznych obejmujących kruszywa naturalne, kredy, torfy, surowce ilaste ceramiki budowlanej oraz kamienie drogowe i budowlane.

Gospodarka odpadami

Wszystkie gminy powiatu drawskiego osiągnęły, w 2020 roku, wymagane poziomy recyklingu. Ich wartości przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 50. Osiągnięte, przez gminy powiatu drawskiego, poziomy recyklingu

Poziomy recyklingu	Poziomy wymagane	Gmina				
		Drawsko Pomorskie	Czaplinek*	Kalisz Pomorski	Złocieniec**	Wierzchowo
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	>50	50,27	36,81	47,77	39,41	43,69
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	>70	33,16	–	98,87	95,88	64,38
Poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]	<35	0	–	0	0	-

Źródło: Analizy gospodarki odpadami oraz raporty o stanie poszczególnych gmin powiatu.

* – dane za rok 2019

** – dane za rok 2018

Zasoby przyrodnicze

Na terenie powiatu drawskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000,
- Park Krajobrazowy,
- Rezerваты,
- Obszary Chronionego Krajobrazu;
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Powiatu Drawskiego wynosi 83 137,53 ha, co daje lesistość na poziomie 47,1%. Wskaźnik lesistości jest wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%.

W rozdziale 7 przedstawiono problemy ochrony środowiska będące wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji.

W kolejnym rozdziale przedstawiono potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu. Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla powiatu drawskiego może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla powiatu drawskiego na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny,

krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji. W rozdziale 11 oddziaływania te zostały przedstawione w formie opisowej.

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślane wybory lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu POŚ dla powiatu drawskiego, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji POŚ. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Rozdział 15 zawiera propozycję wskaźników monitoringu zaproponowanych w celu monitorowania realizacji *Programu*.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2020 r.).	10
Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2020r.).	11
Tabela 3. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.	16
Tabela 4. Wykaz podmiotów, zlokalizowanych na obszarze powiatu drawskiego, które posiadają aktualne pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.	18
Tabela 5. Kociołnice, sieć ciepła oraz sprzedaż energii cieplnej na terenie powiatu drawskiego.	21
Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu drawskiego.	22
Tabela 7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.	24
Tabela 8. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy.	24
Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.	25
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	25
Tabela 11. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	25
Tabela 12. Obszary przekroczeń B(a)P w pyłe zawieszonym na terenie powiatu drawskiego i ich charakterystyka.	28
Tabela 13. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla powiatu drawskiego.	33
Tabela 14. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla powiatu drawskiego.	34
Tabela 15. Zestawienie wyników równoważnych poziomów dźwięku, w roku 2018, zanotowanych w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Kaliszu Pomorskim.	35
Tabela 16. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.	37
Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.	37
Tabela 18. Wykaz bazowych stacji telefonii komórkowej, na terenie powiatu drawskiego.	38
Tabela 19. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu drawskiego w latach 2017 - 2020.	41
Tabela 20. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze powiatu drawskiego.	42
Tabela 21. Charakterystyka JCWPd nr 7.	45
Tabela 22. Charakterystyka JCWPd nr 8.	45
Tabela 23. Charakterystyka JCWPd nr 9.	45
Tabela 24. Charakterystyka JCWPd nr 25.	45
Tabela 25. Charakterystyka JCWPd nr 26.	46
Tabela 26. Stopień narażenia na poszczególne rodzaje suszy dla obszaru powiatu drawskiego.	51
Tabela 27. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego wg Aktualizacji Programu Wodno-środowiskowego Kraju (stan na rok 2016).	52
Tabela 28. Ocena stanu JCWP rzecznych powiatu drawskiego, w roku 2020.	56
Tabela 29. Jeziora powiatu drawskiego badane w ramach PMŚ w latach 2017-2019.	57
Tabela 30. Stan wód JCWP jeziornych objętych monitoringiem w latach 2017 – 2020.	57

Tabela 31. Klasyfikacja stanu chemicznego jezior objętych badaniami w latach 2017-2019 na podstawie badań przeprowadzonych w biocie.....	58
Tabela 32. Cele środowiskowe dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze powiatu drawskiego.	58
Tabela 33. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 7, JCWPd nr 8, JCWPd nr 9, JCWPd nr 25 oraz JCWPd nr 26.	62
Tabela 34. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu drawskiego (stan na 31.12.2019r.).	63
Tabela 35. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu drawskiego (stan na 31.12.2019r.).	64
Tabela 36. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych.....	64
Tabela 37. Charakterystyka kompleksów przydatności rolniczej gleb.	67
Tabela 38. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie powiatu drawskiego.....	72
Tabela 39. Surowce naturalne występujące na terenie powiatu drawskiego.....	76
Tabela 40. Podmioty, z terenu powiatu drawskiego, posiadające pozwolenia na wytworzenie odpadów.	86
Tabela 41. Osiągnięte, przez gminy powiatu drawskiego, poziomy recyklingu	87
Tabela 42. Ilość materiałów zawierających azbest , pozostałych do unieszkodliwienia na terenie powiatu drawskiego (stan na 18.05.2021 r.).	88
Tabela 43. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa zachodniopomorskiego.....	90
Tabela 44. Użytki ekologiczne powiatu drawskiego.	107
Tabela 45. Struktura lasów położonych na terenie powiatu drawskiego w roku 2019.....	112
Tabela 46. Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie powiatu drawskiego.....	117
Tabela 47. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego.....	144
Tabela 48. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu drawskiego.	183
Tabela 49. Wskaźniki monitoringu.	223
Tabela 50. Osiągnięte, przez gminy powiatu drawskiego, poziomy recyklingu	229

Spis rysunków

Rysunek 1. Powiat drawski na tle województwa zachodniopomorskiego.....	12
Rysunek 2. Gminy powiatu drawskiego.	13
Rysunek 3. Położenie powiatu drawskiego na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.....	14
Rysunek 4. Powiat drawski na tle podziału województwa zachodniopomorskiego na strefy ochrony powietrza.	23
Rysunek 5. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie zachodniopomorskim w 2020 roku.....	26
Rysunek 6. Zasięg obszaru przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie zachodniopomorskim w 2020 r.....	27
Rysunek 7. Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu na terenie Kalisza Pomorskiego w roku 2018.	32
Rysunek 8. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu drawskiego.....	33
Rysunek 9. JCWP na tle powiatu drawskiego.....	44
Rysunek 10. Powiat drawski na tle JCWPd.	47
Rysunek 11. GZWP na tle powiatu drawskiego.	49
Rysunek 12. Zagrożenie powodziowe na terenie powiatu drawskiego.....	50
Rysunek 13. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie powiatu drawskiego.....	50
Rysunek 14. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.....	55
Rysunek 15. Mapa glebowo-rolnicza powiatu drawskiego.....	70

Rysunek 16. Obszary powojkowe województwa zachodniopomorskiego.....	74
Rysunek 17. Obszary siedliskowe sieci Natura 2000 na tle powiatu drawskiego.....	96
Rysunek 18. Obszary ptasie sieci Natura 2000 na tle powiatu drawskiego.....	100
Rysunek 19. Drawski Park Krajobrazowy na tle powiatu drawskiego.....	102
Rysunek 20. Rezerваты przyrody na tle powiatu drawskiego.....	104
Rysunek 21. Obszary Chronionego Krajobrazu na tle powiatu drawskiego.....	105
Rysunek 22. Użytki ekologiczne na tle powiatu drawskiego.....	111
Rysunek 23. Korytarze ekologiczne na tle powiatu drawskiego.....	112
Rysunek 24. Zasięg nadleśnictw na tle powiatu drawskiego.....	114
Rysunek 25. Lokalizacje inwestycji planowanych na obszarze powiatu drawskiego, na tle form ochrony przyrody.....	209